

T.C.

Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İktisat Anabilim Dalı

İktisat Politikası Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ: IĞDIR
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

İlayda DEMİRCİ

Iğdır 2018

T.C.
İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Anabilim Dalı
İktisat Politikası Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ: İĞDIR
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Hazırlayan
İlayda DEMİRCİ

Danışman
Doç. Dr. Erkan TOKUCU

İğdır 2018

TAAHHÜTNAME
(Bilimsel Etiğe Uygunluk Metni)

Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

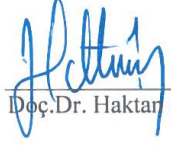
Iğdır Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ: IĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**” adlı çalışmanın kendi çalışma ve gayretim sonucunda meydana geldiğini, alıntılara kaynak gösterdiğimi ve yürürlükteki tez yazım kılavuzuna uygun olarak hazırladığımı taahhüt eder, bu çalışmamın kağıt ve elektronik kopyalarının Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirtilen koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri doğrultusunda gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezimin tamamının veya uygun görülen kısımlarının erişime açılması tamamen Sosyal Bilimler Enstitüsünün takdirindedir.
- Tezim sadece Iğdır Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin ... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

25/06/2018
İlayda DEMİRCİ

KABUL VE ONAY

İLAYDA DEMİRCİ tarafından hazırlanan **ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ; İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ** adlı çalışma, 04/06 /2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jürimiz tarafından **İKTİSAT** Anabilim Dalı, **İKTİSAT** Bilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Haktan SEVİNÇ (Başkan)

Doç. Dr. Erkan TOKUCU Üye

Dr. Öğr. Üyesi Serkan KÜNÜ Üye

ÖZET

Günümüzde ekonomik gelişmenin temeli girişimciliktir. Girişimcilik, ülkelerin uyguladığı ekonomik politikalar sonucunda önemini her geçen gün artırmaktadır. Girişimci yetenekleri olan ve girişimcilik eğitimi alan bireylerin ülkedeki fazlalığı diğer ülkelere oranla sosyal ve ekonomik açıdan da gelişmiş olduğu görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı; üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin incelemektir. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde girişimci ile girişimciliğin tanımı, girişimcilik kavramının tarihsel gelişimi, girişimcilik türleri, girişimcilerin fonksiyonları, girişimciliğin önemi ve girişimcilik süreci ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

İkinci bölümde girişimcilik eğilimi, girişimcilik eğitimi ele alınmış ve girişimcilik eğilimi ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla ampirik bir araştırma yapılmış, bu araştırmayla ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Kişilik Özellikleri, Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Eğitimi

ABSTRACT

Today, economic development is a fundamental entrepreneurship. Entrepreneurship is increasing in importance as a result of the economic policies implemented by the countries. It is observed that the surplus of individuals with entrepreneurial skills and entrepreneurship training is also more socially and economically developed than the other countries.

The purpose of this research; examine the entrepreneurial tendencies of university students. The study consists of three parts.

In the first chapter, the definition of entrepreneurship with entrepreneurship, historical development of entrepreneurship concept, types of entrepreneurship, functions of entrepreneurship, importance of entrepreneurship and entrepreneurship process are explained.

In the second part, entrepreneurship tendency, entrepreneurship education was discussed and studies about entrepreneurship tendency were given.

In the third chapter, an empirical research was carried out to determine the entrepreneurship tendencies of university students, and findings and interpretations related to this research were included.

Key Words: Entrepreneurship, Entrepreneurship, Personality Features, Entrepreneurship Tendency and Entrepreneurship Training

ÖN SÖZ

Girişimcilik başlı başına bir süreç işidir. Girişimci özelliklerine sahip bireyler geleceği görerek hareket ederler. Buda onların diğer bireylerden en önemli farklılığıdır. Çünkü girişimci birey geleceği görerek hareket eder.

Bu çalışma Iğdır üniversitesinde 2016-2017 döneminde eğitim gören potansiyel girişimci adayı olan öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek için oluşturulan bir araştırmadır.

Tez çalışmama başlarken akademik bilgilerini esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Erkan TOKUCU' ya ve değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Serkan KÜNÜ' ye katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak, canım ailem ve değerli arkadaşlarıma bana verdikleri destek ve sabırdan dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İlayda DEMİRCİ
Iğdır-2018

İÇİNDEKİLER

Sh No:

TAAHHÜTNAME	
KABUL VE ONAY	
ÖZET.....	
ABSTRACT.....	
ÖNSÖZ.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar LİSTESİ	IX
1. BÖLÜM.....	1
1.1. GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK TANIMI	1
1.1.1.Girişimcilerin Temel özellikleri	2
1.1.2.Girişimci ve Girişimcilik İle İlgili Benzer Kavramlar.....	4
1.1.2.1. Yönetici	5
1.1.2.2. Lider	6
1.1.2.3. Sermayedar	6
1.1.2.4. Esnaf	7
1.1.2.5. Teknisyen	7
1.2.GİRİŞİMCİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ	7
1.3.GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ	8
1.3.1. Kamu Girişimciliği.....	8
1.3.2. İç Girişimcilik.....	9
1.3.3 Yaratıcı Girişimcilik.....	10
1.3.4. Sosyal Girişimcilik	10
1.3.5. Fırsat Girişimciliği.....	11
1.3.6. Dinamik Girişimciler.....	11
1.3.7. Bilişimci Girişimciler	11
1.3.8. Çevreci Girişimcilik	11
1.3.9. E-Girişimcilik	12
1.3.10. Kâr Odaklı ve Kâr Odaklı Olmayan Girişimci.....	12
1.3.11.Kadın Girişimciler	13
1.3.12. Erkek Girişimciler	13
1.4.GİRİŞİMCİLİĞİN FONKSİYONLARI	15
1.4.1. Ekonomik Gelişme ve Kalkınmayı Sağlama.....	15
1.4.2. İşsizliğin Azaltılmasını ve İstihdamın Artırılmasını Sağlamak.....	15
1.4.3. Ulusal ve Uluslararası Marka Yaratmak	15
1.4.4. Sermaye Birikimi Sağlamak	15
1.4.5. Bir İş Fikrini ve Düşünceyi İşletme-Girişim Haline Getirerek Üretim ve Pazarlama Yapmak.....	15
1.4.6. Yeni Mal ve Hizmetler Üretmek veya Bilinen Mal ve Hizmetin Kalitelerini Yükseltmek.....	16
1.4.7. Yeni ve Potansiyel Pazarlar Oluşturmak	16
1.4.8. İş Hayatında Değişimi Sağlamak	16
1.4.9. Başkalarının Göremediği Fırsatlardan Yararlanmak.....	16
1.4.10. Başarılı Olmak İçin Yeni Stratejiler Belirlemek	16
1.4.11. Yeni Girişimcileri Cesaretlendirmek.....	16
1.5. GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ.....	16
1.5.1.Ekonomik ve Sosyal Açından Girişimciliğin Önemi	17
1.5.2.Girişimcinin Bölgesel ve Sektörel Gelişmelere Etkisi	19
1.5.3.Girişimcinin İstihdama Etkisi.....	20

1.6.GİRİŞİMCİLİĞİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI.....	21
1.6.1.Girişimciliğin Avantajları.....	22
1.6.2.Girişimciliğin Dezavantajları	22
1.7.GİRİŞİMCİLİK SÜRECİ.....	23
1.7.1. Fırsatın Tanımlanması ve Değerlendirilmesi	24
1.7.2.Gereksinim Duyulan Kaynakların Temin Edilmesi	25
1.7.3.İş Planının Geliştirilmesi	25
1.7.4.İşletmenin Yönetilmesi.....	25
1.7.5. Yenileme-Büyüme-Gelişme	26
1.8.TÜRKİYE’DE GİRİŞİMCİLİĞİN SORUNLARI VE ÖNÜNDEKİ ENGELLER.....	26
1.8.1.Eğitim	29
1.8.2.Sermaye	29
1.8.3.Ekonomideki İstikrarsızlık	30
1.8.4.Bürokrasi	30
1.8.5.Özgüven Eksikliği	31
2. BÖLÜM.....	32
2.1.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ.....	32
2.2.GİRİŞİMCİ KİŞİLİĞİN VE EĞİLİMİNİN OLUŞMASINDAKİ FAKTÖRLER.....	34
2.2.1. Aile ve Çocukluk Çevresi.....	35
2.2.2. Yaş ve Cinsiyet.....	36
2.2.3. Rol Modelleri.....	36
2.2.4. Kültür.....	36
2.2.5. Girişimcilikten Önceki İş Tecrübesi.....	37
2.2.6. Eğitim	37
2.2.7.Sosyal Ortamın Etkisi.....	37
2.3.GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ.....	37
2.4.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ MODELLERİ.....	41
2.4.1.Girişimci Vakası Modeli	41
2.4.2. Planlanmış Davranışlar Teorisi Modeli.....	42
2.5.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR	42
3. BÖLÜM.....	45
3.1. Araştırmanın Amacı	45
3.2. Araştırma Model ve Hipotezleri	45
3.3. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları.....	46
3.4.Araştırmanın Yöntemi	46
3.4.1. Araştırmanın Anakütlesi ve Örneklem Seçimi.....	47
3.4.2. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	47
3.4.3. Anketin Uygulanması ve Verilerin Toplanması.....	52
3.4.4. Anketin Niteliği	52
3.5. Bulgular	52
3.5.1. Araştırma Örnekleminde Elde Edilen Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular ..	52
3.5.2. Üniversitedeki Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimi ve Yaratıcılık Faaliyetleri	
Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	55
3.5.3.Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular	56
3.5.4. Regresyon Analizine İlişkin Bulgular	57
3.5.5. t Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular	58
3.5.6. Tek Yönlü Varyans Analizine İlişkin Bulgular	61
SONUÇ VE ÖNERİLER	95
KAYNAKÇA.....	97
EKLER.....	109

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Erkek ve Kadın Girişimcilerin Özellikleri Açısından Karşılaştırılması	14
Tablo 1.2 Girişimcilik Eğitim Araştırmaları	40
Tablo 3.1: Girişimcilik Eğilimi Ölçeğine Göre Faktör Analizi.....	48
Tablo 3.2: Faktör Yük Değerleri (Girişimcilik)	49
Tablo 3.3: Yaratıcılık Faaliyeti İle İlgili Faktör Analizi	50
Tablo 3.4: Faktör Yük Değerleri (Yaratıcılık)	50
Tablo 3.5: Güvenirlilik Analizi Bulguları	51
Tablo 3.6: Demografik Dağılımlar	53
Tablo 3.7: Girişimcilik Özelliklerine Ait Bulgular	54
Tablo 3.8: Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri ve Yaratıcılık Faaliyetlerine İlişkin Bulgular.....	55
Tablo 3.9: Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular.....	56
Tablo 3.10: Regresyon Analizine İlişkin Bulgular	58
Tablo 3.11: Cinsiyet Değişkenine İlişkin t Testi Bulguları	59
Tablo 3.12: İş Kurma Fikri İfadesine Ait t Testi Bulguları	60
Tablo 3.13: Uyruk İfadesine İlişkin Anova Bulguları	62
Tablo 3.14: Tablo 3.13'den Elde Edilen Post-Hoc Test Bulguları.....	65
Tablo 3.15: Bölüm İfadesine İlişkin Anova Analizi Bulguları	66
Tablo 3.16: Yaş İfadesine İlişkin Anova Bulguları	68
Tablo 3.17:Yaş Sırası İfadesine İlişkin Anova Bulguları.....	70
Tablo 3.18:Aileyle Birlikte Yaşanılan Yer İfadesine İlişkin Anova Bulguları	73
Tablo 3.19:Öğrenci Babalarının Çalıştığı Sektör İfadesine İlişkin Anova Bulguları	76
Tablo 3.20: Öğrenci Annelerinin Çalıştığı Sektör İfadesine İlişkin Anova Bulguları.....	79
Tablo 3.21: İş Kurma İsteği İfadesine İlişkin Anova Bulguları	82
Tablo 3.22: Tablo 3.21'den Elde Edilen Post-Hoc Testi Bulguları	85
Tablo 3.23: Fon Kaynağından Yararlanma İfadesine İlişkin Anova Bulguları.....	88
Tablo 3.24:İş Kurma Olasılığı İfadesine İlişkin Anova Bulguları	91

1. BÖLÜM

1.1. GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK TANIMI

Girişimci: kökenine bakılacak olursa Latince “intare” kökünden ortaya çıkmaktadır. İngilizce’de “enter”-giriş ve “pre”-ilk, “entrepre-neur”-ilk girişen, anlamına gelmektedir (Güney ve Nurmakhamatuly, 2000, s:63) Türk Dil Kurumu’na göre ise girişimci, “yeni bir faaliyet veya üretim için bir işe girişen, kalkışan kimse, müteşebbis” şeklinde açıklık getirilmektedir. Girişimci; ekonomik mal veya hizmet üretmek, pazara sunmak için üretim faktörlerini planlı şekilde bir araya getiren, kâr amacı güden ve girişimlerinin sonucunda oluşabilecek bütün riskleri üstlenen kişiler olarak tanımlanabilir (TÜGİAD, 1993, s:3). Girişimci, ekonomik açıdan farklı şekillerde açıklanabilmektedir. İktisatçı bakımından girişimci, kaynakları, işgücünü, makine teçhizatı ve diğer varlıkları bir araya getirerek, var olan değerlerinden daha fazla değerli hale getiren kişidir. Girişimcinin tanımıyla ilgili tüm farklılıklar, girişimcinin gerçek yaşamın, değişimin, zenginliğin, işin, toplumsal ve kişisel var olmanın, beklentinin, toplumun geleceği ve özü olduğunu ifade etmektedir (Top, 2006, s:6). *Schumpeter*’e göre girişimci piyasaya yenilik getirirken var olanı yani eskiyi ortadan kaldıran bireyler ve kuruluşlardır şeklinde ifade etmiştir (Cin ve Günay, 2013, s:8). Girişimci kavramını tek bir cümle ile tanımlamak basit değildir ama hemen herkesin hem fikir olduğu belirleyici üç önemli nokta bu kavramın içinde bulunur. Bunlar; kendi hayat tarzını değiştirme insiyatifini kendi eline alabilme cesareti; kendisinin ya da çevresindeki kaynak ve yetenekleri organize ederek, sosyal, ekonomik ve bireysel çerçevede farklı, değer yaratan, anlamlı ve sonuncu da hayal gücünü kullanarak, problemleri çözerek tüm bunların karşılığında maddi-manevi başarıyı ve başarısızlığı göze alabilen birey olarak ifade edilmektedir (Top, 2006, s:6).

Girişimcilik: Girişimcilik kavramı gerek işletme gerekse de iktisat literatüründe uzun süredir kullanılmakta olan bir kavramdır. Bu kavram günümüze kadar değişik şekillerde tanımlanmış olmasına rağmen, genel olarak, ortaya çıkan fırsatlardan yararlanma ya da yeni fırsatlar geliştirebilmek amacıyla üretimin girdilerini organize etme yeteneği ve risk alma özellikleriyle birleştirilerek ifade edilmektedir (TÜGİAD, 1993, s:3). Ricardo, girişimcilikle ilgili olarak yeni bir makineyi piyasaya sunan ilk kapitalistin ek değer sağlayacağını ve bunun da yeni bir iktisadi gelişme süreci yaratacağını ifade etmiştir (Blaug, 1998, s:221). Girişimcilik, düşünce, yetenek, bilgi ve sermayenin birleştirilmesini zorunlu hale getirmektedir. Bu süreç belirsiz, riskli ve bazen de gelişigüzel nitelik taşıyabilir. Tarihsel seyri içerisinde girişimcilik tanımıyla ilgili çok

değişik bakış açıları söz konusu olmuştur (Taşkın vd, 2008, s:40). Girişimcilikle alakalı olarak 1982-1992 yılları arasında girişimcilik konusuyla ilgili yapılmış çeşitli akademik yayınlarda girişimci ve girişimcilikle ilgili bulunan 77 tanımlamada en az 5 kere görülen 15 anahtar sözcük grubu tespit edilmiş ve bunlar (Başar, Tosunoğlu ve Demirci, 2001, s:5): Başlatma-bulma-yaratma,yeni işletme, yenilik- yeni ürünler-yeni pazar, fırsatların peşinde koşma, risk alma-risk yönetimi-belirsizlik, kâr arzusu-kişisel fayda, üretim yolları ve kaynaklar, yönetim, değer yaratma, değişim yaratma girişim, sorumluluk-yetki, büyüme arzusu ve sahiplik olarak ifade edilmiştir. Girişimcilik kavramının ne anlatmak istediğine yönelik olarak, girişimciliği açıklayan iki okul söz konusudur. Bunlar; Ekonomi Okulu ve Eğitim Okulu şeklinde belirtilmektedir. Ekonomi Okulu girişimcilerin işletmeler kurduklarını, yeni meslekler ortaya çıkardıklarını ve bu şekilde ekonomiye katkıda bulunarak refah yarattıklarını ileri sürmektedir. Eğitim Okulu ise girişimciliğin genel bir anlam ve uygulamaya sahip olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte, kişilerin girişimci anlayışla davranmalarının birçok motive edici sebeplere dayalı olduğunu ifade etmektedir (Taşkın, 2008, s:41).

1.1.1.Girişimcilerin Temel özellikleri

Girişimcinin ekonomiye olumlu etkisi kanıtlanmış bir gerçektir. Girişimcilik eğitim ve yetenek işidir. Rekabet edebilmek ve hedeflere ulaşabilmek için motivasyonu olan, fırsatları değerlendirebilen, sorumluluk üstlenebilen, kararlarında bağımsız olan, kararlı ve ısrarcı, belirsizliğe toleranslı olan, problem çözebilen ve karar verebilen, yeni şeylere açık olan, tercihlerinin sonuçlarını fark edebilen, yönetim becerisine sahip olan ve riski kontrol edebilen girişimci özelliklerini bu şekilde sıralamıştır (Johnson, 2001, s:137).

Başka bir tanımlamada ise girişimcinin temel özellikleri şu şekilde açıklanmıştır: Hangi alanda ne yapacağı konusunda planlı olmalıdır, hem çalışan hem de patronudur, tüm işlerde sorumluluk hissetmelidir, ikna edici ve entelektüel olmalıdır, avantajlardan faydalanırken zorluklara hazırlıklı olmalıdır, amacı kâr elde etmektir, belirli bir seviyede bilgisi ve tecrübesi olmalıdır (Üzülmez, 2008, s:24).

Girişimciyi başarıya ulaştıran en önemli kişisel özellikleri ise şöyledir: Açık görüşlü, ileri görüşlü, hareket insanı, sıkı müzakereci, hedef odaklı, hırslı, fırsat golcü, kendini bilen, çalışkan ve öz yetenek sahibi insanlardır. Açık görüşlü insanlar, değişik bakış açılarından ve fikirlerinden neler kazanabileceklerini ve bu kazanımların sonuçlarının bilincindedirler ve farklı anlayışları benimsemiş yeteneğine sahiptirler. Başarılı olmak isteyen bir girişimcinin geleceğe heyecanla bakması, dünyanın gelecekte neye ihtiyaç olduğunu görmesi ve bu ihtiyaçları nasıl karşılayacağı üzerinde şimdiden

çalışıyor olması önemli bir gerekçedir. Girişimci durağan değil, atak olmalıdır. Başarılı olmak isteyen girişimciler de kişisel özelliklerini, yeteneklerini ve zayıf yönlerinin bilincinde olup ona göre hareket etmelidirler. Girişimciler hedeflerine ulaşmak için başarıya odaklanmıştır ve bunun için sıkı çalışmaları gerektiğinin farkındadırlar. Girişimciler, diğer insanlardan daha çok çalışır ve bundan keyif alırlar. Girişimciler yaratıcı ve yenilikçidirler. Değişkenleri iyi takip ederler ve anlık fırsatları girişimleri için avantaja çevirebilirler. İyi bir girişimcinin amacı hedef kitlesini vizyonu ve sıra dışı empati yeteneği ile şaşırtarak kendine hayran bırakmaktır (www.etoHum.com).

Girişimcilerin bireysel özellikleri iş yapma özellikleri ve yönetici özellikleri bulunmaktadır. Bireysel özellikleri; başarıma arzusu, sıkı çalışma, sorumluluk alma, tanınma, ödüllendirme ve takdir edilmeyi çok sevmezler, iyimserlik, mükemmelliği arayış, kapsamlı sorumluluk, kâr yönelimli şeklindedir. İş yapma özellikleri; bireycidirler, asidirler, kimseye güvenmezler, takım oyununu sevmezler, orkestra şefidirler. Yönetici özellikleri ise müşterinin ve piyasanın davranışlarını anlamada aşırı duyarlıdırlar, sürekli piyasada olan biteni izlerler her parçayı ve bütünü görür, güçlü bir iletişimcidir yazıdan çok sözlü iletişimi tercih ederler şeklinde ifade edilmiştir (Coşkun, 2006, s:68-69).

Sonuç olarak girişimcilerin temel özelliklerinin belirlenmesi konusunda farklı yazarlar farklı görüşler ileri sürmüştür. Bu görüşleri Güney (2008) şu şekilde açıklamaktadır: **Mill** risk almayı, **Weber** ve **Hartman** biçimsel otoritenin kaynağı olma, **Schumpeter** yenilik ve ön ayak olmak, **Sutton** sorumluluk almaya hevesli olmak, **McClelland** risk alma, başarı güdüsü, hırslı olma, bağımsızlık isteği, sorumluluk ve özgüven, **Schrange** Doğru kavrama, güç motivasyonu, gerginliğin performansı azalttığı gerçeğinin farkına varma, **Pickle** insan ilişkileri, iletişim becerisi ve teknik bilgi, **Litzinger** riski tercih etme, bağımsızlık, babacanlık ve liderlik, **Palmer** risk ölçme, **Hornadey** ve **Aboud** başarı güdüsü, özerklik, saldırganlık, güç ve tanınma **Winter** güç ihtiyacı, **Borland** içsel güç odağı, **Liles** başarı ihtiyacı, **Gasse** kişisel değerlere dönüklük, **Timmons** güdü/öz-güven, amaca dönüklük, orta düzeyde risk alma, kontrol odağı, yaratıcılık ve yenilikçilik, **Brockhaus** risk üstlenme eğilimi, **Sexton** enerjik olma/hırs, **Mescon-Montanari** başarı, hakimiyet, özerklik, dayanma gücü ve hakimiyet, **Welsh-White** kontrol ihtiyacı, sorumluluk isteği, öz-güven/güdü, mücadele etme ve orta düzeyde risk alma **Dulkerberg-Cooper** büyümeye dönüklülük, bağımsızlık dönüklülük ve zanaatkarlığa dönüklülük gibi ifade edilmiştir (Güney, 2008, s:57-58).

Girişimciliğin temel özelliklerinden olan yenilik ve yaratıcılık şöyle ifade edilebilmektedir;

Yaratıcılık, yeni ve geçerli fikirlerin oluşturulmasıyla tamamlanan bir süreç şeklinde ifade edilebilmektedir (Budak ve Budak 1995, s:51). Örgütlerin yaşamını ve gelişiminin sürdürme daha iyi hizmet kalitesi üretebilme, müşterilerinin ihtiyaçlarını karşılayabilmek gibi planlara ulaşmaları, yaratıcılığın sadece tespitini değil, ondan yeterince faydalanılmasını da barındırır. Bunun içindir ki yöneticiler ve yönetim kadrosu yaratıcılığı ve yaratıcı olması için sürekli desteklemelidir (Kovancı, 1994, s:15). Yaratıcılık düşünme ve problem çözmeyle alaklı bir durumdur. Bu özellik, zihinsel bir süreç şeklinde tanımlanır, rasyonelliğe ve mantığa ters bir düşünme olarak nitelendirilir. Yaratıcı olmak, herhangi bir şey hakkında sıra dışı veya alışılmadık biçimde düşünmek bilinen çerçevenin dışında düşünmek şeklinde ifade edilir. Normal düşünmeyi kısıtlayan varsayımları kırma biçimindeki bu anlayış, yaratıcılık üretme amaçlı bir çok etkinliğin gelişmesine yol açmıştır. Bu tekniklerin çoğu iki temel zihinsel süreç üzerinde yükselir: Fikirler arasında alışılmadık veya ilginç bağlantılar kurular ve üzerinde düşünülen meselenin bazı yönlerini tersine çevirirler veya sorgularlar (Barker, 2002, s: 40). İnsan doğası gereği yaratıcı olmak ve değişimlere uyum sağlamak güdülerine sahiptir. Yaratıcılık beynin algıladığı dürtüler sonucunda meydana çıkar. Bu dürtülerin kaynakları ve algılama şekilleri kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Her insanın yaratıcı olmakla kazanacakları ve elde edecekleri birbirinden farklıdır. Kimileri kişisel tatmin ya da kendini iyi hissetmek gibi sebeplerle, kimileri ise para veya kariyer gibi nedenlerle yaratıcı olmak eğilimdedirler (Bentley, 1999, s:192-195). Yaratıcılık yenilik getiren bir etkinliktir; yenilik ise yaratıcılığın görünen somut sonucudur.

Yenilik, şirketlerin planlı programlı davranmasını gerektirir. Sonuç olarak, yeni fikirleri, ürünleri, hizmetleri, sistemleri, politikaları, program ve süreçleri rakiplerden önce pazara sunmayı gerektirmektedir (İraz, 2005, s:78). Yenilikçilik faaliyetleri ile işletmeler; yapı, süreç, mal ve hizmetlerinde yaptıkları yeniliklerle maliyetlerin düşürülmesi, kalitenin standartlarının geliştirilmesi tüketici istek ve ihtiyaçlarının giderilmesi gibi çeşitli avantajları, büyüme ve genişleme faaliyeti olarak kullanılmaktadırlar. Bu durum neticesinde de işletmeler ulusal ekonomiye katkıda sağlamaktadırlar (Eğge, 2002, s:20).

1.1.2.Girişimci ve Girişimcilik İle İlgili Benzer Kavramlar

Girişimci kavramı yerine bazı değişik kavramlarında kullanıldığı görülmektedir. Bunlar Yönetici, Lider, Sermayedar, Esnaf ve Teknisyen kavramlarıdır. Burada girişimcilerin bu kavramlarla benzer ve farklı yönleri açıklanacaktır.

1.1.2.1. Yönetici

Yönetici, meydana getirmesinden sorumlu tutulduğu işleri verimli şekilde amaçlarına ulaştırmakla görevli olan kişidir (Ülgen vd., 2004, s:24-25). Yönetici, bir zaman dilimi içerisinde bazı hedeflere ulaşmak için insan, para, hammadde, malzeme, makine, demirbaş vb. üretim araçlarını bir araya getiren ve aralarında uygun bir bileşim ve uyumu sağlayan kişidir (Eren, 2009, s:9). Yönetici işletmenin kâr ve riski yöneticiye ait olmamak üzere, üretim faktörlerini temin ederek, mal veya hizmet üretmek amacıyla bir işi veya işletmeyi yöneten kişidir (Mucuk, 2003, s:6). Yönetici, tekrarcı, devam ettirici, sistem ve yapılar üzerinde odaklanan denetime güvenen, kısa vadeli görüşe sahip, nasıl ve ne zaman şeklinde soru soran, olağan durumu her zaman onaylayan bir yapıya sahip ve emrine verilmiş bir grup insanı belirli bir takım hedeflere erdirtmek için ahenk ve işbirliği ile çalıştıran kişi şeklinde açıklanmaktadır. Girişimci ise diğer insanların göremediği fırsatların farkına varıp onları birer iş fikrine dönüştüren, finansal, araçsal ve psikolojik riskler alabilen kişilerdir şeklinde tanımlanabilir. (Kutaniş ve Alpaslan, 2006, s:140-141).

Girişimciliğin yöneticilikten farkı da girişimci işletmeye sermaye koymakta bundan ötürü işleyiş sonuçlarına göre kâr etmekte ya da risklere katlanmak zorundadır. Yöneticinin ise, sermaye koymama ve işletmeye ortak olmaması durumunda, kârdan pay alması ya da risk üstlenmesi söz konusu değildir. Bu durum girişimci ile yönetici arasındaki en önemli ayrımdır (Tuncer vd., 2007, s:14). Girişimci devamlı yeni gayeler peşinde koşan, geçmişte değil gelecekte yaşayan, riski üstlenen, olaylardaki fırsatları yakalamak için koşan, yenilikçi kişidir. Yönetici ise, var olan işleri yapmaya çalışan, bugünde yaşayan, fırsatlardan çok sorunlara pür dikkat kesilen kişidir (Bozgeyik, 2005, s:51).

Girişimci işletmenin sahibi olduğu gibi işletme yönetimini de kendi üstlenebilir. Fakat, dilerse işletme yönetimini profesyonellerin eline bırakabilir (Tatar, vd, 1992, s:4). Yönetici, girişimcinin yarattığı fikrin meydana getirilmesi için gerekli zaman, para ve imkânlar açısından analiz yaparak, hedeflere ulaşılmasına fayda sağlayan kişidir (Akpınar,2009,s:28). Yönetici girişimci aracılığıyla elde ettikleri yetkileri kullanırlar. Girişimciler aynı zamanda yönetici niteliklerine sahip oldukları halde her yöneticinin girişimcilik niteliklerini taşıması beklenemez (Demirel, 2003, s:13).

Girişimcinin yenilikçilik ve yaratıcılığı, yöneticinin düzenleyiciliği ile birleşince uygulanabilir gerçeklik var olur. Yönetici rekabetçi avantajları benimserken, girişimci ilişkileri büyütme ve yenilikleri dikkate alır. Yönetici olmazsa toplum içerisinde işler aksar, girişimci olmazsa toplum içerisinde yenilikler yaratılamaz (Akpınar, 2009, s:29).

1.1.2.2. Lider

Lider kişilik, insanları seven ve saygı duyan, onları dinleyen, önemseyen, onların ihtiyaçları ve problemleriyle ilgilenen ve bu sorunlara çözüm üretebilecek yeteneğe sahip olduğunu fark ettiren kişidir. Liderin iletişim yeteneği yüksek olup, insan ilişkilerinde kullandığı ana sistem "empati" yani kendisini başkalarının yerine koyarak düşünebilme becerisi olarak ifade edilmektedir (Birçek, 2008, s:29). Lider, ayrıntılar üzerinde fazla zaman harcamayan, kurallardan çok sonuçlara ulaşmayı hedef edinen, birlikte çalıştığı insanlarla sürekli iletişim halinde olan, bulunduğu pozisyonun öneminin farkında olan ve bu durumun başını döndürmesine izin vermeyen, zor ve karmaşık olayların üzerine giden, ancak bütün sorunları kendisi çözmeye kalkışmayan, sorunların çözümünde çalışanların potansiyelinin önemli olduğunu farkında olan kişilerdir (Yiğit, 2002, s:17).

Liderlik ve girişimciliğin fazlasıyla benzeyen tarafları bulunmaktadır. İkisinin de takipçileri vardır. Pes etmemek, başarıyı kovalamak, hedefleri takip etmek ve gerektiğinde doğru karar verebilmek her ikisinin de ortak özelliği olarak nitelendirilir (Akpınar, 2009, s:27). Girişimciler özgüveni yüksek insanlardır. Amaçlarını gerçekleştirmede güçlerine ve yeteneklerine güvenirlir. Girişimcilerin içsel özellikleri dışsal özelliklerinden daha baskındır. Yaşamlarında karşılaştıkları her şeyin kendi faaliyetlerinden kaynaklandığına inanırlar. Yani başarısızlık ya da olumsuzlukla karşılaştıkları zaman başkalarını suçlamak yerine hatayı kendilerinde arayıp bulmaya çalışırlar. Başarı ya da başarısızlık durumunda gevşemezler çünkü girişimcilik kendinin bilincinde olmaktır. Hep geleceği düşündürmektedir. Karşılaştıkları problemleri çözmek için inisiyatif kullanırlar ve liderlik rolünü üstlenirler (Atik, 2000, s:40).

1.1.2.3. Sermayedar

Girişimci her zaman üretim sürecine sokulan sermaye sahibi olmayabilir. Sermaye sahibi üretim faaliyetlerinden aldığı pay faiz olurken girişimcinin payı kârdır (Okur, 2002, s:11). Bu durumda girişimcilik ile para sahipliğinin birbirinden kesinlikle ayrılması gerekmektedir. Fiilen yatırıma girişen ve işletmesinin kurucusu olan sermayedar için kazanç yenilikler yaratmaktan, riske girmekten, yeni başarılar peşinde koşmaktan daha uygun gelmektedir. Oysa girişimcinin, risk alma, dinamizm, yenilikçi, yaratıcılık vb. niteliklere sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle, girişimcilik becerilerine sahip fakat yeterli sermayesi olmayan kişileri potansiyel birer girişimci olarak tanımlanmak mümkündür. Çünkü girişim kavramı, paranın varlığından çok yeni ürün ve üretim tekniklerini, geniş bir vizyonu veya değişen koşullara uyum yeteneğinin olmasıdır (Bozkurt, 2011, s:7).

1.1.2.4. Esnaf

Türk Ticaret Kanununun 17. Maddesinde esnaf, “geliri sermayesinden fazla, emeğine dayanan fakat geçimini sağlayacak kadar geliri olan kimse” olarak açıklanmaktadır (Akpınar, 2009, s:26). Başka bir tanımda ise esnaf, iktisadi faaliyeti nakdi sermayeden çok kol gücüyle yapılan çabaya dayanan ve yıllık gayri safi geliri yasal çerçevede belirlenen miktarı geçmeyen kişiler şeklindedir (Çelik vd., 1998, s:7). Girişimci kadar yenilik ve gelişmeye açık nitelikte olmayan kişilerdir (Kuvan, 2007, s:19). Girişimci fırsatları keşfeder ve değerlendirir. Ayrıca değişim sürecini başlatan ve harekete geçiren bir yaratıcı olarak ifade edilir (Cuervo vd., 2007, s:2).

1.1.2.5. Teknisyen

Teknisyen “bir şeyin doğru yapılmasını istiyorsan, kendin yap” ilkesi doğrultusunda hareket eden kişi olarak tanımlanmaktadır. Teknisyen tamir yapmayı sever. İşleri parçalara ayırıp tekrar birleştirir. İşlerin hayal edilmelerinin değil, tersine yapılmaları gerektiğini bilir (Gerber, 1997, s:30). Girişimci ve teknisyen arasındaki farklar girişimciye göre, işletme ürünüdür. Teknisyene göre, ürün müşteriye teslim edilen madde veya nesnedir. Girişimciye göre, müşteri daima fırsattır. Teknisyen için müşteri daima sorundur. Girişimci için, dünya kesintisiz bir sürpriz, bir hazine avıdır. Teknisyen için, yapmak istediği şeylere kesinlikle izin vermeyen, çabalarını nadiren takdir eden, işlerini ender beğenen ve çok az değerini bilen bir yer olarak görürler. Girişimci gelecekte, teknisyen ise günümüzde yaşamaktadır. Girişimci hayal eder ve tasarlar teknisyen ise bu düşüncüyü uygulamaya koyar (Gerber, 2003, s:79).

1.2.GİRİŞİMCİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Sanayi Devriminin ortaya çıkmasıyla birlikte başta İngiltere olmak üzere Batı Avrupa ülkelerinde oluşmaya başlayan liberal düşünceyle milliyetçi monarşilerin kurularak merkantilist bir politika izledikleri görülmektedir. Takip edilen merkantilist politikanın bir sonucu olarak, ortaçağdaki küçük pazarların yerini büyük pazarlar almış, kurulan büyük ve modern orduların ihtiyacına cevap vermek için savaş sanayi oluşmuş ve ticari hayata bazı yenilikler serpilmiştir. Bu sınırlar içinde, üretim ve ihracat teşvik edilerek yeni pazar arayışına girmiş, hammadde ihracatına ve mamul mal girdisine bazı sınırlamalar getirilmiş ve büyük ticaret ortaklıkları oluşturulmuştur (Demirez, 2004, s:33-35). Endüstriyel devrim esnasında oluşan teknolojik gelişimler bu dönemde ardı ardına gerçekleşen buluş ve yenilikleri etkilemiş, onlara ivme kazandırmış ve yüzyılın girişimcilik faaliyetleri açısından verimli bir dönem olmasını sağlamıştır (Gürol, 2006,

s:10). 19. yüzyıl başlarında endüstrileşmenin hız kazanmasıyla beraber modern girişimci kavramı kendini göstermeye başlamış, bu dönemde bireysel girişimlerin sayısında büyük bir artış olmaya başlamış ve girişimcilerin sayısının çoğalması da etkileyici öge niteliğindedir. Girişimcilerin sayısının hızla artmaya başlaması rekabetin kendini göstermeye başlamasına sebep olmuş, bu durumun neticesinde ise uzmanlaşma oluşmuştur (Doğramacı, 2006, s:8-9).

19. yüzyılın ikinci yarısında şirket sahipliğinin ve yönetimin süreç geçtikçe birbirinden ayrılması girişimciliğin önemini daha fazla ortaya çıkardı. Bu durum girişimci durumunun yeniden değerlendirilmesine ve ticarete büyük bir yer almasına sebebiyet vermiştir (Küçük, 2005, s:33). Bunun neticesinde de ekonominin ilgi duymadığı girişimcilik, işletme disiplininde önemli bir konuma sahiptir olmuştur. 1950'lerde kendini gösteren işletme disiplininin ise girişimi ve girişimciliği önemli bir düzeyde incelemesi son yirmi yılda gelişme göstermiştir (TÜSİAD, 2002, s:34).

Bilgi toplumuna geçişle beraber, bireye ve bireysel yeteneğe dayalı girişimciliğin gelişme süreci hız kazanmıştır. 21. Yüzyılın girişimci türü, bilişim devriminin ürünü olan bilişimci girişimci şeklinde açıklanmaktadır. Bu şekil girişimcilikte kullanılan bilgi, iletişim ve bilgisayar teknolojilerinin yoğun biçimde kullanımı bilişim sürecinden geçerek elde edilmiş bilgi ile oluşmaktadır (Kurban, 1994, s:72).

1.3.GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ

Girişimciliğin türleri hakkında yapılan akademik çalışmalar ve araştırmalar sonucunda çok geniş alanda girişimci ile karşılaşılacaktır. Girişimci türlerini kamu girişimciliği, iç girişimcilik, yaratıcı girişimcilik, sosyal girişimcilik, teknoloji girişimciliği, fırsat girişimciliği, dinamik girişimcilik, bilişimci girişimcilik, girişimci girişimciliği, çevreci girişimcilik, e-girişimcilik, kâr odaklı, kâr odaklı olmayan girişimci ve son olarak da kadın ve erkek girişimciler olarak açıklanacaktır.

1.3.1. Kamu Girişimciliği

Kamu girişimciliği, vatandaşa kamu hizmeti sunan kamu kaynakları ve kamu yetkilerini kullanan girişimciye verilen addır. Bu açıdan kamu girişimciliği kamu hukukuna tabi olarak çalışmakla beraber istisnai durumlarda özel hukuk hükümlerine göre de faaliyet gösterebilmektedir. Günümüzde kamu girişimciliği ile kamu hizmeti veren devletin faaliyet alanını da azaltarak, kamu hizmeti sunma yöntemlerinde esneklik yaratarak, devleti yeni bir yapıya alıştırıp yenilikler yapmaktadırlar (Kaya, 2007, s: 69).

Kamu girişimcileri, siyasi otoriteye bağlı olarak ve sıkı bir bütçe disiplini şeklinde faaliyet gösterirler. Bu ifade daha açılacak olursa; bazen ekonomik sınırlamaların ağırlıkta olduğu alanlarda, dış kaynaklı dürtülerde, bazen de kendi oluşturduğu kaynakları değil, hazır kaynakları veya kamunun ürettiği kaynakları kullanan girişimcilerdir. Bütçe kısıtlamaları kamu girişimciliğine dar anlamda, bürokrat denilmesine de yol açmıştır. Uygulamada; siyasi otoritelerin fırsat verdiği durumlarda bürokratik sınırların aşıldığı kaynak kullanımının esnetildiği, rasyonellik ve piyasa ekonomisi çerçevesinde çalışan yöneticilerin sayısı küçümsenmeyecek kadar fazladır (Tikici ve Aksoy, 2009, s:17).

1.3.2. İç Girişimcilik

İç girişimcilik, kurum içinde girişimcilik ruhuna sahip, yeniliğe açık, fikirlerini çalıştığı kurumun faydasına kullanabilen, sürekli ileriye düşünen, kâr ve hırs odaklı özelliklerine sahip kişidir (Kayhan, 2005, s:11). Bir kurumdaki personelin risk alma, inovasyon isteği ve liderlik vasıfları ile girişimci ruhunu diğer personellere de aşılıyarak çalıştığı kuruma olumlu katkı sağlamaktadır (Müftüoğlu, 2013, s:13-14).

İç girişimcilik, hâlihazırda çalışan büyük bir organizasyon içerisinde klasik bir girişimci şeklinde davranma veya böyle davranmaya özendirilme işi şeklinde ifade edilmektedir. Şirket girişimciliği anlamına da gelen iç girişimcilik; hali hazırda bir örgütü, risk alma, yenilik ve etkin rekabet tutumları aracılığıyla harekete geçirmeyi ve yeniden gayretlendirmeyi, hali hazırda organizasyon içerisinde yeni bir girişim yaratmada etkin bir rol alan girişimsel faaliyetleri, örgütün ana fikrini yenilemeyi ve örgütü dönüştürmeyi amaç edinmektedir. Bu sebeple kavramın boyutları; etkin bir örgüt içerisinde bilinmeyen ilk defa yapılan bir girişim yaratma, dışsal girişimcilik fikrini ve davranışını örgüt içerisindeki kişilere açıklama, örgütsel dönüşümü gerçekleştirme, yapılan yenilikler sayesinde endüstrinin bünyesini değiştirme gibi yenilik, risk ve aktif davranış içeren birçok faaliyeti içermektedir (Naktiyok, 2004, s:35).

İç girişimciler yeni fikirleri alıp kâr edecek şekilde dönüşümünü uygular. Ürünün piyasada var olması için çalışıp çabalar. İşletmeleri kâr ve büyüme açısından iyileştirme politikaları yürütürler. Örgütsel dönüşüm içindeki çalışmalara liderlik yaparlar. İç girişimcilikte rakipleri takip etmek değil, yönlendirmek önemlidir. Bu gibi sebeplerle rekabet avantajı için önemli bir araçtır iç girişimcilik (Tutar, 2013, s:46). İç girişimcilik faaliyetleri, işletmenin stratejilerini ve vizyonunu değiştirmek ya da yeni süreçlerin, prosedürlerin ve kültürün etkisinde yapılan kısmi yenilikler biçiminde gerçekleşebilmektedir. Bu yönden bakıldığında, üst yönetimin desteğinin iç girişimciliğin teşvik edilmesinde ve motive olmasında çok önemli olduğu da söylenebilir. Bu amaçla

yapılan bazı uygulamalar şöyle sıralanabilir; çalışanların yapmak istedikleri araştırmalar için finansal kaynak sağlamak, ücretleri düzenli ödemek, çalışanlara yenilikle ilgili fikir geliştirmeleri için boş zaman vermek, prim ve ikramiye vermek, terfi vermek, çalışanların sorumluluklarını arttırmak, kârdan hisse vermek ve iş garantisini sağlamak gibi (Kozak ve Yılmaz, 2010, s:87).

1.3.3 Yaratıcı Girişimcilik

Yaratıcı girişimcilik, bir fikir veya yeniliğin pazara sunulması ya da mevcut olan bir mal veya hizmetin tasarım, fiyat, kalite gibi yönlerden iyileştirmeler yaparak pazara sunulması olarak açıklanmaktadır (Ulaş, 2006, s:137). Olağan ve olağandışı Şartlarda, işgücü ve sermaye kaynağını verimli kullanarak, ayrıntıları düşünüp analiz ederek, yeni fikir ve buluş ile mal ve hizmetin kalitesini geliştirmek amacıyla yapılan planlama, yürütme ve sonuç sürecini kapsayan girişimcilik olarak tanımlanmaktadır (Arıkan, 2004, s: 73). Başka bir ifadeyle yeni fikir, yeni teknoloji, yeni bir üretim metodu yanında mevcut mal ve hizmeti daha fonksiyonlu, daha fazla fayda yaratacak daha az maliyetli bir mal üreterek pazara sunan yeniliği, değişimi ve yaratıcılığı ön planda tutan girişimcilik türüdür (Kaya, 2007, s:70).

1.3.4. Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik; sürdürülebilirlik ve büyümeyi hedefleyerek toplumun ekonomik yapısından sağlık politikalarına, doğadan insan haklarına kadar çok sayıda konuda uzun dönemli projeler hazırlayıp sürdüren ve sosyal dönüşüme katkı sağlamayı amaç edinen girişimcilik türüdür. Kâra odaklanmadan âdil ticaret yoluyla insanların sosyal gelişmesini hızlandırmak, iş imkânı sağlamak ya da zorunlu tüketim maddelerini daha ucuza mâl etmek Şeklinde faaliyetler yaparak toplumsal gelişmeye katkı sağlamaktadır. Temel amaçları toplumsal problemlere çare üretmektir (Tutar ve Altınkaynak, 2014, s:46). Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, yardım dernekleri tarafından ele alınan sosyal amaçlı faaliyetler kâr amacı ile desteklendiğinde ortaya sosyal girişimcilik çıkar. Girişimcilik özellikleri içinde yer alan risk alma, yaratıcılık, önderlik, rekabetçilik, başarı odaklılık gibi nitelikler, sosyal girişimcilikte sosyal algı ve duyarlılık ile ön plana çıkmaktadır. Sosyal girişimciler toplumun değişim ajanı ve toplum yararına gerçekteşen yeniliklerin öncüleri olarak görülmektedir. Sosyal girişimciler başkalarının sorunlarına duyarlı olan ve bu sorunları çözmek için hayırseverlik ve çağdaş sorun çözüme odaklı girişimcilik kültürünü aynı potada eriten kişiler olarak açıklamak mümkündür (Saatçi ve Arıkan, 2014, s:105-106). Sosyal girişimcilik, ayrıca birçok sektörde, sosyal ihtiyaçları karşılamak veya sosyal değer oluşturmak için fırsatların peşinden gidildiği, bu fırsatlardan yararlanmak için risk

üstlenildiği, eldeki kaynakların faydalı şekilde kullanıldığı, yenilikçi bir süreç biçiminde de ifade edilmiştir. Genel olarak sosyal girişimler, olumlu sosyal değişimin ortaya çıkarılması ve sürdürülmesi ile sosyal, yapısal ve siyasal sistemdeki dengesizliği düzeltmek yönelimindedirler (Doğan, 2013, s:33).

1.3.5. Fırsat Girişimciliği

Girişimcilik artık yenilik, rekabet, verimlilik, kalite ve istihdam kavramlarıyla beraber kullanılmaktadır. Bu durum kavramsal yönden doğru olsa da, uygulamaya bakıldığında girişimcilik olağan durumu kurmaktan ziyade, daima yeni değerler üretme, yeni alanlara açılma ve tam olarak yenilik ve fırsat peşinde koşma şeklinde açıklanabilmektedir (Özkul ve Dulupçu, 200, s:89). Varolan ve potansiyel pazarda son gelişmelerle yüzeye çıkan fırsatları görerek ve hissederek yapılan girişimcilik türüdür (Tekin, 2014, s:3). Fırsatçı girişimci; önemli bir eğitim almış, orta sınıf bir geçmişi olan, yönetim becerisi ve deneyimi olan, fırsatları gören ve değerlendiren, yenilikçi ve çeşitli finansal kaynakları stratejik ve etkin şekilde kullanan bir girişimci türüdür (Rauch ve Frese, 2000, s:118). Örnek verecek olursak bir bölgeye üniversite kurulacağını öğrenen girişimci, o bölgeye yatırım yapmayı düşünerek özel yurt, lokanta, kırtasiye veya kafe gibi işletmeler kurabilir. Daha geniş çerçevede düşünülürse, Google internetin bu kadar yaygın olacağını tahmin ederek yatırım yapmış ve fırsat girişimciliğine en büyük örnek teşkil etmiş olabilir (Taş, 2016, s:14)

1.3.6. Dinamik Girişimciler

Yenilikçilik yaratan ve uygulayan, yeni pazarlar, yeni tedarik ve finans kaynakları bularak yeni üretim teknikleri ve organizasyon şekilleri geliştirerek ekonomik gelişmenin öncülüğünü üstlenen kişiler dinamik girişimci olarak açıklanmaktadır (Çetin, 1996, s:29).

1.3.7. Bilişimci Girişimciler

21. yüzyılın girişimci türü, bilişim inkılabının eseri olan bilişimci girişimcilerdir. Girişimsel karar ve uygulamalar için gerekli olan güncel, doğru, bütünsel ve gereksinim bilginin toplanması, işlenmesi ve değerlendirilmesi bakımından bilişim teknolojileri kullanımı stratejik üstünlük sağlamaktadır. Bilişimci girişimcilik için yetenek, bilişim kaynaklı bilgi ve güdülenme önemli iken, bunlar bilişimin içeriği olan eğitim, bilgi işlem ve iletişim ile birleştirilmektedir (Öğüt, 2012, s: 65).

1.3.8. Çevreci Girişimcilik

Çevresel sorunlara çözümler sunarak sorunların içindeki fırsatları ortaya çıkaran bir girişimcilik türüdür. 1990'lı yıllar çevre sorunlarının artarak yaygınlaşması açısından çevre ve kalkınma arasındaki ilişkiler daha sıklıkla dile getirilmeye başlanmış ve ayrıca

küreselleşme ivmesini arttırmıştır. Çevreye olan duyarlılıklar, kirliliğe karşı alınan önlemler yeni iş fırsatlarının doğmasına etki etmiştir. Özellikle atıkların değerlendirilmesinde, yeniden dönüştürülmesinde, çevreyi koruyan doğal üretim yöntemlerinin geliştirilmesinde (doğal tarım), başta hava, su toprak kirliliğini önleyici teknik geliştirmede yeni girişimcilik fırsatları sunmaktadır (Tuna, 2015, s:296-297) Çevreci girişimciler deyim yerinde ise başkalarının çöplerini, atıklarını girişimcilik yoluyla yeni ürünlere dönüştürürler ve hem doğa hem de girişimci için olumlu sonuçlar doğurmaktadırlar (Top, 2006, s:17-18).

1.3.9. E-Girişimcilik

Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler işletmecilik kavramını da derinden etkilemiştir. Bilişim teknolojilerinin etkinliğini artırması ve internet erişiminin dünyanın her tarafında yaygınlaşması sonucu ticaret anlayışı buna ayak uydurmuş ve e-ticaret kavramı da insan hayatına dahil olmuştur (Haşiloğlu, 2010, s:14) Dünya üzerinde internet temelli ticaretin yaygınlaşması ve işletmelerin birçok fonksiyonlarını internet kullanarak yerine getirebilme kabiliyetine ulaşması literatüre e-girişimcilik kavramının oluşmasına sebep olmuştur. E-girişimcilik özünde yenilikçilik kavramını merkezinde tutan ve internet üzerinden yapılan ticarete dayanan girişimler oluşturmayı ifade eden bir girişimcilik türüdür (Ulucan, 2015, s:27). E-ticaret yoluyla sanal alışveriş merkezlerinden veya mağazalarından satış yapılarak ve hizmet sunularak girişimcilik yapılabilir. Teknolojiyi yakından takip eden girişimciler, sınır tanımamaktadır. İnternet kullanımının her geçen gün hız kazandığı günümüz dünyasında girişimciler, sanal âlemde yeni oluşumlara açıklık getirmektedirler (Girişimci Fikirler Üretme, 2013, s:19-20).

1.3.10. Kâr Odaklı ve Kâr Odaklı Olmayan Girişimci

Girişimci geniş anlamda kaynakları daha büyük bir değer yaratan yeni bileşimler oluşturacak şekilde bir araya getirme şeklinde ifade ettiğimizde, bu kavramın sadece piyasa mekanizması içinde değerlendirilmesi rafa kaldırılmıştır. Böyle bir yaklaşım dahilinde girişimcilik, gönüllülük ilkesi çerçevesinde hareket eden üçüncü sektör ya da sivil toplum kuruluşları ve aynı zamanda kamu kuruluşları için de uygulanabilirliği olan bir kavram haline dönüşmektedir (Öktem vd., 2003, s:169-188).

Toplum ihtiyaçlarına yönelik hizmetleri karşılamak için kâr odaklı işletmeler var olduğu gibi bu hizmetleri yerine getirirken kâr amacı gütmeyen işletmeler ve bu işler de faaliyet gösteren ya da bizzat işletmeyi kuran kâr odaklı olmayan girişimciler de bulunmaktadır (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009, s:81-95).

1.3.11.Kadın Girişimciler

Türkiye’de 1950’li yıllarda çok az sayıda olmakla birlikte iş hayatına giren kadınların son 20 yıl içinde yoğun bir şekilde iş hayatında bulunmaları iş dünyasının yaşadığı en büyük devrimlerden biridir (Üst, 2016, s:28)

Daha detaylı açıklanacak olursa kadın girişimci şu başlıkları sağlayan kadın olarak ifade edilebilir (Ecevit, 1993, s:20);

- Ev dışında bir mekânda, kendi adına kurduğu bir işyeri bulunan,
- Bu işyerinde yalnız başına veya istihdam ettiği kişilerle faaliyet gösteren,
- Herhangi bir mal veya hizmetin üretilmesi ile ilgili faaliyetler ile ilgilenen,
- İş yeriyle ilgili başka kurum ve kuruluşlarla iletişime geçen,
- İş süreçlerinin örgütlenmesi, mal ve hizmet üretiminin planlanması, işyerinin işletilmesi, kapatılması veya işin geliştirilmesi konusunda kendi karar alan,
- İşinden elde ettiği kazancın kullanım ve yatırım hakkını elinde bulunduran kişi olarak ifade etmek mümkündür.

Toplumumuzda kadınlara yüklenen ev kadınlığı ve annelik rollerinin etkisiyle kadınlar doğal olarak kariyerlerine bir süreliğine ara vermek durumunda kalmaktadırlar. Bu anlamda girişimcilik, iş hayatına ailevi sebeplerle bir süreliğine ara vermek durumunda olan kadınlara kariyerlerine farklı bir noktadan devam edebilme olanağı sunmakta ve annelik rolünü de başarılı bir şekilde yerine getirmesine olanak tanımaktadır (Orhan ve Scott, 2001, s:233). Kadın girişimciler, iş hayatında erkek girişimciler ile mücadele etmelerinin yanında ev kadınlığı ve annelik görevlerini de yerine getirmeye çalışarak iki katı sorumluluk almakta ve bağımsız olmanın bedelini ağır bir şekilde ödemektedirler (Bedük, 2005, s:106).

Kadın girişimciler, kendileri ve istihdam ettikleri kişiler için iş olanağı sağlamaktadırlar. Faydalı kadın girişimcilerin yaratılması, geleceğin iş dünyasının yapılandırılmasında özel olarak yerel ekonomilerin kalkınmasında, genel olarak ise ülke ekonomisinin kalkınmasında büyük önem arz etmektedir. Kadınların iş hayatına katılmaları toplumda kadının konumunu güçlendirerek gelişmişlik düzeyine pozitif etki yapar ve adaletsiz gelir dağılımını önlemeye yardımcı olmaktadır (Can ve Karataş, 2007, s:253).

1.3.12. Erkek Girişimciler

Girişimcilere özgü olan hızlı düşünme, hızlı karar verebilme, kararlı ve azimli olma, iyi bir gözlem yeteneği gibi özellikler erkek girişimcilerde de görülmektedir. Erkek girişimciler kendi geleceklerini kontrol altına alma motivasyonu ile kendi işlerini daha iyi

yönetebilecekleri inancıyla girişimci olmaya ilgi duymaktadırlar. Erkek girişimciler tecrübe sahibi oldukları ve ilgi duydukları alanda girişimci olmaya karar vermektedirler (Şekerler, 2006, s:113). Erkek girişimciler öz birikimlerinin yanında yatırımcı ve bankalardan finans kaynağı sağlamak ve çoğunlukla imalat, inşaat, finans ve teknik alanlarda işlere yönelmektedirler (Hisrich ve Peters, 1985, s:23). Erkekleri girişimci olmaya çeken faktör, ekonomik olarak bir değer yaratma ve kendini gerçekleştirmedir (Başol, 2010, s:60). Cinsiyet faktörünün risk almaya yatkınlık üzerindeki etkisi araştırılmış ve erkek girişimcilerin kadın girişimcilere göre daha fazla risk almaya meyilli buldukları tespit edilmiştir (Kayalar ve Ömürbek, 2007, s:285).

Tablo 1:Erkek ve Kadın Girişimcilerin Özellikleri Açısından Karşılaştırılması

Özellikler	Erkek Girişimciler	Kadın Girişimciler
Motivasyon (Güdüleyici Faktör)	Başarı, Kişisel bağımsızlık, İş tatmini	Başarı, Bağımsızlık
Çıkış noktası	Mevcut işten memnuniyetsizlik, Mevcut işin genişletilmesi, Deşarj ya da rahatlama, Kazanma fırsatı	İşte ezilme, Girişime dair bilgi, Kişisel değişimler
Fon Kaynakları	Kişisel çaba ve birikim, Banka finansmanı, Yatırımcılar, Aile ya da arkadaş desteği	Kişisel çaba ve birikimler, Kişisel varlık
Mesleki yapı	İş sahasındaki tecrübe, Sahada yüksek başarı (uzmanlık), Çeşitli dallarda rekabet	Sahada orta düzey yönetsel tecrübe, Hizmet sektörü ile ilgili mesleki altyapı,
Kişisel Özellikler	Fikir sahibi ve ikna edici, Başarıya odaklanmış, İdealist, Yüksek düzeyde kendine güven, Övgüye değer ve enerjik, Kendinin patronu olmalı	Esneklik ve tolerans, Başarıya odaklanmış, Yaratıcı ve realist, Orta düzeyde kendine güven, Övgüye değer ve enerjik, Sosyal ve ekonomik çevre ile anlaşabilme yeteneği
Altyapı	Girişime başlama yaşı 25-35, Babası kendi işine sahip, Lisans derecesi: İşletme ya da teknik saha, İlk doğan çocuk	Girişime başlama yaşı: 35-40, Babası kendi işine sahip, Lisans derecesi: Liberal sanat, İlk doğan çocuk
Destek Olan Gruplar	Arkadaşlar, profesyonel danışmanlar, İş kuruluşları, Eş	Yakın arkadaşlar, Eş, Aile, Profesyonel kadın grupları, Ticari işletmeler
Girişimin Türü	Üretim ya da yapı	Hizmet sektörü (Eğitim servisleri, danışmanlık ya da halkla ilişkiler)

Kaynak: Hisrich ve Peters, 2002, s.76

1.4.GİRİŞİMCİLİĞİN FONKSİYONLARI

Girişimcinin uygar toplumlardaki esas fonksiyonu ardı arkası kesilmeyen yenilikleri gerçekleştirmektir. Bu sebeple modern girişimcinin gücü olarak yenilik yapmak ve yaptığı yenilikleri iş dünyasında somut ticari ürünlere dönüştürebilme kapasitesi olarak görülür. Bu nedenle girişimci kavramı, devamlı yenilik yapan kişi veya kişiler olarak açıklanmaktadır. Girişimciye yöneltilen “yenilikçi “ nitelemesi ise; yeni veya üzerinde yenilik yapılmış ürünlerin piyasaya sunulması, yeni bir üretim yöntemlerinden faydalanma, yeni pazarlar elde etme, yeni hammadde ya da yarı mamul madde kaynağının bulunması ve son olarak yeni bir faaliyet şeklinin gerçekleştirilmesini şeklinde ifade edilir (Çelik ve Akgemci, 1998, s:18-19). Girişimciler girişimcilik faaliyetlerini yoğun rekabet ortamında meydana faaliyetleri gerçekleştirirken bazı fonksiyonların faaliyetinde bulunması beklenir (Kaygın ve Güven, 2013, s: 16). Bu fonksiyonlar şunlardır:

1.4.1. Ekonomik Gelişme ve Kalkınmayı Sağlama: Girişimciler yeni kuracakları ve kurdukları girişim faaliyetleriyle bölgenin ve ülkenin ekonomisini olumlu etki ve ekonomik kalkınmaya destek olur. Girişimciler ekonominin lokomotifidir denir (Tekin, 1999, s:9).

1.4.2. İşsizliğin Azaltılmasını ve İstihdamın Artırılmasını Sağlamak: Girişimciler kuracakları işyeri, işletme ve girişimcilerle ekonomide işsizliğin azalmasına ve istihdamın artmasına destek verirler (Tekin, 1999, s: 8).

1.4.3. Ulusal ve Uluslararası Marka Yaratmak: Girişimciler dünya pazarında tanınmayı ve sürekli olmayı devam ettirmek için marka yaratmak ve kurumsallaşarak rekabet etmeyi amaç edinirler (Kaya, 2007, s: 50).

1.4.4. Sermaye Birikimi Sağlamak: Yeni girişimcilik faaliyetleri geçmesi ile birlikte endüstriyel büyüme ve kâr artışı yaşanmakta ve bunun bir pozitif sonucu olarak yeni istihdam alanları ve sermaye birikimi meydana gelmektedir. Yeni girişimcilerin ve iş olanaklarının yaratılması ise gelir dağılımının istikrarlı olmasını sağlayacak mühim bir sebeptir (Borazan ve Erdal, 2014, s: 25).

1.4.5. Bir İş Fikrini ve Düşünceyi İşletme-Girişim Haline Getirerek Üretim ve Pazarlama Yapmak: Günümüz iş dünyasında milyonlarca iş fikrinin işletme haline gelmesi girişimcilikle var olan bir durumdur. Girişimciler iş fikirlerinin gelişmesine ve iş fikrinin oluşmasına destek olurlar. Girişimciler bu yönleriyle iş hayatının öncüleridir de denebilir (Tekin, 1999, s:8)

1.4.6. Yeni Mal ve Hizmetler Üretmek veya Bilinen Mal ve Hizmetin Kalitelerini Yükseltmek: Girişimciler yeni mal ve hizmet üretecek ve var olan bir mal ve hizmetin müşteriler tarafından algılanan kalite düzeyinde iyileştirme uygulayarak ürettikleri mal ve hizmetlerle rakiplerine rekabet üstünlüğü sağlarlar (Kaygın ve Güven, 2013, s:16). Girişimciler bu fonksiyonu olumlu şekilde yerine getirerek önemli kazançlar sağlarlar (Arıkan, 2004, s: 68).

1.4.7. Yeni ve Potansiyel Pazarlar Oluşturmak: Girişimciler ürettikleri mal ve hizmetleri yurtiçinde veya yurtdışında yeni pazarlara sunarak yeni müşteriler bulmayı ve satışlarını arttırmayı hedeflerler. Küreselleşen dünyada mal ve hizmetin sadece üretildiği yerde veya belli pazarlara ulaştırma anlayışı ortadan kalkmıştır (Kaygın ve Güven, 2013, s:17). Ürüne uygun seçilen pazarda veya mevcut pazarda müşteri tatmini ve sadakati sağlanınca girişimci kârında pozitif etkiler sağlar.

1.4.8. İş Hayatında Değişimi Sağlamak: Girişimciler yeni gelişen teknolojilere uygun yönetim yapılanmasını ve iş hayatının kalitesinin olumlu etki sağlayacak toplam kalite yönetimi uygulamasını öngören organizasyon çalışmalarısıyla değişime öncülük etmektedir (Tekin, 1999, s: 8).

1.4.9. Başkalarının Göremediği Fırsatlardan Yararlanmak: İş hayatında ve piyasadaki boşluğu, ihtiyaçları, fırsatları ve iş potansiyelini en iyi biçimde değerlendiren ve böylece ekonomik gelişme katkı sağlayan girişimcilerdir (Tekin, 1999, s: 8).

1.4.10. Başarılı Olmak İçin Yeni Stratejiler Belirlemek: Hızla değişen ve gelişen karışık çevre koşullarında girişimciler, rakipleri ve çevreye önem vererek faaliyet gösterdikleri ortamda başarılı sağlayabilmek için strateji belirlerler ve belirledikleri stratejileri uygulamak için emek verirler. Uygulanan stratejiler fırsatlardan yararlanmayı ve tehditlerden korunmayı planlar (Kaygın ve Güven, 2013, s: 17–18).

1.4.11. Yeni Girişimcileri Cesaretlendirmek: Girişimciler başarılı faaliyetlerde bulunarak gençlere örnek ve model teşkil ederler ve gençleri cesaretlendirerek olumlu destek sağlamaktadırlar (Kaya, 2007, s: 50).

1.5. GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ

Ekonomik büyüme, gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkeler seviyesine gelebilmeleri için gerekli ve önemlidir. Bu nedenle ekonomik hareketlilik en temel unsurlardan birisidir. Kalkınmada, arz talep dengesinin sağlanmasının, refah seviyesinin gerekli olduğundan yola çıkarak bu noktada, toplumun ihtiyaç faktörlerini bir araya getirerek riski üstlenebilen yetenekli ve amaçlarını başarmak için çabalayan insanlara

ihtiyaç vardır (Dikmen, 1990, s:77). Girişimcilik ruhunu ayakta tutan ögesi, insana risk alma cesaretini kazandırmaktır. Dünyadaki gelişmelere ayak uydurmak, toplumsal refahı artırmak bu ruhun canlılığı ile mümkün olacaktır. Çünkü bir toplumda doğal kaynaklar, emek, sermaye bulunabilir. Fakat önemli olan bunları bir araya getirip üretime dönüştürerek insanların gereksinimlerine cevap verebilecek girişimci sayısı az ise o ülkede işsizlik vardır, üretim yetersizdir, ekonomik hayat durgundur denebilir. Girişimci sayısı ne kadar fazla ise ekonomide o kadar gelişmeye eğilimlidir (Siphai, 1997, s:26). Günümüzde bireylerin mutluluğu, ihtiyaçları doğrultusunda alabildikleri ürün ve hizmetler tarafından ne kadar tatmin edildikleriyle alakalı bir durumdur. Bu sebepten alınan hizmet ve ürünlerin kalitesinin artması, aynı zamanda fiyatının da düşmesi bireylerin yaşantısını kolaylaştırır. Bu faktörün gerçekleşmesi için ekonomik rekabetçiliğin başlaması önem kazanmaktadır. Bu yönden girişimciler, rekabetçiliğin devamı içerisinde önemli bir yapı taşdır (Göksel, 2011, s:35). Bilgi toplumunda üretim, ulaşım, yönetim gibi fonksiyonlardaki mühim gelişmeler ve globalleşmenin tesiriyle hizmet sektörünün önemli görülmesiyle, girişimciliğin de öneminin bir kat daha artmasına etki etmiştir (Demirel, 2003, s: 32-33). Girişimcilik, günümüzde kariyer seçiminde popüler olarak görülmektedir. Son zamanlarda öğrenciler arasında çekici bir kariyer alternatifi olarak nitelendirilmektedir (Koe vd., 2012, s:197-208). Girişimci, diğer insanlara, bölgesine ve topluma doğrudan hizmet sunar. Bir başka şekilde de yaşadığı yerin gelişmesine katkı sağlar. Başarılı ve yenilikçi, yaratıcı girişimci çevresindeki insanlara da örnek teşkil eder (Siphai, 1997, s:27)

1.5.1. Ekonomik ve Sosyal Açıdan Girişimciliğin Önemi

Girişimciliğin ekonomik gelişme sürecinde öneminin 1980'li yıllardan buyana fark edilir şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. 1980'lerde stagflasyon ve yüksek işsizlik oranı arz yönlü iktisada ve ekonomik büyümeyi etkileyen temel faktörlere olan ilginin artmasına sebebiyet vermiştir. Özellikle bu dönemde teşvikler, piyasaların düzenlenmesi ve sosyal katılıklar gibi konularla ilgilenilmeye başlanmıştır. Bu gelişmelerle birlikte 1980'ler ve 1990'lar küçük ve orta ölçekli firmaların ekonomideki yerinin yeniden değerlendirildiği ve girişimciliğe yönelen yeni bir ilginin ortaya çıktığı dönemler olarak ifade edilmiştir. Piyasa ekonomisi düzeninde iktisadi ilerleme, önemli derecede özel girişimcilerin fikir ile kabiliyetine bağlı tutulmaktadır. Özel girişimciler sergiledikleri çabalarla ekonominin gelişmeye yönelik tutumunu temelden etkileyebilir. Gelişmekte olan bir ekonomide girişimcilerin önemli faydaları; geleneksel ekonomiden modern ekonomiye dönüşüm,

sermaye birikiminin hızlandırılması, istihdamın ve yeniliklerin yapılması şeklinde açıklanmaktadır (Tosunoğlu, 2003, s:121-179).

Girişimci, bir ülkenin gelişme hızını tayin eden en önemli toplumsal aktörlerden birisidir. Bir ülkede girişimci sayısındaki artış, ekonomik gelişme ve sosyal refah anlamını gelmektedir. Bu aynı zamanda, gelecek için istikrar ve umut niteliğindedir. Araştırmalar, girişimciliğın ekonomik büyümeye pozitif etkisi olduğunu göstermektedir. Ekonominin büyümesiyle ilgili yaklaşımlar, ülkenin gelişimi için girişimciliğın önemli olduğu her zaman kullanılmasının gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Diğer taraftan, işsizlik oranının artması, potansiyel girişimcilik üzerinde pozitif katkı sağlar ve eğer bir ülkede girişimcilerin sayısı çoğalır, çok sayıda istihdam/iş fırsatı da artış gösterir. Eğer, piyasaya yeni şirketler katılırsa, artan işsizlik oranı düşme yönünde eğilim gösterir ve ülkede fazla sayıda, fırsatlar/yeni işler artar (İbicioğlu, vd., 2011, s:93)

Sosyo-ekonomik yapıda yerine getirdiği fonksiyonlar (istihdam hacminin arttırılmasında, refah düzeyinin arttırılarak nesnel ölçütlere yararlı şekilde mobilize edilmesinde, sosyal hareketliliğın hız kazanmasında oynadığı rol gibi) itibarıyla, çok boyutlu bir görünüm sergilemektedir. Yerine getirmiş olduğu bu çoklu işlevler dizisi de sosyal gelişme ve ekonomik kalkınma açısından girişimciliği önemini ortaya koymaktadır. Sosyo-ekonomik süreçte yerine getirdiği fonksiyonlar dikkate alındığında, girişimciliğın durumsal kazançlardan ziyade, kalıcı bir ekonomik değer üretmenin temel belirleyicilerinden olduğu açıklanabilir. Atıl kaynakların ekonomiye kazandırılması, küçük birikimlerin sermayeye dönüşmesi, emeğın üretkenliğının arttırılması ve ekonomi alanındaki faydalı ve hızlı mobilizasyonu, katma değerı yüksek ürün üretimi, uluslararası alandaki genel üretim ve tüketim trendlerinin izlenerek üretim alanının buna uygun şekilde sürekli yeniden organize edilmesi, esnek teşkilatlanma biçimini örnekleyen “özel girişimcilik” ile mümkün kılınmaktadır. Dolayısıyla, girişimciliğın “genel ekonomik büyümenin operasyonel bir mekanizması” olduğu ifade edilebilir. Sosyo-ekonomik süreçte önemli fonksiyonları yerine getiren girişimciliğın devamlılığını sürdürüp ve ilerlemesi, çeşitli faktörlerin bunlar içinde bilhassa girişimci ve devletin ayrı önemi vardır. Özellikle, girişimciliğın gelişmiş ülkelerdeki oluşma ve kurumsallaşma sürecinde devletin önemli bir misyonu olduğu açıklanmaktadır. Devlet, girişimciliğın sosyo-kültürel/politik kanallarını açarak ekonomik yapıyı girişimcilik temelinde yeniden düzenleme yapılmıştır. Bunu da ilk olarak, kendini özel girişimciliğın önünü açacak şekilde kurgulayarak çeşitli düzenlemeler uygulanmıştır (İlhan, 2004, s:70-72). Girişimciliğın önemi, girişimcilerin toplumun tüketim gereksinimlerini bilincinde olup, bunu yatırıma neticesinde de toplumsal refaha

dönüştürmelerinde yatmaktadır. Çünkü yatırım sayesinde istihdam ve gelir düzeyi yükselmekte, bu sebeple bireylerin ve genel olarak toplumun refah düzeyi yükselmektedir. Yatırımlar ekonomik dengeye sağlayan temel etkenlerdendir (Dilsiz vd., 2005, s:5).

Tusiad'ın yaptığı bir çalışmada girişimciliğin ekonomiye olan pozitif etkilerini şöyle de ifade etmektedir (Çetindamar, 2002, s:38):

- ✓ Girişimcilikle beraber üretim faktörlerinin yeni yöntemler kullanılarak kullanılmayanlarının ekonomiye kazanımını sağlamak.
- ✓ Kullanılmakta olan üretim faktörlerinin elde bulunan üretim faktörleri ile daha fazla üretime dönüşümünü sağlamak.

1.5.2.Girişimcinin Bölgesel ve Sektörel Gelişmelere Etkisi

Girişimcinin bölgesel ve sektörel tercihleri birçok faktör tarafından şekillenmektedir. Bu faktörlerin belirlenmesine yönelik kuramsal çalışmalar on dokuzuncu yüzyılın ortalarında başlamıştır. Konjonktürel hareketlerin varlığı ve yol açtığı zararları en az seviyeye indirme çabası “zamanın” analizlere sokulmasını hızlandırmış, fakat, “alanın” analize girmesi aynı ölçüde kolay olmamıştır. Gerçekte ekonomistler insanoğlunun bir alanda yaşadığını bilmekte, ama bundan habersizmiş gibi davranış sergilemektedir. Bu nedenle, geliştirilen ekonomi kuramları, tüm ekonomik faaliyetlerin tek bir noktada birleştiğini varsaydıklarından, W.Isard'ın deyişiyle “boyutsuz harikalar ülkesi” ni anımsatmıştır şeklinde ifade edilmektedir (Dinler, 1986, s:7). Girişimciliğin desteklendiği ve geliştiği bölgede teknolojik faaliyetlerde gelişir. Bu gelişme sonucunda o bölgede iş gücü ihtiyacı ve gelir artışı yaşanır. Girişimcinin sektörel gelişmelere etkisini incelerken ister istemez şöyle tartışmalar akla gelmektedir. Sektörler ulusların karşılaştırmalı üstünlükleri çevresinde mi oluşmaktadır, yoksa ulusları markalaştıran sektörel gelişmeler çevresinde mi oluşmaktadır? 20. yy.da çoğu ürünler ‘tıpkı onları üreten şirketler gibi’ belirgin milliyetlere sahip olmaktadır. Ne kadar uluslararası sınırı geçerse geçsinler, bu ürünlerin menşei katiiyen şüphe götürmemiştir. Ölçek ekonomileri merkezi bir yerleşimi zorunlu kıldığından, bu ürünler için harcanan çabanın çoğunluğu bir tek yerde gerçekleştirilmiştir. Bununla beraber, büyük ölçekli üretime bağımlı olmayan, doğmakta olan yeni değer ekonomisinde çok az ürünün belirgin milliyeti var olmaktadır. Ürünler çok değişik yerde faydalı şekilde üretilmekte, bir başka yerdeki müşteri isteklerine cevap verecek tarzda bir araya getirilmektedir (Türkay, 1991, s:170). Sektörel gelişmelerin ülkelere pozitif etkisi markalaştırmadır.

Ekonomik alanda üretim faktörleri sürekli birikim içersindedir. Birikim ve yeniden birikim, kendini sürekli beslemektedir. Bu hareket, yenilikler sürdükçe ilerleme

kaydedilmekte, bu sebeple ekonomik alan kutuplaşmaktadır. Bu da sektörlerin gücünü daha artırmaktadır. Girişimciler, firma düzeyinde, ürün, üretim ve pazarlama alanlarında yaratıcılık ve yenilikler yoluyla hızlı bir gelişim sürecine dahil olurken, diğer taraftan ait oldukları sektör içersinde örgütlenerek, ulusal ve uluslararası düzeyde isteklerini veya çıkarlarını uygun bir paydaya dönüştürmektedir (Kinay, 2006, s:33).

1.5.3.Girişimcinin İstihdama Etkisi

Ekonomik ortamda karşılaşılan sorunlardan bir tanesi de istihdam sorunudur. Keynes, gelir ve istihdamın birlikte çoğalıp, azalacağı görüşünü ifade etmiştir (Ülgener, 1991, s:80). Girişimciliğin istihdam yaratmada temel unsurlardan biri olması nedeniyle yaratılan bu istihdamın niteliklerinde de değişiklik yapabilmesi temel etkidir. Artan rekabetle birlikte yeni işletmeler teknolojik yenilikleri kullanan gerek üretim yöntemlerinde gerekse de satış yöntemlerinde yenilikler yaratan işletmeler olmak zorunda kalmışlardır. Bu nedenle bu işletmeler nitelikli iş gücüne ihtiyaç duymaktadırlar (Tosunoğlu, 2003, s:21). Dengeli ve sürdürülebilir istihdam için optimal kapasite, optimal stok ve optimal sermaye yapısının kurulmasıyla sağlanabilir şeklinde ifade edilmektedir. İstihdam artışı için diğer faktörlerin artışı gerekiyor ise mesela ilave kapital gerekiyorsa yapılan yeni teknolojik yatırım nedeniyle istihdamda bir azalma olacaktır. Fakat üretim bileşiminde teknolojinin payı arttıkça emeğin payı azalacaktır. Üstelik milli gelirde daha fazla artış yaşanacaktır. Fakat bu uzun dönemde gerçekleşecektir. Zira milli gelir ile ilgili yapılan analizlerde dönemsellik önemlidir. Başka bir ifadeyle istihdam ve milli gelir arasındaki bağlantı kısa dönem göre yüksek, uzun dönem göre ise düşüktür. Bunun nedeni ise kısa dönemde olmasa da uzun dönemde teknolojik yatırımın yani kapitalin payının istihdamdaki artıştan fazla olmasıdır (Kinay, 2006, s:48). Talebin hangi mallara yönelimde olduğunun önemi de büyüktür. Örneğin, “efektif talep, istihdam esnekliği zayıf olan mallara yöneldiği takdirde, artan talebin fazla bölümü girişimcilerin gelirlerini arttıracaktır. Ücret gelirlerine ayrılan kısmı nispeten küçük düzeyde olur (Keynes, 1935, s:287). Refah düzeyi arttıkça tüketim talebi, ileri teknoloji kapsayan ürünlere doğru yönelecektir. Bu durumda teknoloji yoğun ürünlere ödenen fiyatların içinde ücret faktörünün payı azalacaktır. Bu azalma ortalama ücretlerde (w) olmasa da, milli gelir içinde ücretlere ödenen (qY) toplam tutarda kendini gösterir. Büyüme ile istihdam ve toplam ücret gelirleri arasında olumsuz bir ilişki doğmaktadır. Bunun üstesinden gelebilmek için, yani azalan işgücü talebini yeniden artırabilmek için, istihdam hacmini büyütecek önlemlerin bir arada alınması gerekli kılmaktadır. Diğer yandan, uzun dönemde oluşan bu ters yönlü ilişkinin doğurduğu işsizlik sorununu giderecek olan “yeni”

girişimcilerdir. Çünkü halihazırda işletmeler (girişimciler) elde ettikleri kârdan, öncelikle teknolojik gelişmelere (yatırıma) kaynak ayırmaya dikkat edeceklerdir. Eğer, oluşan işsizlik sorununu giderecek sektör yaratılmamışsa, burada iki sorunla karşı karşıya gelinecektir. İlki geniş bir işsizlik sorunu ortaya çıkacak ve bu sebeple arz talep dengesizliği yaşanacaktır. Yani, ekonomi küçülme eğiliminde olacaktır. Bunu giderecek olan yeni girişimcilerin sektörel açılımlarıdır. Bunun için gereken kaynak, kârlarını tasarrufa (yatırıma) dönüştüren girişimcilerdir. İkincisi ise, bu ekonomiler, nispeten artan milli gelirinin çoğunu ithalat yoluyla dış ülkelere, özellikle de teknoloji yoğun ürünlere aktarmakta, öte yandan kârlılık sağlayan sektörleri bulunmadığından ki bu girişimci yetersizliğinin doğal sonucudur. Yatırımlar azalmakta ve işsizlik sorunu giderek artmaktadır (Kinay, 2006, s:49). Serbest piyasa, girişimcilerin tüketicilerin beklentilerini karşılamak için rakipleriyle yarışa girdikleri alandır (Tosunoğlu, 2003, s:22). Rekabet denilen bu yarışta girişimciler gelecekte de var olabilmek için aldıkları risklerle tüketici ihtiyacını karşılamakta ve iş gücüne duyulan ihtiyaçta istihdamın artmasını sağlamaktadır.

1.6.GİRİŞİMCİLİĞİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

Girişimcilik, her ne pahasına olursa olsun para kazanmak anlamına gelmez. Çünkü bir girişim sonucu elde edilen gelir, nasıl ve hangi yollardan kazanıldığı göz önünde tutulmadan, tek başına girişimin ölçüsü olarak değerlendirilmemelidir. Fakat başarılı girişimci, devlete veya başka ekonomik birimlere ait geliri, gerekli külfete katlanmadan, çeşitli yollardan kendisine transfer edebilme yeteneğini gösteren kişiler değildir. Tam tersine başarılı girişimci ekonomik değerler yaratarak para kazanan kimsedir. Bir sanayicimizin de bu konudaki görüşü şu şöyledir; kanımca yatırım yapılmasında ön şartlar müteşebbis ruhun yanı sıra iyi bir liderlik ve yönetim kabiliyeti olsa gerek. Bunlar olunca finans ikincil duruma düşer ve nasıl olsa bulunur şeklinde ifade etmiştir (Müftüoğlu, 1991, s:74). Her yıl on binlerce girişimci büyük beklentiler ve çabalarla iş kurmakta ve on binlercesi yetersiz satışlar, yoğun rekabet, sermaye yetersizliği, yönetsel becerilerdeki sınırlılıklar, dışsal koşullardaki yoğun varyasyon gibi sebeplerle iflasın eşiğine gelmektedir. Kişilerin, yeni girişim faaliyetleri sürecinde finansal ve duygusal riskleri büyük miktarlardadır ve bu süreç içerisinde girişimciliğin avantajları olduğu gibi dezavantajları da mevcuttur (Döm, 2008, s:35).

Kişisel gelişime katkı, başarıma hissi, kâr elde etme, bağımsızlık, saygı görme ve toplumsal fayda girişimciliğin avantajları olarak nitelendirilirken; finansal sorunlar, kişisel özveri, ailesine yeterince zaman ayıramama, belirsizliklerle baş etmek, zarara

katlanma zorunluluğu ve sorumluluk yükü girişimciliğin dezavantajları olarak açıklanmaktadır (Doğan, 2013, s:45).

1.6.1.Girişimciliğin Avantajları

Kişisel Gelişime Katkı: Girişimci, işletmenin değişik faaliyetlerinde görev aldıkça kendi potansiyelini geliştirme ve becerilerini kullanma ve bilmediği yeteneklerinin de farkına varma olanağına sahip olacaktır.

Başarma Hissi: Yeni bir iş oluşturma fikrini veya var olan işte yenilikler yaparak, kârlılığa dönüştürmek ve bunun da tek sorumlusunun kendisi olduğunu bilmek, girişimciye başarı hissini aşılamaktadır.

Kâr elde etme: Girişimci, işletme kâr ettikçe geliri de yükselecektir. Fakat girişimciler için her zaman en öncelikli amaç, kâr elde etmek olmamalıdır. En doğal amaç olan kâr elde etme amacı için, etik kurallarına uymamak girişimcilik adına yapılacak en olumsuz davranıştır.

Bağımsızlık: Karar verme özgürlüğü ve bağımsızlık ihtiyacı girişimcilerin en temel amaçlarından olmakla beraber, özellikle ekonomik bağımsızlık, kendi işini kurmanın en önemli nedenini oluşturmaktadır.

Saygı Görme: Girişimci için kamuoyunun saygınlığını kazanmak, tatmin edici ve girişimciyi destekleyici bir duygu olmaktadır.

Toplumsal Fayda: İnsanlara iş yaratma, gelişimlerine katkıda bulunma ve toplumsal gelişmeye katkı yapma vb. olumlu sonuçlar girişimciyi memnun eden ve onun motivasyonunu arttıran nedenlerden birisidir (Akpınar, 2009, s:33-36).

1.6.2.Girişimciliğin Dezavantajları

Finansal Sorunlar: Uzun çabalar sonucunda başarısız olmak, gerek finansal ve gerek psikolojik anlamda girişimci için çok yıpratıcı bir dönemdir. Bu sebeple çoğu zaman girişimciler beklentilerini yapmak istedikleri ve hayal ettikleri büyük projeleri rafa kaldırmak ya da vazgeçmek durumundadırlar.

Kişisel Özveri: Girişimci bireyin diğer çalışanlar gibi sabah sekiz akşam beş çalışma zamanı yoktur. Girişimci zamanının büyük çoğunluğunu çalışmak için harcamaktadır uzun süren çalışma saatleri girişimcinin bütün enerjisini yıpratmaktadır. Kişisel uğraşlara ve hobilere zaman ayıramayan girişimci birey, özel hayatına ait zamanlarından feragat etmek durumunda kalır.

Ailesine Yeterince Zaman Ayıramama: Girişimcinin uzun ve yoğun çalışma temposu, genellikle aile ve sosyal hayatını olumsuz etkilemekte ve özellikle aile ilişkilerinde gerilimler ve yüksek seviyede strese sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla işletme

kurulurken, girişimci birey işletmesini kurmak için ne kadar özveride bulunabileceğini planlayıp programlamalıdır.

Belirsizlikle Baş Etmek: Risk, her bireye göre farklı şekilde tanımlanırken, belirsizlik, “birey tarafından yeterli veri olmadığı için tam olarak yapılandırılmayan veya kategorize edilemeyen durum” şeklinde tanımlanmaktadır. Belirsizlikle baş etmek ise, “belirsiz durumlara, olumlu tepki verebilme yeteneğidir. Buna göre, kişi, belirsiz bir sahada daha fazla bilgiye ihtiyaç duymadan aldığı karardan eminse, belirsizlik ile baş edebiliyor demektir.

Zarara Katlanma Zorunluluğu: Girişimcinin amacı her ne kadar kâr sağlamak olsa da, bazen bu amaca ulaşamayarak zarara katlanmak durumundadırlar. Kâr marjı çok düşük olan yerleşim alanlarında işyeri açmak veya fazla talep edilmeyen ürünler üretmek gibi. Zarar ettiği zaman bu zarara katlanabilecek ve yaşamını devam edebilecek olanaklara sahip olması nedeniyle girişimci, yüksek seviyede iş stresi altında bulunur.

Sorumluluk Yükü: Girişimci bireyin sorumlulukları ağırdır. Kendi işinin patronu olarak görünmekle birlikte zaman zaman kamu otoritesinin, ortakların ve müteşebbislerin baskısı altında kalmaktadır. Bununla beraber zamanında vergi yükümlülüklerini ve işle ilgili yasal işlemleri yerine getirme ve benzeri sorumlulukları da vardır. Bunun dışında çalışanlar spesifik bir alanda uzmanlaşırken girişimciler işletmenin tüm fonksiyonlarını yönetmek zorundadır (Akpınar, 2009, s:33-36).

1.7.GİRİŞİMCİLİK SÜRECİ

Girişimcilik, “girişimcilerin yeni iş planlama, kurma ve varlık yaratma işlevlerine açıklık getiren bir süreçtir” ve bu süreç, var olması gereken, birbiriyle bağımlı ancak sonsuz şekillerde birleştirilebilecek olan fırsat, girişimci, kaynaklar ve örgüt öğelerini içermektedir. Bu süreci başlatan en mühim sebep ise bir alandaki noksanlığın ya da ilgili sahada değişik bakış açısının fark edilmesidir. Süreci başlatan sebepler ise şöyle sıralanabilir. Kâr elde etme arzusu, bağımsız olma arzusu, kişisel tatmin elde etme isteği şeklindedir (Bektaş ve Köseoğlu, 2007, s:302-303). Bununla birlikte, yeni işletmelerin kurulması ekonomik büyüme, istihdam ve yenilik üzerinde önemli derecede etkiye sahiptir (Guerrero, Rialp and Urbano, 2008, s:35). Girişimcilik faaliyetleri için liderlik niteliklerine sahip, tecrübelerden ders alan, zorluklarla baş eden, amaç odaklı, amaçlarının peşinden ısrarla ilerleyen, dikkatli, problem çözme yeteneğine sahip kişiler yeni bir iş kurabilir girişim için istek ve motivasyona sahip olmak girişimci olabilme yolundaki en önemli gerekçelerdendir (Karabulut, 2009, s:333). Yapılan araştırmalar göstermiştir ki;

motivasyonun girişim faaliyetleri ve süreci için bir başına yeterlilik sağlamadığı ve bununla beraber bilgi, beceri ve yeteneği içeren bilişsel faktörlerin gerekli olduğudur. Bütün bu faaliyet, algının ve motivasyonun bütünleşmesi veya birleşmesinin sonucudur. İlk olarak girişimciler kritik başarı için endüstri ve girişime konu olan alan ile ilgili teknoloji hakkında bilgiye sahip olmalıdırlar. İkinci olarak, yeterli uzmanlığa ve girişimci yeteneğine sahip olmalıdır. Üçüncü olarak, girişimci, zeka dahil olmak üzere girişimci yeteneklere sahip olmalıdırlar. Motivasyon ilk aşamada girişimciye gereken faaliyetleri uygulamak ve gerçekleştirmek amacıyla ihtiyaç duyduğu enerjiyi ve başarı sürecini kazandırmaktadır (Shane ve Locke, 2003, s:274-276). Piyasa ekonomisi içinde belirli riskleri göze alarak iş yaşamında faaliyet göstermeye hazırlanan girişimcilerin çeşitli aşamaları barındıran bir süreçten geçtikleri gözle görülebilecek bir gerçektir. Bu aşamalar sırasıyla; fırsatların belirlenmesi ve değerlendirilmesi, iş planının geliştirilmesi, gerekli kaynakların saptanması , sonuçlanan girişimin yarattığı yönetim (Hisrich ve Peters, 1995, s:29)

1.7.1. Fırsatın Tanımlanması ve Değerlendirilmesi

Girişimcinin, bir etkinliğe başlayabilmesi için ilk olarak fırsatları görmesi, tanımlaması ve değerlendirmesi önemli gerekçedir. Girişimciliğin kalbi, var olan kaynaklardan etkilenmeden fırsatları benimseme ve fırsatlardan faydalanma yönelimli olmaktır (Krueger, 2000, s:6). Yeni iş kurmaya dönük iyi fikirlerin çoğunluğu birtakım açıkların fark edilmesiyle gün yüzüne çıkar. Bu açıklar, insanların beklentileri ve istekleri ile gerçekte başarmak istedikleri arasındaki farktır. Buldukları durumdan daha da ileriye gitmeyi hedefleyen bireyler, çevresel değişimlere uyum sağlayarak kendilerine alternatifler sunmaktadırlar. Buna karşın kendileri için güvenli bir ortam oluşturmayı amaçlayan kişiler ise, elindeki kaynakları korumak ve kaynaklara zarar verebilecek olası tehditleri yok etmek istemektedirler. Girişimci olmak için sadece fırsatları izlemek ve bunları değerlendirmek yeterli değildir. Girişimcilerin özelliklerinde de belirtildiği gibi, girişimciler yaratıcı ve yenilikçi bir yapıya sahiptirler. Zaten fırsatlar da bu yapının sonucunda ortaya çıkmaktadır. Yenilikçi yapı her zaman için “girişimcinin yeni bir uygulama bulması gerekir” şeklinde algılanmamalıdır (İraz, 2010, s:181-182). Bu sebeple girişimci olabilmek için belirlenen fırsatların, bir iş planına yaslayarak uygulamaya dönüştürülmesi gerekmektedir (Başar, Tosunoğlu ve Demirci, 2001, s:12-13).

Sonuç olarak, fırsatlar, personelin sahip olduğu becerilerine ve girişimcinin başarmak istediği hedeflerine uygun nitelikte olmalıdır. Girişimci belirsizlikleri aşabilmek için gereken zamanı ve çabayı sarf etmelidir. Tipik olarak girişimciler yapması gerekenleri

faaliyete geçiremezse başarısız bir sonuç almak onlar kaçınılmaz bir gerçektir (Hisrich ve Peters, 1995, s:32).

1.7.2.Gereksinim Duyulan Kaynakların Temin Edilmesi

Girişimci faaliyette bulunmadan önce, ilk olarak fırsatları belirlemelidir. Fırsatları belirledikten sonra faaliyet için gerekli olan kaynakları saptamakta ve böylelikle faaliyetini destekleyen ve engelleyen sebeplerin neler olduğunu tespit etmektedir (Krueger vd., 2000, s:411) Bu süreç girişimcinin mevcut olan kaynakları gözden geçirmekle başlar. Burada işlevi yarar sağlayacak kaynakların seçilmesi son derece önemlidir. Kaynak çeşitliliğine ve miktarın azımsanmamasına önemle bakılmalıdır. Başarısızlık ihtimali bulunan riskler yetersiz kaynaklarla ilişkilendirilmelidir (Karagöz, 2009, s:62).

1.7.3.İş Planının Geliştirilmesi

Girişimci faaliyette bulunmadan önce pazarı araştırmalı, hedef kitleyi belirlemek, rakipleri incelemek, teşvik imkânlarını araştırmak, yatırımın karlılığı konusundaki sonuçları değerlendirmek ve hatta gerekli görülürse faaliyetten vazgeçme gibi seçenekleri uygulaması gerekmektedir. Çünkü girişim risk demektir ve bu riskten kaçınmak imkan dahilinde değildir. Risk sürecin her aşamasında mevcuttur (Müftüoğlu ve Durukan, 2004, s:23). Girişimcilik sürecinde, girişimciye önemli kazançlar sağlayabilecek fırsatlar belirlenip bunları gerçekleştirebilecek kaynaklar tedarik edildikten sonra iş planının hazırlanması gerekmektedir. Girişimcilik sürecinde iş planı, işin fiilen kurulması ve devam ettirilmesinde önemli bir aşama olup, girişimcinin bundan sonraki faaliyetlerine ön ayak olur. Girişimci uygulama koyduğu iş planı ile istediği hedeflere ulaşabilmek için neyi, ne zaman, nasıl yapılacağını belirler. İş planı, girişimcinin özelliklerini ve hedeflerini, işletmenin geçmiş ve mevcut dönem özelliklerini, gelecekte beklentilerini, hitap etmek istediği müşteri kitlesi ve hedeflediği piyasaların özelliklerini, üretmeyi düşündüğü yeni ürün ve hizmetleri, üretim için iş süreçlerini, işletmenin tahmini üretim ve satış planlarını, karşı karşıya olduğu risk ve fırsatları gösteren bir dosya olmaktadır (İraz, 2003, s:197-198).

1.7.4.İşletmenin Yönetilmesi

Girişimsel süreçte uygulanmak istenen girişimin verimli bir biçimde işlevini sürdürebilmesi için gerekli olan örgütsel yapının kurulmasıdır. Girişimciler, sıkıcı bir örgütsel yapı ve bürokrasiden hoşnut kalmazlar. İşe başlamadan önce örgütsel yapının belirlenmesi; tutulacak zorunlu defterler, vergiler ve diğer hukuki sorumluluklar gibi konular bilinip gerekli işlemlerin yapılması son derece önemlidir (İraz, 2003, s:203)

Gerekli kaynakları tespit edildikten sonra girişimci nitelikli bir iş planı uygulayarak kişileri işletme bünyesinde istihdam etmelidir. Büyüyen işletmenin sorunları bu aşama ile ilgilidir. Başarı için değişik kilit faktörlerin belirlenmesi gibi yönetim stili ve yapısının başarılı biçimde uygulanması gerekli etkenlerdendir (Karagöz, 2009, s:63).

1.7.5. Yenileme-Büyüme-Gelişme

İş fikri aksiyona döküldükten ve istenilen amaca ulaşılarak öngörülen fayda elde edildikten sonra ilginç bir durumla karşılaşılır. Artık amaca ulaşılmış, fayda elde edilmiştir. Birey ve örgüt var olmanın gereği yeni ihtiyaçlar, yeni arzular, yeni istekler geliştirecek olup bu durum yeni amaçların ortaya konmasına neden olacaktır. Bu süreç, amaçlara ulaşıp fayda elde edildikten sonra, başka amaçlar edinmeyi ve girişimcilik sürecinin yeniden başlatılması olarak düşünülmelidir (Tunç, 2007, s:94). Bilgi çağını yaşayan ve teknolojiyi kullanan insanların ihtiyaçları da değişiklik gösterip yenilenmektedir. Girişimcinin de asıl amacı fayda sağlayarak kazanç elde etmek olduğu için hem kendini hem de yaptığı işte büyüüp gelişme niyetindeyse değişen koşullara ayak uydurmalıdır.

1.8. TÜRKİYE'DE GİRİŞİMCİLİĞİN SORUNLARI VE ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Türkiye'de girişimciliğin tarihsel gelişimine bakılacak olursak, Türklerin Orta Asya'dan göçüp Anadolu'ya yerleştikleri, göçebe toplumdaki yerleşik toplum düzenine geçmeleriyle beraber özellikle zanaatkarlık ve ticarete aktif rol aldıkları bilinmektedir. Doğal olarak Selçuklu döneminde ve Osmanlıların kuruluş döneminde bir esnaf-zanaatkar örgütü olarak bilinen Ahilik teşkilatının etkin oldukları ve başarı sağladıkları görülmektedir (Akmüt vd., 2003, s:435). Cumhuriyet öncesinde halkın tarımla uğraşan bir toplum olması girişimciliğin gelişme göstermesindeki önemli engellerden biridir (TÜGİAD, 1986, s:19).

Sonuçta Türk toplumu yedi sekiz nesli içeren süreler içerisinde ticaretin dışında bırakılmış ve Türk toplumunda ümit edilen şekilde bir ticaret altyapısı kurulamamıştır. Türk'ten iş adamı ve tüccar yapma çabası, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde ve sonrasında kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti'nde önem kazanmaya başlamıştır. Yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomik alandaki önemli stratejilerinden birini oluşturan bu çabası, 1930'lu yıllara kadar, yani 1929 Dünya Ekonomik Krizi ile klasik piyasa ekonomisine güvenin sarsılmasıyla ve devletçi paradigmanın ağırlık kazanmaya başlamasına kadar sürmüştür (Müftüoğlu ve Durukan, 2004, s:9-10). Cumhuriyet döneminde ise, bu dönemin kurucuları ekonomik bağımsızlıklarını kazanmak amacıyla

ulusal girişimciler grubu yaratma gayretine girmişlerdir. 1923-1930 arası “ulusal ekonominin kurulması” dönemi olarak adlandırılabilir. Cumhuriyetin ilanından 9 ay evvel İzmir’de toplanan I. İktisat Kongresi’nin temel ilkelerinden biri Türk ve Müslüman toplumdaki girişimci yapmak olmuştur (Çelik ve Akgemci, 1998, s:2627).

Türkiye Cumhuriyet döneminde ekonomik yapılanmalar: 1923-1930 Ulusal ekonominin kurulması/1930-1950 Devletçilik dönemi/1950-1970 Liberal ekonomi ve planlı dönem/1970-1980 İthal ikamesi dönemi/1980 ve sonrası Dışa açık büyüme şeklinde ifade edilebilir (TÜGİAD, 1993, s:21-22).

1923-1930 Ulusal ekonominin kurulması; bu dönemde yabancıların değişik alanlardaki etkisine son vermeye çabalanarak, Türk’ten iş adamı ve tüccar yapma, yani girişimciliği teşvik etmek amacıyla bir takım önlem alınmıştır. Fakat, bu konudaki birtakım yetersizlikler ve savaşın etkilerinin sürmesi sebebiyle önemli bir gelişme kat edilememiştir (TÜGİAD, 1993, s:21). İlaveten, 1929 Dünya Ekonomik Krizi, özellikle ABD ve Avrupa ülkeleriyle beraber genç Türkiye Cumhuriyeti’nde de, ekonomik istikrar ve gelişmede devlet müdahaleciliğini öne çıkarmıştır. Sümerbank, Etibank, Merinos gibi yapıların oluşması ve geliştirilmesi bu anlamda değerlendirilmektedir. Özellikle Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında, yeterli sayı ve nitelikte girişimcinin bulunmaması, Türkiye’yi ekonomik açıdan olumsuz şekilde etkileyen sebeplerden birisidir. Bu sorunların en az seviyeye düşürülebilmesi amacıyla, girişimcilerin sayısının artırılması ve mevcut girişimcilerin niteliklerinin yüksek düzeye çıkarılmasına gayret edilmiştir (Çelik ve Akgemci, 1998, s:26-27).

1930-1950 Devletçilik dönemi; özel sektörün yetersiz kaldığı alanlarda devletin yatırım yapmasını öngören devletçilik politikası uygulanmayı temel ilke edilerek, özel sektörün gelişmesi için de bir çok önlem alınarak, Beş Yıllık Sanayi Planları hazırlanmaya başlanmıştır bu dönemde. Bir taraftan nitelikli işgücü ve sermaye eksikliği, bir taraftan da uluslararası alanın durumu- 1930 Bunalımı, II.Dünya Savaşı, girişimciliğin gelişiminin istenilen şekilde gelişmemesine neden olmuştur (TÜGİAD, 1986, s:19).

1950-1970 arasındaki dönem ekonomide liberalleşme ve planlı ekonomiye geçiş dönemi, 1950’ler ekonomide liberalleşme eğilimlerinin ön plana çıktığı yıllar olmuş tarıma ağırlık verilmesinin beraberinde, altyapı yatırımlarında da artış fark edilmiştir. Özel teşebbüsün sanayideki yüzdesinin 70’e çıkması bu dönemde görülen kayda değer nitelikte bir gelişmedir. 1960’lar ise planlı ekonomiye geçiş yıllarıdır. Devletçilik ilkesinin etkilerinin devam etmesinin yanında, planlı dönemde özel sektöre ağırlık verilmiş ve özel sektör yatırımları artış göstermiştir

1970-1980 İthal ikamesi dönemi; ithal ikamesi politikası giderek önem kazanarak, özel sektör girişimciliği ve sanayileşme hızlanmıştır. Kıbrıs harekâtı ve yaşanan petrol şokları, dönemi etkileyen temel olaylardır (Akmüt vd, 2003, s:435; TÜGİAD, 1993, s:22). 1970-1980 arası ithal ikamesi politikasının genellik kazandığı dönemdir. Ayrıca sanayileşme ve özel sektör girişimcilik isteği artış göstermiştir (TÜGİAD, 1986, s: 20).

1980 ve sonrası dışa açık büyüme; dışa açık büyüme modeli benimsenerek, ithal ikamesi döneminden vazgeçilen dönemdir. Uluslararası ilişkilerin gelişmesiyle, bazı sektörlerde özellikle hizmet sektöründe, girişimciliğin hız kazanmasına karşın, sanayi alanında gelişme önceki döneme nazaran azalmıştır (Tekin, 1999, s:15).

1980 yılından itibaren Türkiye’de önemli gelişmeler kendini göstermiştir. Bu gelişmede 24 Ocak 1980 kararlarıyla uygulamaya konulan ekonomik gelişme konusundaki strateji değişikliği önemlidir. İthal ikamesine yönelik kalkınma stratejisi ihmal edilerek serbest piyasa ekonomisi çerçevesinde ihracata yönelik kalkınma stratejisine geçilmiştir. Bu strateji değişikliğine koşul olarak serbest piyasa ekonomisi sistemini ve bu sistemin en önemli aktörleri olan girişimciliği destekleme politikaları dönemine girmiştir (Arıkan, 2002, s:16).

Bilgi toplumunun oluşturduğu yirmi birinci yüzyılda, Türkiye’nin kendi bilgi ve teknolojisini ürettiği ve yurt dışında üretim yaptığı yeni bir devredir. İşletmelerin varlığını sürdürebilmeleri ve dünya pazarlarında söz sahibi olabilmeleri için, uluslar arası rakiplerle hem yurt içinde, hem de yurt dışında rekabete girişmeleri gerekmektedir. Sermaye hareketlerinin hızlandığı günümüz koşullarında, daha düşük maliyetle üretim yapan bir adım öne geçmektedir. Bu sebeple kârlılık ve avantajın olduğu alanlarda bulunmak, rakiplerin önüne geçmenin ve varlığını devam ettirmenin temel taşıdır (Dikbaş, 2005, s:61).

2000 yılının En Başarılı İş Kadını seçilen ve Dragon Lady olarak tanınan Zuhale Mansfield “Genel Olarak Girişimcilik” konu başlıklı bir toplantıda Dünyada ve Türkiye’de girişimcilik ile alakalı görüşlerini şu şekilde özetleyerek açıklamaktadır. Globalleşen dünyada, sermaye diğer üretim faktörlerinden çok daha fazla öneme sahip olduğu için piyasadaki dolaşım hızı çok daha fazladır. Gelecekte, yüksek teknolojiyi kullanan firmalar ayakta kalacaktır. Kendini sürekli yenilemesi gereken girişimci değişime daha çabuk uyum sağlar. Aksine içe kapanık, değişime sırtını çevirmiş firma ve girişimler yok olmaya mahkumdur. Ayrıca dünyada küresel mülkiyet anlayışı da değişmiştir. Firmalar arası birleşmeler, evlilikler gerçekleşmiş, aile şirketleri yönetimi profesyonellere bırakmış, eskide kalmış kalıpları, tabuları yıkmaya başlamışlardır. Türkiye bu değişime ayak

uydurmakta zorlanmakta ve bunun en önemli nedeni de aile şirketlerinin çokluğudur (www.activefinans.com).

Türkiye’de girişimciliğin önemli sorunları bulunmaktadır. Bunların en önemlisi, var olan girişimciliğin büyük ölçüde “bilgiye değil, görgüye dayalı girişimcilik” olmasıdır. İnsanlar, babalarından veya ustalarından ne görmüşlerse onu yapmayı sürdürmektedirler. Araştırmak, yenilik yapmak, değişimlere uyum sağlamak ve kendini yenileme isteği Türk girişimcilerin çoğunda pek görülür özellikler değildir. Bu tür girişimcilik, birçok önemli sorunu da sebebiyet vermektedir. Plan yapma eksikliği, geleneksel yönetim anlayışı, her şeyi bildiğini sanmak ve ölçsüz büyümeyi de beraberinde getirmektedir (Alpugan, 1994, s:64). Türkiye’deki girişimcilerin temel sorunlarını ve engellerini şöyle sıralayabiliriz;

1.8.1.Eğitim

Bir kişi girişimcilik faaliyeti için gerekli sermayeye sahip ama yeterli bilgi ve beceriye sahip değilse o işi yapamaz. İşin nasıl uygulanıp fayda sağlanması gerektiğini bilmelidir. Bireyin okulda aldığı temel eğitimden sonra mesleki eğitim alması ve okuldan sonra eğitimine uygulamalı olarak iş başında devam etmesi gerekir. Bu sayede birey işin eğitimini almış olur. Eğitim sistemimizin, nitelikli işgücü ve kalkınmamızın ihtiyacı olan gerek nitelik gerek sayı yönünden karşılayabilecek ölçüde verimli olması gerekmektedir (Karakaş, 1991, s:131).

Türkiye’nin batı illerindeki gelişmiş sanayi topluluğu, refahın tüm ülkeye yayılmasında yeterli olamamaktadır. Bu nedenle özellikle Türkiye’nin doğusunda çoğalan işsizlik oranı nüfusun batıya kaymasına neden olmakta ve Türkiye’nin elinde değerlendirilmeden kalan doğal kaynaklar Türkiye Bilânçosunun negatif değerindedir (Cansız, 2007, s:48).

Küçük ölçekli işletmelerde çalışanların en nitelikli özelliği mesleklerini çıraklıktan başlayarak öğrenmeleri hatta bu dönemi geçirdikten sonra işletme sahibi olmalıdır. Bu yönden bakılınca çıraklık eğitimi hem mesleki bakımdan hem de istihdamın artırılması açısından önemlidir (Akan, 1988, s:116). Günümüz koşullarında bilgiye ulaşım artık daha kolay olduğu için eğitim temelini alan girişimci kendini geliştirerek daha yararlı işlerde faaliyet göstermektedir.

1.8.2.Sermaye

Bir insan ne kadar yetenekli olursa olsun, işin yapılabilmesi için gereken imkânı mevcut değilse o işi yapamaz (Titiz, 1995, s:12). Türkiye’de girişimci yeteneğine sahip birçok insan olmasına rağmen gereken sermayesi olmayan ve kredi alabilmek için teminat gösterecek mal varlığına sahip değilse iş hayatına atılmakta ve girişimcilik fikirlerini

değerlendirmede sorun yaşamaktadır (Siphai, 1997, s:34). Türkiye’de sıfır sermaye ile girişimciliğe başlayan ve bu girişimini büyüterek her tahsil ve meslek grubuna giren kişiler de bulunmaktadır. Eğitim alan girişimciler, meslek bilgilerinin olmasından yararlanma imkânına sahip oldukları halde, eğitim almamış girişimciler, küçüklükten beri iş hayatı içinde bulunmanın avantajlarından, elverişsiz koşullarda çalışabilme konusundaki tercihleri daha kolaylıkla yapabilmeleri ve yasal koşulları değerlendirme konusunda daha cesaretli olmanın yarattığı avantajlardan faydalanmaktadır (Erdal, 1983, s:10). Sermaye yetersizliği durumunda artık KOSGEB, KAGİDER, ABİGEM (Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezleri), İŞKUR gibi kuruluşlarımız girişimcilerimizin yanında olarak onlara destek ve istihdama katkı sağlamaktadır.

1.8.3.Ekonomideki İstikrarsızlık

Girişimcileri iş fikirlerini faaliyete geçirmekten en çok alıkoyan hususun ekonomik istikrarsızlık olduğunu belirtmektedir. Girişimcilik zaten başlı başına bir risk iken, bireyler ekonomik açıdan riskli olan bir ortamda daha fazla bir yükümlülük altına girmekten çekinmektedirler. Bu nedenle de ellerindeki mevcut gerçekleştirmeyecek şekilde, ama kendilerine sabit bir gelir getirmesini düşünerek değerlendikleri gözlemlenmektedir (Cansız, 2007, s:49).

1.8.4.Bürokrasi

Bürokrasi işlerin gerekli yasa, yönetmelik uygulama esaslarına göre yapılması için gereken önemli bir imza ,mühür tasdik işlemidir. Fakat bir yerde güvensizlik duygusunun hissedildiği endişeler kişi yada görevlilerin aşırı otoriter tutkusu ve yapıcı olmayan bazı görüşler nedeniyle bürokrasi artabilir. Ayrıca amacına ters düşerek yardımcı olması gerekirken engelleyebilir (Karataş, 1991, s:202).

Bürokrasinin fazla olması girişimcinin cesaretini kırabilir. Bir ülkede genelde bürokrasi aşırı derecede ise istihdam kaybına sebebiyet vermekte dolayısıyla ekonomiye etki etmektedir (Siphai, 1997, s:39)

Girişimcilerin ortaya çıkıp yeni istihdam alanları yaratabilmesi ve faydalı hizmetler sunabilmesi için ülkedeki devlet politikaları, ekonomik koşulları ve müşteri grubu yatırım yapmaya elverişli olmalıdır. Bürokratik sorunların aşılmasında ilk adım vergi sisteminin sadeleştirilmesi, işletme açma ve kapatma işlemlerinde kolaylık sağlanmasıdır (Cansız, 2007, s:49).

1.8.5.Özgüven Eksikliği

Üretmek için gerekli tüm kaynaklar sağlandığı takdirde, hâla birey üretmekten çekiniyorsa, girişimcilik için kesinlikle olması gereken bir kaynak noksanıdır. Bu özgüven eksikliğidir. Korku ve sınırlılık özgüven eksikliği neden olmaktadır. Özgüven eksikliği hiçbir fikrin olmadığı durumlarda kendini gösterir (Carter-çeviren Güden, 2004, s:17). Bir iş fikri tasarlanıp oluşturulmaya başlandığında rakiplerden ve tecrübesizlikten korkmak, ilk çıkan olumsuzlukta yılgınlık göstermek girişimcinin çoktan zarar riskini kabul ettiğini göstermektedir (Cansız, 2007, s:49-50).

2. BÖLÜM

2.1.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

Bir kişinin girişimcilik sürecini başlatması veya girişimcilik sürecinde bulunması, planlı ve kendi içerisinde bir amacının olması eğilim ya da davranış olarak ifade edilebilmektedir (Krueger vd., 1994, s:98).

Girişimciler, girişimci olmadan önce belli bir seviyeye dek girişimcilik eğilimi/niyeti gösterirler. Diğer bir deyişle, insanlar belirli harekete geçirici etmenleri olmadan birden bire girişimci olamazlar. Bireylerin önce davranışa yönelik önemli derecede eğilim göstermeleri gereken durumdur (Koe vd., 2012, s:541-551). Girişimcilik eğilimi, her şeyden önce bireysel faktörlerle çevresel faktörlerin bir bileşimi niteliğinde olup, bireylerin kendi işini yapma hususundaki istek ve kararlılığını ifade etmektedir. Girişimcilik davranışının bir parçası olup özerklik, yenilik yapma, risk alma, proaktiflik ve rekabetçi bir yapı gibi temel süreçler ile beraber bütünü oluşturmaktadır. Yapılan çeşitli araştırmalar yeni bir girişim yaratma eğiliminin mevcut yaşam tarzı, çocukluk, aile çevresi, eğitim, yaş, iş deneyimi ve destek ağları gibi çeşitli durumları içeren durumsal itme ve çekme etmenleri sonucunda meydana çıktığını göstermektedir. Bazı bireyler, çalıştığı işteki memnuniyetsizliği, istihdam edilmemesi ve kariyer planlarındaki negatif ilerlemelerin etkisiyle girişimcilik niyeti oluşmaktadır (Börü, 2006, s:26-27).

Say (1803-1971) girişimci istekliliği için moral ve motivasyon olgularının önem taşıdığını savunmaktadır. Sermaye temin edilebilir bir olanaktır. Bazı özel nitelikleri bulunan kişiler tarafından tedarik edilebilmektedir. Girişimcilik için başlangıçtan itibaren zengin olmaya gerek yoktur. Sermaye çözülebilen bir sorundur. Birey zekasını, öngörüsünü ve fırsatları değerlendirme kapasitesini kullanarak sermaye sorununu giderebilir. Bunları uygulayabilmesi için bireyin eyleme karşı istekli olması gerekli görülmektedir (Praag, 2005, s:39). Girişimcilik eğilimi, kişilerin kendi işini uygulamadaki istek ve istikrarlılığına dikkat çeker iken kişisel ve çevresel faktörlerin birleşiminden meydana gelir. Girişimcilik eğilimi, girişimcilik davranışının bir parçası olmakla beraber, bağımsız olma, yenilikçi olma, risk alma ve öngörü sahibi olma, rekabetçi olma gibi önemli süreçler ile bütünleşiktir (Bozkurt, 2011, s:33-34). Girişimcilik eğilimine doğru çekme gücü oluşturan bir faktör olarak eğitimin, üniversitede eğitim gören genç nüfusun girişimci ruhlarının teşvik edilmesi ve girişimciliğe yönelmeleri üzerinde pozitif etkenleri bulunduğu görülmektedir. Uzun bir dönem, gerek girişimcilik derslerinin müfredata konması gerekse de girişimciliğin özendirilmesine ilişkin bir düşünce olgusunun

öğrencilere adapte edilmesi üniversitelerin temel ve önemli vazifelerinden biri olarak değerlendirilmeyordu. Ama değişimin hızlandığı ‘80li yıllarla birlikte bu bakış açısının da değişim gösterdiği ve artık eğitim kurumlarının daha ciddi ve planlı bir misyon üstlendikleri ifade edilmektedir (Erbatu, 2008, s:16-17).

Girişimcilik eğilimi, girişimcilik yapabilme kabiliyetiyle ilgili alakalı bir konsept olup bireylerin girişimci olmasına sebebiyet veren etkenlerle de bağlantılıdır. Bu eğilim, bir davranış olarak doğuştan kazanılmış da olsa mutlaka bunun ortaya çıkartılması, geliştirilmesi ve yönlendirilmesi gerekli görülmektedir. Bireyde girişimcilik eğilimini meydana çıkartan ve geliştirene destek olan etmenler bulunmaktadır. Bu faktörlerin tamamı birbirini tamamlayan öğelerdir. Girişimcilik eğiliminin meydana gelmesinde değişik etkenlerden bahsedilebilir. Bunlar şöyledir (Güreşçi, 2014, s:27-28):

- Ülkenin genel ekonomik, siyasi ve sosyal yapısı,
- Çevresel ve bölgesel faktörler,
- Kişilik özellikleri,
- Genel ve mesleki eğitim seviyesi.

Girişimcilik eğilimini algılamakta tutum da önemli derecede etkilidir. Çünkü tutum, niyeti etkiler ve niyette davranışı etkilemektedir. Yani niyet önceden gelişmiş bir tutumun neticesi olarak ortaya çıkarken, davranışlar da ortaya çıkan bu niyetler sonucunda meydana gelmektedir (Ekici, 2016, s:20). Girişimcilik eğiliminde temel bireysel faktörler belirsizliğe karşı tolerans, riske girme eğilimi, başarı ihtiyacı, yenilik, içsel kontrol odağı ve kendine güven olarak ifade edilebilmektedir.

Belirsizliğe karşı tolerans: Kişi belirsiz durumlara meydan okuyan ve belirsiz durumlarda daha iyi performans sergilemek bulunduğu zor durumun üstesinden gelmek için çabalayan bireydir. Hırslı ve istekli bir çalışma ile bilinmeyen durumlara yönelme ve belirsizliğe yönelme niyetini taşımaktadırlar (Kaya, 2001, s:544-545).

Riske girme eğilimi: Risk alma eğilimi, olayların ortaya çıkma ihtimalini değerlendirmeden ve alternatifler içinden uygun olan seçimi yapmadan bilinçsizce riski girmek demek değildir. Tüm bunların aksine risk, beklenen getirinin maksimum olacağına duyulan his ve akılcı karar verme yoluyla girişimi gerçekleştirmeyi ifade eder (Lowel, 1999, s.35).

Başarı ihtiyacı: Birçok kişi yaratıcı ve parlak fikirlere sahip olsa da düşüncelerini uygulamaya dönüştürecek cesarete ve riske sahip değildir. Girişimciler ise maksimum

başarı ihtiyaçlarından ötürü düşüncelerini uygulamaya yönelik girişimlerde bulunurlar. (Bayrak ve Terzi, 2004, s:8).

Yenilik: Yenilik, yaratıcı fikirlerin başarılı şekilde uygulanması ve başarılı sonuçlar alınmasıdır. Yenilik yaratmak: Yeni bir fikir, yeni bir teori, yeni bir icat ya da yeni bir yönetim biçimi şeklinde olabilmektedir. Girişimci, farklı ve yeni durumları ortaya çıkaran, yenilik yapan, değer ve refah sunan kişidir. Yenilik, yetenek, yaratıcılık ve bilgi sahibi olmayı gerektirir (Arslantaş, 2001, s:20).

İçsel kontrol odağı: İçsel kontrol odağını bünyesine bulunduran bireyler, faaliyetlerinin neticelerini kendi üstünlükleri ya da eksikliklerinin belirlediğine inanmaktadırlar. Bundan dolayı içsel kontrol odaklılığın fazla çalışma, yetenek, azim, kararlılık ve elde edilen sonuçların planlayıcısı olma gibi özelliklere sahip olduğu söylenebilmektedir (Naktiyok, 2004, s:25).

Kendine güven: Kendine güven boyutu girişimcilerin yeni bir iş faaliyetine giriştiklerinde ve bu işteki sorumluluğun göğüsleyebilmek için gereksinim duydukları yeteneğe sahip olduklarına dair özellikleri olarak ifade edilebilir (Bozkurt ve Erdurur, 2013, s:61). Girişimci kendi işinde, kendisine saygı duyar ve işin üstesinden geleceğine dair yeteneklerinin olduğuna güvenirse başarı olasılığı daha da artar. Kendine güvenenler titizlikle takip ettikleri iş programları olan olayların sonuçlarını kendilerinin etkileyeceği sonuçların farkında olan kişilerdir (Bozkurt, 2011, s:14).

2.2.GİRİŞİMCİ KİŞİLİĞİN VE EĞİLİMİNİN OLUŞMASINDAKİ FAKTÖRLER

Girişimci kişiliği belirleyen özellikler, girişimcilerin diğer insanlara olan ilişkilerde öncelikli olmak ve yönetimi ele almak aynı zamanda da duruma hakim olma eğilimindedirler. Girişimci olmak, kişisel farklılıkların gün yüzüne çıkardığı bir olay olabileceği gibi, içinde bulunan çevre ve yaşanan olaylar da bireylerin daha atılgan ve girişimci olmasına ya da olmamasına neden olabilmektedir (Eren, 2001, s:89). Yapılan çalışmalar duyguların bireyin davranışında ve örgüt yapısında önemli derecede etkilerinin olduğunu göstermiştir. İnsanın kompleksleri de örgüt üzerinde etkilidir. Benlik kompleksi ise başarılı girişimcilerde bulunmaktadır (Hicks, 1997, s:148). Girişimcilik, doğuştan gelen bazı özellikler ile çeşitli faktörlerin kişiye tesir etmesi ve yönlendirmesi neticesinde meydana gelir. Girişimcilerde bazı doğal yetenekler olsa bile girişimci olarak adlandırılabilmesi için bunların gün yüzüne çıkması gerekir. Böyle kabiliyetlerin ortaya çıkmasında aile, arkadaşlar, toplumsal çevre, teknoloji gibi değişik etmenlerin etkisi vardır

(Örücü, vd., 2007, s:30). Kişiliği oluşturan ve etkileyen sosyo-psikolojik, fizyolojik, ve kalıtsal tüm öğelerin girişimciliği de etki ettiği ifade edilebilir (Negiz vd., 2009, s:256). Girişimciliğin eğilimsel bir süreç olduğunun farkındalığı önem kazanmakta ve “Planlı Davranış Kuramı”na dayanan eğilim modellerine doğru önemli derecede yönelim gözle görülür niteliktedir. Bir planlı davranışın gerçekleşme olasılığının en iyi şekilde tahmin etmemize yarayan eğilim, davranışın çekiciliği ve yapılabirliğinin yanı sıra, belli eylemleri yerine getirmeye yönelik tutumlardan ve bireysel özgeçmiş etmenlerinden etkilenmektedir (Ajzen, 1991, s:181). Girişimcilik eğilimi ya da niyeti, bir bireyin kendi işini kurma yönünde girişimci çabalar gösterme şeklindeki eylemlere bağlılığı ya da girişimci bireyin iş planını geliştirmesini ve uygulamasını yönlendiren zihinsel bir süreç olarak ifade edilebilmektedir (Şeşen, vd., 2012, s:22). Girişimcilik eğilimi, her şeyden evvel bireysel faktörlerle çevresel faktörlerin bir etkileşimi olup bireylerin kendi işini yapma hususundaki istek ve kararlılığını nitelendirmektedir. Yapılan çeşitli araştırmalar yeni bir girişim yaratma eğiliminin mevcut yaşam tarzı, çocukluk, aile çevresi, eğitim, yaş, iş deneyimi ve destek ağları gibi çeşitli unsurları barındıran durumsal itme ve çekme etmenleri sonucunda meydana geldiğini göstermektedir. Bazı bireyler, çalıştığı işteki memnuniyetsizliği, istihdam edilmemesi ve kariyer planlarındaki olumsuz gelişmelerin etkisiyle girişimcilik eğilimine yönelmelerini ortaya çıkarmaktadır (Börü, 2006, s:26-27).

2.2.1. Aile ve Çocukluk Çevresi

Girişimcinin, çocukluğunda aile içinde almış olduğu eğitim ve aile içersinde gördüğü davranışlar ve edindiği izlenimler, onu yaşamı genelinde direkt olarak etkilemektedir. Ailenin girişimci olması, çocukların girişimciliğe olan niyetlerini de etkilemektedir (Bozkurt, 2007, s:95). Ailenin, çocuğunu yapacağı her iş için destekte bulunması ve yanlış yapmasının önemli olmadığına inandırması, çocuğun risk alabilmede ne derece cesaretli olabileceğini belirler niteliktedirler. Buna bağlı olarak genellikle eleştirmesi ve korkutması da çocukta özgüven eksikliğine yol açar ve başarısızlık korkusunun kişide bulunmasına sebep olur (Taş, 2016, s:21). Girişimcilik, ailenin tahsil durumu ve sosyo-ekonomik düzeyi ile de bağlantılıdır. Yapılan araştırmalarda kendi işiyle uğrasan birçok insanın, babalarının da aynı işi yapmış olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Anneleri eğitilmiş olan kişilerin okula devam etme oranları, anneleri eğitilmeyenlerin iki katından fazladır. Bazı ülkelerde ise aradaki fark beş katına dek yükselme göstermektedir. Gelişmekte olan ülkelerde temel eğitimi almayan çocukların 4/3'ünün annelerinin de hiçbir öğrenimi olmadığı bulguları elde edilmiştir (Alaybeyoğlu Küçük, 2014, s:56). Bireyin aile içinde aldığı görgü, eğitim, ailesinin içinde yer aldığı toplumsal

ve ekonomik sınıf ile değerler bireye hayatı boyunca tesir etmektedir. Bu sebeple bireyin henüz çocuklar üretken alanlarda faaliyet göstermesi yönünde teşvik edilmesi girişimci olabilmesi yönünde olumlu sonuçlar doğuracaktır (Müftüoğlu ve Durukan, 2004, s:20). Ekonomik düzeyi yüksek ailelerde büyüyen bireylerin, başlatacakları girişimlerde aileden parasal destek alma imkânlarının bulunması, onların girişimcilik eğilimlerini de destekler etkenlerdendir (Naktiyok ve Timuroğlu, 2009, s:92).

2.2.2. Yaş ve Cinsiyet

Ailede ilk ve tek çocuk olanların girişimci özelliği bulunan ailelerde büyüyen bireylerin, girişimci olma ihtimali fazladır (Özden, vd, 2008, s:336-337).

Kişilerin rekabet ve iş birliğini ilk defa aile içerisinde özellikle de kardeşleriyle olan ilişkilerinde öğrendikleri görülmektedir. Kardeşler arasında kendine dikkat çekme, kıskançlık, farklılaşma, diğer kardeş karşısında öteki kardeşle işbirliği veya ebeveyn yahut dışarıdan üçüncü kişilere karşı kardeşler arası işbirliği gibi davranışlar, bireylere daha sonraki yaşamlarında da rekabet ve işbirliğini öğreterek girişimcilik konusunda tecrübe kazandırmaktadır. Ayrıca ağabey, abla ya da kardeş olma şeklindeki aile içi rol davranışlarının da bireylerin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkili olduğu fark edilir niteliktedir (İrmiş vd., 2010, s:86-87). Ülkemizde yapılan araştırmalarda, girişimcilerin işyerlerini açma yaşı 26–40 olduğu ve bu yaş aralığı dışında da iş hayatına başlamak her zaman mümkün olsa dahi ideal aralıktaki başarı için yakalanan enerji ve finansal imkânlar ilerleyen yaşlarda sağlanamamaktadır (Bozkurt, 2007, s:96).

Diğer yandan; araştırmalara göre erkek girişimciler 25-35 yaş arasında ilk girişimcilik etkinliğinde bulunurken, kadın girişimciler girişimci olabilecek potansiyellere ancak 35-45 yaşlar arasında erişebilmektedir (Kaygın ve Karadal, 2013, s:250).

2.2.3. Rol Modelleri

Rol modelleri girişimcilerin kariyerlerine etki eden önemli hususlardan biridir. Rol modelleri; aile, kardeş veya diğer başarılı akrabalar hatta ulusal alanda çalışan diğer girişimciler bile rol model olarak alınabilmektedir. Rol modeller, hem işe başlama aşamasında hem de işte çalıştıktan sonraki süreçte bir destek niteliği taşır vaziyettedir (Özden, 2008, s:95).

2.2.4. Kültür

Kültürel faktörlerin kişiliğe etkisi kalıtsal faktörlere nazaran daha fazladır. Çünkü insanlar toplum şeklinde yaşarlar ve üyesi oldukları toplumun kültürel değerleri ile etkileşim halinde bulunurlar. Kültürel yapı ile öğrenme arasında büyük bir bağlantı söz konusudur. Kültür, öğrenmenin gerçekleşmesinde anahtar bir unsurdur. Çünkü kültür

insana neyi nasıl öğreneceğinin yolunu göstermekte ve daha fazlası için bireyi zorlamakta ve kişiliğin gelişimini etki etmektedir (Isır, 2006, s:43).

2.2.5. Girişimcilikten Önceki İş Tecrübesi

Çeşitli alanlarda uzmanlığa sahip olmak çok önemli bir niteliktir. Finans(özellikle risk sermayesi), dağıtım hatlarının geliştirilmesi, üstün ürün ya da hizmet geliştirme, pazar planı hazırlama gibi alanlarda kişinin edindiği tecrübesi ve yeteneği onun farklı bir işe yönelmesi ve başlamasında önemli bir kolaylaştırıcı unsur özelliği taşımaktadır (Bozkurt, 2007, s:96).

2.2.6. Eğitim

Bireydeki girişimcilik olgusu doğuştan gelen bir yetenek olarak ele alınmamakta eğitimle, zamanla ve iş deneyimleriyle gelişme gösterdiği belirtilmektedir (Ceylan ve Demircan ,2001, s:829). Eğitim düzeyi sadece girişimcinin yetişmesinde önemli bir rol oynamakla kalmamakta, karşılaştığı sorunların üstesinden gelmesinde de büyük etkiye sahip olmaktadır (Gürol, 2016, s:28-29). Girişimcilik eğitimindeki amaç bireyde var olan ama saklı kalmış girişimci özelliklerini ortaya çıkarmaktır (Şahin,2006,s:18).

Bireylere verilen eğitimlerle iyi bir girişimci olma hususunda bilgi ve becerilerini arttırıp geliştirmek ve o zamana dek farkına varmadıkları hususlara duyarlılık göstermeleri sağlanabilir. Özellikle üniversitelerdeki eğitimin gençlere girişimcilik konusunda farklı bir bakış açısı getirmesi fazlasıyla önemli bir noktadır (Bozkurt, 2011, s:21).

2.2.7.Sosyal Ortamın Etkisi

Girişimci kişiliğin ortaya çıkışında çevresel faktörler, genelde pazarın durumu, hükümet politikaları, ekonomik yapı şeklindedir. Yine toplumun yapısı ve başarılı girişimcileri kahraman olarak algılanmaları, ihracata yönelmeleri, istihdama katkı sağlayanları vatansever olarak görmeleri bireylerde girişimcilik düşüncesini ve isteğini daha fazla desteklemektedir (Çelik ve Akgemci, 1998, s:39).

2.3.GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ

Eğitim, öncelikle bireylerde bağımsızlık, özyönetim ve özgüven duygusunu geliştirir. İkinci olarak bireylerin kariyer seçimlerinde alternatif oluşturacak biçimde farklılık sağlar. Üçüncü olarak eğitim, insanların ufkunu genişletir ve fırsatları daha iyi algılayabilmesini olanak tanır. Son olarak da bireylerin yeni iş fırsatları geliştirebilmeleri için onları gerekli olan bilgiye ulaştırır. Bireyler, yeni bir işi başlatma ve geliştirme için gereken bilgi ve yeteneğe uygun girişimcilik eğitimiyle destek olunmaktadır (Do Paço vd., 2015, s:57-75). Günümüzün küreselleşen dünyasında rekabet gücümüzün artması ve

büyük devletlerle mücadele edebilir bir güce erişebilmek için, tüm ülkelerin girişimcilik alanından elde edilen veriler ışığında avantajları ve dezavantajlarını iyi analiz etmesi ve bu doğrultuda stratejik kararlar alınmasını gerekli kılmaktadır. Bunların yanı sıra keşfedilmemiş kaynakları ortaya çıkarabilmek, ekolojik sisteme uygun hareket edebilmek ve küresel çevre sorunlarında bilinçli bir aktör olabilmek, girişimcilik alanına olan önemi gittikçe arttırabilmektedir (Sezer, 2015, s:11).

Eğitim sayesinde başarılı girişimcilik sürecinde gerekli olan sosyal, ekonomik ve teknolojik yapı öğrenilir. Ayrıca eğitim bireyin kendi kendine oluşturmakta zorlanacağı ağ oluşturma imkanı verir. Popüler inancın tersine eğitim kişisel gelişim ve girişimcilik ruhuna ve becerisine bireyi özendirilmektedir. Girişimcilik rolü kültürel olarak ve tecrübelerle elde edileceği için eğitim ve öğretimden etkilenmektedir. GEM (Geçici Eğitim Merkezi) 2000 Raporunun ortaya koyduğu önemli sonuçlardan bir tanesi ve hatta en önemlisi de girişimcilik sürecinde en önemli etkenin girişimcilik eğitimi olmasıdır. Bu sebeple girişimcilik eğitim programının içeriği ve yöntemlerinin geliştirilmesi temel etkindir (Yıldırım, 2008, s:84).

Girişimcilik kısmen kişilik özellikleri, kısmen de eğitim sayesinde elde edilen bir süreçtir. Kişiler sahip oldukları girişimcilik yeteneklerine okullardan, eğitim programlarından ve üniversitelerden edindikleri bilgilerde eklenince başarılı bir girişimci olma özelliklerini arttırmaktadırlar. Formal bir eğitim ile eleştirel, yaratıcı ve analitik düşünme etkinliklerinin geliştirilmesi ve özendirilmesi çabalanmaktadır (Arıkan, 2002, s:55).

Girişimciliğin ortaya çıkmasıyla beraber bilim disiplinlerinde de girişimcilik eğitimi son on yıllarda yaygınlaşma aşamasına girmiştir. Günümüzde girişimcilik eğitime olan ilgi gün geçtikçe artış göstermektedir. Bunun en önemli sebeplerinden biri girişimciliğin ekonomik büyüme ve istihdama olan katkısıdır. Girişimcilik eğitimi, girişimciliğin yaygınlaşmasını teşvik eder ve dolayısıyla ekonomik büyümeye katkı da bulunur (Rauch ve Hulsink, 2015, s:187-204). Girişimcilik eğitimi, girişimcinin gelişmesine etki sağlamaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar incelendiğinde girişimcilik eğitimlerinin amaçları, girişimcilikle ilgili faydalı bilgiler sunmak, tekniklerin kullanımı ile kapasiteleri arttırmak, iş durumları incelenerek eylem planlarının oluşturulmasını sağlamak, girişimcilik becerilerini tanımlamak ve teşvik etmek, girişimciliği tüm konularda destek olmak ve empati geliştirmek, değişime yönelik tutumları geliştirmek ve yeni başlayanları ve diğer girişimcileri teşvik etmek şeklinde ifade edilmiştir (Raposo ve Paço, 2011, s:455). Girişimcilik eğitiminin amacı, bireyin girişimcilik eğilimine yönelik kişiliğinde bulunan yeteneğin gizli yönlerini meydana çıkarma ve farkına varmasını sağlamaktır.

Girişimcilik yetenekleri olan insanların sahip oldukları kaynakları daha aktif kullanmasını etkide bulunur (Bozkurt ve Alparslan, 2013, s:8).

Eğitimin bilhassa üniversitede verilen girişimcilik eğitiminin gençlerin girişimciliğe olan düşünce ve bakış açısına pozitif şekilde etki ettiği fikri oluşmaktadır. Batı ülkeleri girişimcilik dersinin alınmasını kariyer belirlemede önemli etken olarak nitelendirmekte ve bu sebeple üniversitelerde verilen girişimcilik derslerinin önemine vurgu yapmaktadırlar (Balaban ve Özdemir, 2008, s:133-148).

Ülkemizde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini arttırmak için üniversiteye giden her öğrenciyi “girişimci adayı” gözünde görmek ve gençlerimizin içinde bulunduğu koşulları ve çevre faktörlerini dikkate alarak sorunları fırsata dönüştürme potansiyellerini meydana çıkarmak, gençlerde yaratıcılığı teşvik etmek gibi faktörler üzerinde gelişmeler yapılmalıdır. Bu sebepler eğitimin girişimcilik üzerindeki öneminin de artmasına etki etmektedir (Arslan, 2002, s:1-11).

Tablo 1.2 Girişimcilik Eğitim Araştırmaları

YAZARLAR	ÖĞRETİM METODLARI	ÖĞRENME ALANLARI
Haines(1988)	Konferans yoluyla öğretim	Teknoloji transferine odaklanmıştır
Hills(1977)	Deneyisel ve uygulama odaklı.	İş oluşturma ve yeni iş yaratmanın farkındalığı girişimcilik kariyer opsiyonlarının farkındalığı girişimcilik kalitesinden anlama
Harwitz (1977)	Deneyisel öğrenim, girişimcilik davranışlarını geliştirmenin bir anahtarıdır	Yaratıcılık yenilikçilik risk alma
McMullan and Long (1987)	Hırs ve kompleksle başa çıkarak yaratıcılığı geliştirmek. Deneyimlere dayalı mevcut girişimcileri kullanmak	Yaratıcılık hırs kompleks yetenekle
Rice (1985)	Davranışsal eğitim	Bilgi ve iş yeteneğini hareketlendirmek teknik ve sosyal yetenekler fiziksel hazırlık kişisel özellikler risk almaya teşvik eden değerler ve özellikler
Ronstadt (1985)	Davranışsal eğitim	Yetenekleri sorgulama gerçeklik testi yaratıcılık, hırs, tolerans şans belirleyicisi kariyer değerlendirme çevresel değerlendirme etnik değerlendirme
Root and Gall (1981)	Bağımsız öğrencileri cesaretlendirmek için öneriler toplantılar yaparak ölü noktaları canlandırma yetenek pratikleri	
Sexton and Bowman (1983,1984) Sexton and Upton(1987)	Müfredat girişimcilik öğrencilerine uygun şekilde düzenlenmeli, grup analizlerinden çok bireysel analizler, girişimcilere yaşanan gerçek sorun ve çözüm önerileri risk ve hırs durumları	
Vesper (1988)	Hareket ihtiyacı, girişimcilere sınıfta ikili çalışma imkânı, tahsis edilen süre içerisinde zaman sıkışması yaratmadan iş başarısını değerlendirme	
Vesper and McMullan(1988)	Rol modelleri yaratma, girişimcilik yetenek pratikleri.	Fikirleri kolay kavrama kabiliyeti, hareket sıralarını iyi kavrama, Girişimcilik beden dili yaratıcı düşünce ve sentez.
Whyte and Braun(1966) Zeithaml and Rice(1987)	Karar verme yeteneğini geliştirmek, girişimcilik davranışlarını destekler küçük işverenlere başvurmak (endişe içinde olan ve krizlerle uğraşmış olan)	Karar verme risk alma kabiliyetleri yeni iş geliştirme basit planlama deneyim kazanımı

Kaynak: MC LARTY, R. (2005), “Entrepreneurship among Graduates: Towards A Measured Response”, The Journal of Management Development, Vol: 24, No:3, pp. 223-243. Aktaran: Bozkurt Çetinkaya Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi, Ankara 2011, 33-34.

Tablodan da anlaşıldığı üzere girişimcilik özelliklerinin yetenekten ayrı olarak eğitim ile de kazanılabilir bir kavram olduğu görülmektedir.

2.4.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ MODELLERİ

Kişisel beklentiler, bireyleri girişimcilik eğilimine çekerken, toplumdaki sosyal normlar da bireyde girişimcilik eğilimini yönlendirici nitelik taşıdığı varsayılmaktadır. Genel eğilim bu faktörlerin girişimci üzerinde çok büyük etkide bulunmadığı fikrindedir. Çünkü girişimci fazla içsel kontrol yönelimli özellik taşıdığından kendi kararlarına önem vermekte ve dış etkenlerden daha az etkilenmektedir. Diğer oluşum ise kişinin kendi güdülenmesi ile oluşan davranış eğilimidir. Bu etki ile kendi davranışını kontrol eden girişimci, uygun şartlar neticesinde girişimcilik için niyet/eğilim göstermektedir (Krueger vd, 2000, s:416).

Girişimcilik eğilimi, girişimsel bir davranış sergilemekte temel bir unsurdur (Krueger vd., 2000, s:411). Girişimciliğe yönelik davranışı en iyi girişimcilik eğilimiyle açıklamak mümkündür. Literatür bakıldığında girişimcilik eğilimini inceleyen iki model görülmektedir (Jakopec vd., 2013, s:4). Şöyle açıklanmaktadır bu modeller:

- Shapero ve Sokol’ un (1982), Girişimci Vakası(Olayı) Modeli (Model of the Entrepreneurial Event).
- Ajzen’in (1991), Planlanmış Davranışlar Teorisi (The Theory of Planned Behaviour).

2.4.1.Girişimci Vakası Modeli

Girişimcilik Vakası Modeli girişimcilik eğiliminden ziyade girişimcilik kavramıyla alakalıdır. Yani, yeni bir iş kurma durumu modeli kapsar. Birey öncelikle bir iş kurma konusunda (girişimcilik) istek duymakta daha sonra bu işin yapılabilirliğini değerlendirip, uygulamaya geçmekte veya geçmemektedir (Timuroğlu ve Çakır, 2014, s:85-103). Girişimci vakası modeli Ajzen’in Planlanmış Davranışlar Teorisi ile benzer nitelikler taşır. Başka deyişle Planlanmış Davranışlar Teorisindeki kişisel tutum (davranışa yönelik tutum) kapsamı Girişimci Vakası Modelindeki algılanan isteklilik boyutu ile eşdeğerken, Planlanmış Davranışlar Teorisindeki Algılanan Davranışsal Kontrol boyutu

ise Girişimci Vakası modelindeki algılanan uygunluk ile aynı değerdedir. Bu yüzden her iki model de isteklilik ve yeteneklilik yönünden açıklık getirilir (Van Gelderen vd., 2006, s:538-559).

2.4.2. Planlanmış Davranışlar Teorisi Modeli

Ajzen tarafından geliştirilmiş bulunan Planlı Davranışlar Kuramı davranışa yönelik tutumun, öznel (sosyal) normun ve algılanan davranışsal kontrolün eğilime yönelik öncelikler olduğu ve eğilime açıklık getiren bu faktörlerin davranışın anlık belirleyicileri olduğunu ifade etmektedir (Ajzen, 1996, s:387). Girişimcilikle alakalı tutum, bir bireyin girişimci olma ya da yeni bir iş kurma ile ilgili kişisel talep, değerlendirmesi ya da yönelimi (Bosch, 2013, s:14); öznel normlar, bireyin belirli bir davranışı gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğine ilişkin başkalarından kaynaklanan genel toplumsal etkilere ait algılaması (Shook vd., 2003, s:384); algılanan davranışsal kontrol ise bir girişimci adayın bir iş kurmaya yönelik gereksinim duyduğu kaynakları sağlayabileceğine ilişkin inancı (Meeks, 2004, s:63; Uygun vd., 2015, s:1612-1613) şeklinde ifade edilebilmektedir.

Planlanmış Davranışlar Teorisi, insan davranışlarını tahmin etmek ve açıklık getirmek üzere oluşturulmuştur. Bu teoride, “kişisel tutum, sosyal norm ve algılanan davranışsal kontrol” öğeleri davranışa yönelik niyetin öncülleri olarak görülmüştür (Jakopec vd., 2013, s:4).

2.5.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

Ekici (2016), yüksek lisans tezi üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğiliminin belirlemede planlanmış davranışlar teorisi ve girişimcilik eğitiminin rolü; çalışmada Planlanmış Davranışlar Teorisi öğeleri olan kişisel tutum, sosyal norm ve algılanan davranışsal kontrolün ve ayrıca girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üstünde bir etken olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin algılanan davranışsal kontrollerinin girişimcilik eğilimi üzerinde en yüksek pozitif etkiye sahip olduğunu açıklamıştır. Kişisel tutumun ve girişimcilik eğitiminin de öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini pozitif olarak etkilediği ama sosyal normun girişimcilik eğilimi üzerinde istatistiksel olarak bir etkisi olmadığını ifade etmiştir.

Akçanat, Mücevher ve Çarıkçı (2014) hazırladıkları ‘sözel sayısal ve eşit ağırlık bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerini girişimcilik eğilimlerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: Süleyman Demirel üniversitesi örneği’ çalışmalarında, sözel, sayısal ve eşit ağırlık puan türlerine göre üniversiteye yerleşen öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi, girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi

ve çeşitli demografik özelliklere göre incelenme yapmışlardır. Süleyman Demirel üniversitesinde yapılan bu çalışma sonucunda ise yüksek girişimcilik özelliğine sahip oldukları açıklamışlardır. Bunun yanı sıra geldikleri yerleşim birimi, kariyer hedefi, kendi işini kuran yakınının varlığı, eğitimi süresince bir işte çalışma durumu, eğitimleri süresince gelirlerini karşılama durumu, aldıkları eğitimin kendi işlerini kurmaya etkisi ve beklenmedik biçimde sahip olunan bir parayı değerlendirme şekilleri değişkenleri yönünden de öğrencilerin girişimcilik eğilimleri değişkenlik göstermekte. Diğer konu ise üniversiteye yerleştikleri puan türü, cinsiyet, not ortalaması, aile gelir düzeyi ve girişimcilik dersi alma değişkenleri açısından ise öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır.

Bayram (2014), yüksek lisans tezi girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimim üzerine etkisinin incelenmesine yönelik araştırma: Eğitim alan girişimci adayların eğitime yönelik tutumlarının yüksek olduğu ve genel girişimcilik eğilimlerinin orta düzeyde ancak eğilimin alt boyutu olan girişimciliğe yönelik heveslilik düzeyinin ise çok yüksek olduğu ifade edilmiştir. Girişimcilik eğitime yönelik tutumun girişimcilik eğilimine etkisi olduğu fakat eğitimlerin eğilimleri açığa çıkarmada sadece heveslilik seviyesinde olduğu eğitimin eğilimi açığa çıkarmada tek başına yeterli görülmediği, bu durum girişimcilik eğitimlerinin tekrar gözden geçirilmesine ve bazı düzenlemeler yapılmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir.

Taş (2016), yüksek lisans tezi girişimcilik eğitimi ile girişimcilik eğilimi arasında ilişkinin parametrik tekniklerle analizi: Abant İzzet Baysal üniversitesi örneği, Araştırma neticesinde kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi ilişkisi incelenmiştir. Kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine az da olsa bir etkisi olduğuna ulaşılmıştır. Üretilen hipotezler neticesinde de belirtilen faktörler açısından birçok hipotez doğrulanmış ve üniversite eğitimi gören öğrencilerin girişimcilik eğiliminin bulunduğu aynı zamanda girişimciliğin sadece kişilik temelli olmadığı ifade edilmiştir. İktisadi idari bilimler fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimciliğe eğilimlerini ve bölümden aldıkları eğitimin iş kurma konusunda nasıl etkili olduğunu. Öğrencilerin bu konudaki bilgilerini, özelliklerini, sorunlarını ve bakış açılarını araştırarak öneriler geliştirmiştir.

Avşar (2007), yüksek lisans tezi yüksek öğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, Çukurova üniversitesinde bir uygulama; her biri potansiyel bir girişimci aday olarak görülen üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek, bu eğilimleri etkileyen unsurları belirlemek ve bu unsurların fakülteler arasında değişkenlik gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Böylece, mezun olacak üniversite öğrencilerinin,

girişimcilik özellikleri yönünden ne derecede yeterli olduğu incelenerek sorunun zmne yönelik zmler geliştirmiştir.

Arslan (2002), niversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri; ekonomik kalkınma, istihdam yaratma ve sosyal gelişmenin ana unsuru olarak görülen girişimcilik eğiliminin niversite gençliği açısından çeşitli tarafları ile ele alınmıştır. Mesleki tercihlerin şekillendiği ve kariyer planlaması yapıldığı bir dönemde Haliç niversitesi ğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin oluşmasında aile, doğum yeri, cinsiyet, aile reisinin mesleği, eğitim gelir seviyesi ve ailedeki ocuk sayısı gibi çeşitli unsurların etkileri açıklamıştır.

Hazel Er (2012), girişimcilik ve yenilik kavramlarının iktisadi düşüncedeki yeri: Joseph A. Schumpeter; ekonomik gelişmede girişimcilerin dinamik rolü üzerinde duran ve girişimciyi yenilikleri gerçekleştiren kişi şeklinde ifade eden Schumpeter, buluşlar yoluyla girişimcilerin üretime getirdikleri yenilikleri, liberal kapitalist gelişmenin itici gücü olarak nitelendirmektedir. Schumpeter teknolojik yenilikleri ve girişimcilik faaliyetlerini statik ekonominin üretken kaynaklarını dinamik yeniliklere aktaran gler olarak açıklamıştır. Girişimciliğin yenilikçi faaliyetleri olarak ifade edilen bu gelişmeler ilk olarak Schumpeter tarafından ele alınmakla birlikte girişimcilik ve yenilikçilik kavramları farklı iktisat okulları tarafından farklı şekillerde yorumlanmıştır. Çalışmada önce iktisadi düşünce tarihinde girişimciliğin ve yenilikçiliğin teorik temel taşlarını oluşturan yorumları inceledikten sonra Schumpeter'in yenilikçi girişimci analizini incelemektedir.

3. BÖLÜM

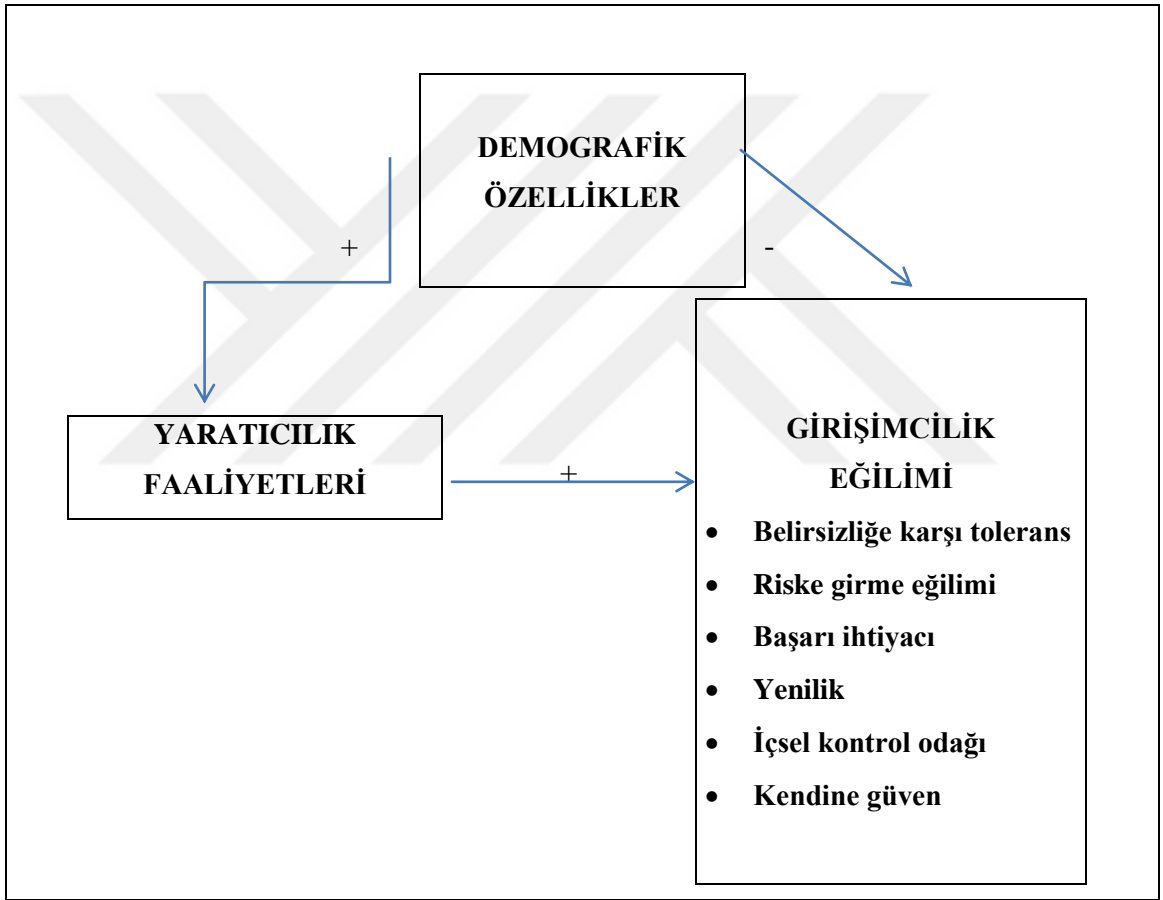
3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ölçmektir. Bu amaç için şu konular üzerinde durulmaktadır. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi düzeylerinin tespit edilmesi, demografik değişkenler açısından yaratıcılık ve girişimcilik eğilimi açısından farklılıkların ortaya konulması ve öğrencilerin yaratıcılık düzeylerinin belirlenmesidir.

3.2. Araştırma Model ve Hipotezleri

Araştırmanın modeli Şekil 3.1’de gösterilmiştir.

Şekil 3.1: Araştırma Modeli

Girişimcilik programları işsizlikle mücadele bakımından bir politika aracı niteliği taşımaktadır. Girişimcilik programlarındaki ana etken; başarılı bir girişimci olacak bireye finansal ve beşeri sermaye tedarik edilerek iş kurması amaçlanmaktadır. Bu fonlar faydalı bir biçimde kullanılarak işsizliğin azaltılması düşünülmektedir. Bu sebeple iş kurmak isteyen işsizlere; finansal danışmanlık, banka ile olan ilişkilerinde yardım, üretim ve yönetim teknikleri hakkında eğitim, yasalar hakkında bilgilendirmeler gibi hizmetler sunulabilmektedir (Biçerli, 2009, s:504). Girişimcilik eğitimlerinde ilk olarak girişimcilere

ve özellikle potansiyel girişimcilere genel itibari ile girişimciliğin desteklenmesi başarılı olması sebebiyle girişimcilik düşüncesinin, bilincinin ve becerilerinin bireylere kazandırılması amaçlanmaktadır. Dolayısıyla girişimcilik süreci ve başarı etkenleri gibi genel bilgilerin beraberinde eğitim sürecinde deneyimli ve başarılı girişimcilere eğitimci olarak yer verilerek onların bilgi ve tecrübelerinden faydalanılmalı, onların yanında çıraklık uygulamaları geliştirilmeli ve özellikle üniversitelerde girişimcilikle ilgili daha fazla derslere yer verilmelidir (Ağca, 2007, s:169-194). Bu tez çalışmasında kurulan model aşağıdaki hipotezler çerçevesinde araştırılmıştır.

- 1: Üniversite öğrencilerinin yaratıcılık durumlarının girişimcilik eğilimiyle anlamlı bir ilişkisi vardır.
- 2: Üniversite öğrencilerinin yaratıcılık durumlarının girişimcilik eğilimi alt boyutlarıyla anlamlı bir ilişkisi vardır.
- 3: Demografik değişkenler açısından yaratıcılık, girişimcilik eğilimi ve girişimcilik eğilimi alt boyutları arasında farklılıklar vardır.

3.3. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Bu tez çalışmasına katılan öğrencilere anket uygulaması yapılmadan önce, bu çalışmanın sadece bilimsel amaçla uygulanacağı hususu anlatılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket soruları belirtilen amaca uygun değişkenleri ölçmek için gerekli tüm özelliklere sahiptir. Bu araştırmada belirtilen hedefler doğrultusunda uygulanan ankette kullanılan ölçeklerin güvenilirlik düzeyleri yeterince yüksek bulunmuştur. Bu nedenle katılımcıların ankete verdikleri cevapların ölçülmek istenen durumun yeterince yansıttığı varsayımı geçerlidir.

Araştırma Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ndeki İktisat ve İşletme bölümü öğrencilerinin geneline uygulanmıştır. Araştırma 2016-2017 yılında eğitim gören 191 öğrenciden alınan verilerle sınırlıdır. Her araştırmada olduğu gibi bu araştırmada da zaman ve mekân sınırı bulunmaktadır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde örneğin seçimi, veri toplama aracının geliştirilmesi, veri toplama süreci, anket sorularının niteliği ve araştırmada kullanılan istatistiksel yöntemlere ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Araştırma amacına uygun olarak sorulan anket sorularının analizine yönelik ilk önce korelasyon ve regresyon analizi yapılmıştır. Daha sonra t-testi ve tek yönlü varyans analizi ile araştırma amacına orantılı olarak değişkenler arasında farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

3.4.1. Araştırmanın Anakütlesi ve Örneklem Seçimi

Bu tez çalışmasının ana kütlesini, Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ndeki İktisat ve İşletme bölümü öğrencilerinin geneli oluşturmaktadır. Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ndeki aktif olan tüm bölümler üzerinde yapılan bu araştırmanın evrenini 321 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma evreninden %95'lik güven sınırları içerisinde, seçilecek örneklem sayısı 178 olarak hesaplanmıştır (<http://www.surveysystem.com/sscale.htm>).

Araştırmada hedeflenen minimum ölçek büyüklüğü 178 olarak belirlenmesine rağmen araştırmanın daha güvenilir olması için sahaya 200 anket dağıtılmış, eksik ve hatalı anketler çıkarılmış ve değerlendirilen anket sayısı 191 olarak belirlenmiştir.

3.4.2. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Bu çalışmamızda, nicel veriler ile ilgili araştırma ve ölçme metodu kullanılmıştır. Buradan hareketle, çalışmalarda yaygın olarak kullanılan Likert Ölçeği, benimsenmiştir. 1932 yılında Likert'in "Tutumların Ölçümü İçin Bir Teknik" başlıklı makalesi ile gün yüzüne çıkan ve Spearman'ın Faktör Teorisinden beslenen bu ölçekle, konuyla alakalı hazırlanan bir dizi önermeye bireylerin tepkide bulunmaları ve her biri önermeyi kabul etme derecesini göstermeleri beklenmiştir. Bu ölçekte yer alan ifadeler, beşli bir ölçeğe göre değerlendirilmeye tabii tutulmaktadır. Her ifadenin yanında, "kesinlikle katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" biçiminde ölçekler yer almaktadır. Bu tür ölçeklerde maddelerin karşısındaki seçeneklerin puanlama sistemi değişiklik gösterebilir (İşcan, 2002, s:184).

Araştırmanın amacına uygun birincil verileri toplamak için nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özelliklere, ikinci bölümde yaratıcılık faaliyetlerini ölçmek üzere beşli likert şeklinde hazırlanmış 16 ifadeye yer verilmiştir. 16 ifadenin yer aldığı ölçek, Balay (2010) tarafından geliştirilen ve Kambur (2015, s:92) tarafından da kullanılan ve güvenilirliği ile geçerliliği test edilen ölçeklerdir. Anketin üçüncü ve son bölümünde ise girişimcilik eğilimini ölçmek amacıyla kullanılan ve 36 ifadeden oluşan Koh'un (1996) Hong Kong'da tezsiz yüksek lisans öğrencilerine yapmış olduğu ve Bozkurt tarafından 2005 yılında dilimize çevrilmiş olan ölçek kullanılmıştır. (Bozkurt ve Erdurur, 2013, s:66).

Kullanılan girişimcilik eğilimi ölçeğine göre faktör analizi uygulanmış ve yapılan Barlet testi sonucunda ($p=0.000<0.05$) faktör analizine dahil edilen değişkenler arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Yapılan KMO testi sonucunda ($KMO= 0.796>0.60$) örnek büyüklüğünün faktör analizinin uygulanabilmesi

ön koşulu için yeterli bulunmuştur. Uygulanan faktör analizi sonuçları aşağıda Tablo3.1’deki gibi ifade edilmiştir.

Ayrıca yaratıcılık faaliyetlerini ölçmede kullanılan ölçeğe faktör analizi uygulanmış ve Barlet testi sonucunda ($p=0.000<0.05$) faktör analizine dahil edilen değişkenler arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. KMO testi sonucunda ($KMO=0.909>0.60$) örnek büyüklüğünün faktör analizinin uygulanabilmesi için yeterli bulunmuştur. Yaratıcılık faaliyetleri eğilimine ilişkin uygulanan faktör analizi sonuçları aşağıda Tablo3.1’de gösterilmiştir.

Tablo 3.1: Girişimcilik Eğilimi Ölçeğine Göre Faktör Analizi

Faktörler	Döndürülmemiş Sonuçlar			Döndürme Yapılmış Sonuçlar		
	Toplam	Varyans Açıklama Oranı	Birikimli Varyans Açıklama Oranı	Toplam	Varyans Açıklama Oranı	Birikimli Varyans Açıklama Oranı
1.Belirsizliğe Karşı Tolerans	5,62	18,13	18,13	3,25	10,48	10,48
2.Riske Girme Eğilimi	3,41	10,99	29,13	3,01	9,72	20,21
3.Başarı İhtiyacı	1,63	5,26	34,38	2,78	8,96	29,16
4.Yenilik	1,37	4,43	38,81	2,11	6,79	35,95
5.içsel Kontrol Odağı	1,32	4,25	43,06	1,84	5,95	41,90
6.Kendine Güven	1,27	4,08	47,15	1,63	5,25	47,15

Yapılan faktör analizi sonucunda girişimcilik eğiliminin 6 boyuta uygun bir biçimde açıklandığı tespit edilmiştir. 6 boyutlu yapı toplamda % 47,15 oranında açıklama gücüne sahiptir.

Belirsizliğe karşı tolerans % 10,48 , riske girme eğilimi % 9,72, başarı ihtiyacı % 8,96, yenilik % 6,79, içsel kontrol odağı % 5,95 ve kendine güven % 5,25 gücünde açıklama oranına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Uygulanan faktör analizine ilişkin faktör yük değerleri aşağıda Tablo3.2’deki gibi ifade edilmiştir.

Tablo 3.2: Faktör Yük Değerleri (Girişimcilik)

	Belirsizliğe Karşı Tolerans	Riske Girme Eğilimi	Yenilik	Kendine Güven	Kontrol Odağı	Başarı İhtiyacı
C5	,685					
C4	,659					
C3	,651					
C10	,621					
C2	,609					
C27	,469					
C12	,440					
C1	,398					
C13	,323					
C19		,722				
C9		,610				
C18		,567				
C25		,532				
C26		,522				
C21		,518				
C24		,370				
C16			,739			
C23			,707			
C17			,627			
C14			,572			
C20			,568			
C22				,606		
C35				,589		
C31				,482		
C36					,786	
C7					,711	
C32					,457	
C30						,687
C33						,669
C29						,539
C28						,381

Yukarıda bahsi geçen tablodaki altı faktör şu şekilde sunulmuştur; ankette bulunan girişimcilik eğilimleri ile ilgili 36 ifade yukarıdaki faktörleri temsil eden 6 gruba ayrılmıştır. Ancak bu 36 ifadeden 6,8,11,15 ve 34,20 numaralı olan ifadeler yapılan analiz sonucunda, faktör yük değeri düşük çıktığından dolayı çıkarılmıştır. Faktör yük değerleri tablosunda belirsizliğe karşı tolerans ile ilgili anketteki ifadelerin numaraları şu şekildedir

1, 2, 3, 4, 5, 10, 12, 13, 27; riske girme eğilimi ile ilgili ifadeler; 9, 18, 19, 21, 24, 25, 26; yenilik ile ilişkin ifadeler; 14, 16, 17, 20, 23; kendine güven ile ilgili ifadeler; 22, 31, 35; kontrol odağı ile ilişkin ifadeler; 7, 32, 36 ve başarı ihtiyacı ile ilgili ifadeler; 28, 29, 30, 33 'tür.

Tablo 3.3: Yaratıcılık Faaliyeti İle İlgili Faktör Analizi

Faktör	Döndürülmemiş Sonuçlar			Döndürme Yapılmış Sonuçlar		
	Toplam	Varyans Açıklama Oranı	Birikimli Varyans Açıklama Oranı	Toplam	Varyans Açıklama Oranı	Birikimli Varyans Açıklama Oranı
1.Yaratıcılık	6,24	39,03	39,03	6,24	39,03	39,03

Yapılan faktör analizi sonucunda yaratıcılık faaliyetini ölçmek için tek boyutun yapıyı uygun şekilde açıklamaktadır. Bu boyut toplamda %39 civarında açıklama gücüne sahiptir. Yaratıcılık faaliyetleri eğilimine ilişkin faktör yük değerleri Tablo 3.4 şeklindeki gibidir.

Tablo 3.4: Faktör Yük Değerleri (Yaratıcılık)

	Bileşen
	Yaratıcılık
B14	,750
B6	,698
B8	,698
B3	,681
B7	,669
B10	,665
B4	,662
B13	,638
B9	,635
B16	,627
B1	,624
B5	,611
B2	,554
B15	,518
B12	,516
B11	,360

Tabloda ankette bulunan yaratıcılık faaliyeti ile ilgili olan 16 ifade tek boyutta incelenmiştir. Yaratıcılık faaliyeti ile ilişkili olan ifadelerin anketteki numaraları şöyledir 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Ölçeğin tutarlılığını tespit etmek için Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Verilerin güvenilir olması bir bilimsel araştırmanın en önemli koşullarındandır. Veri toplama aracı güvenilirliğin göstergesi olması sebebiyle anket güvenilirlik testine tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgular Özdamar'ın söylemiş olduğu güvenilirlik sonucuna göre değerlendirilmiştir (Özdamar, 2002, s:673). Bu anket formu için güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 3.5' deki gibidir.

Tablo 3.5: Güvenirlilik Analizi Bulguları

Faktörler	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Güvenirlilik
1.Yaratıcılık	,891	16	Yüksek Derecede Güvenilir
2.Girişimcilik	,807	31	Yüksek Derecede Güvenilir
3.Belirsizliğe Karşı Tolerans	,778	9	Oldukça Güvenilir
4.Risk Alma Eğilimi	,721	7	Oldukça Güvenilir
5.Yenilik	,704	5	Oldukça Güvenilir
6.Kendine Güven	,668	3	Oldukça Güvenilir
7.Kontrol Odağı	,675	3	Oldukça Güvenilir
8.Başarı İhtiyacı	,650	4	Oldukça Güvenilir

Güvenirlilik analizi neticesinde, Cronbach Alpha katsayısı 0.650 ile 0.891 arasında değişmektedir. 16 maddeden oluşan yaratıcılık alt boyutunun güvenirlilik derecesi ($\alpha=0.891$), toplu halde girişimcilik eğilimini ölçen 32 maddenin güvenirliliği ($\alpha=0.807$), girişimcilik eğiliminin alt boyutlarından olan ve 12 maddeden oluşan belirsizliğe karşı toleransın güvenirliliği ($\alpha=0.778$), 4 maddeden oluşan risk alma eğilimi alt boyutunun güvenirlilik derecesi ($\alpha=0.721$), 4 maddeden oluşan yenilik alt boyutunun güvenirliliği ($\alpha=0.704$), 3 maddeden oluşan kendine güven alt boyutunun güvenirliliği ($\alpha = 0.668$), 5 maddeden oluşmuş olan kontrol odağı alt boyutunun güvenirliliği ($\alpha=0.675$) ve son olarak girişimcilik eğiliminin alt boyutlarından olan ve 4 maddeden oluşan başarı ihtiyacının güvenirliliği ($\alpha=0.650$) olarak bulunmuştur. Bulunan sonuçlardan hareketle uygulanan bu anketin genel itibariyle güvenilir olduğu sonucu çıkmaktadır.

3.4.3. Anketin Uygulanması ve Verilerin Toplanması

Anket formu hazırlandıktan sonra Iğdır Üniversitesi İİBF’de araştırmacının kendisi tarafından özen ve titizlikle uygulanmıştır. Anketin uygulanış aşamasında anket formunu dolduran öğrencilerin anlamadıkları soruları anket uygulayıcılarına birebir sorma fırsatı bulmuşlardır. Bu soruların anlaşılma düzeyini artırmış ve dolayısıyla elde edilen bulguların daha sağlıklı ve güvenilir olmasında pozitif etki etmiştir.

3.4.4. Anketin Niteliği

Anketin birinci bölümünde öğrencilerin demografik özelliklerini belirten 12 ifadeye yer verilmiştir.

Anketin ikinci bölümünde öğrencilerin yaratıcılık faaliyetlerini belirlemek amacıyla tek boyut halinde 16 ifade bulunmaktadır. Anketteki sıra numarası ikinci bölümde (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16) dir.

Anketin üçüncü ve son bölümünde ise öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirlemek için kullanılan 36 ifade yer almaktadır. Bu bölümdeki ifadeler kendi içerisinde 6 boyuttan oluşmaktadır. Ankette “belirsizliğe karşı tolerans” boyutuna ilişkin toplam 9 ifade (anketteki sıra numarası 1, 2, 3, 4, 5, 10, 12, 13, 27); “riske girme eğilimi” boyutuna ilişkin toplam 7 ifade (anketteki sıra numarası 9, 18, 19, 21, 24, 25, 26); “yenilik” boyutuna ilişkin toplam 5 ifade (anketteki sıra numarası 14, 16, 17, 20, 23); “kendine güven” boyutuna ilişkin toplam 3 ifade (anketteki sıra numarası 22, 31, 35); “kontrol odağı” boyutuna ilişkin toplam 3 ifade (anketteki sıra numarası 7, 32, 36) ve “başarı ihtiyacı” boyutuna ilişkin toplam 4 ifade (anketteki sıra numarası 28, 29, 30, 33) yer almaktadır.

3.5. Bulgular

3.5.1. Araştırma Örnekleminden Elde Edilen Demografik Özelliklere İlişkin

Bulgular

Örneklemden elde edilen demografik özelliklere ilişkin bulgular Tablo 3.6’deki gibidir.

Tablo 3.6: Demografik Dağılımlar

Uyruk	Sayı	Yüzde
Türkiye	172	93,7
Kırgızistan	4	,5
Kazakistan	5	,5
Diğer	10	5,3
CİNSİYET	Sayı	Yüzde
Kadın	84	44,2
Erkek	106	55,8
Bölüm	Sayı	Yüzde
İşletme	25	13,2
İktisat	165	86,8
Yaş	Sayı	Yüzde
21'den Küçük	40	21,1
21-25 Arası	144	75,8
26-30 Arası	5	2,6
31 ve +	1	,5
Kardeşler Arasında Sizin Yaş Sıranız	Sayı	Yüzde
Yaşça En Büyük	46	24,2
2. Sıra	45	23,7
3. Sıra	42	22,1
4. Sıra ve Sonrası	33	17,4
Yaşça En Küçük	24	12,6
Aileyle Birlikte Yaşanılan Yer	Sayı	Yüzde
Köy	38	20,0
Kasaba	5	2,6
İlçe	57	30,0
İl	38	20,0
Büyükşehir	52	27,4

Tablo 3.6' da ankete katılan öğrencilerin Uyruk bakımından öğrenciler büyük bir oranda %93,7 ile Türkiye vatandaşı, %5'i Kırgızistan ve %5' i Kazakistan %5,3' ü de diğer ülke vatandaşlarıdır. Cinsiyet oranıyla dağılımları %44,2'si kadın, %55,8'i erkektir. Bölümler oranıyla dağılımları incelediğimizde %13,2' si işletme, %86,8'i ise iktisat bölümlerinden oluşmaktadır. Ankete katılan öğrencilerin %21,1' i 21 yaş ve altında, %75,8'i 21-25 yaş arasında, %2,6'sı 26-30 yaş arasında ve %5 ise 31 yaş ve üzerindedir. Ankete katılanların kardeşler arasında yaş sırası dağılımına bakıldığında %24,2'si yaşça en büyük, %23,7'si 2.sıra, %22,1'i 3.sıra, %17,4'ü 4.sıra ve sonrası, %12,6'sı ise yaşça en küçük yüzdeye sahiptir. Aileyle birlikte ikamet eden öğrencilerin %20'si köyde, %2,6'sı kasabada, %30'u ilçede, %20'si ilde ve %27,4'ü de büyükşehirde yaşamakta olduğu görülmektedir.

Tablo 3.7: Girişimcilik Özelliklerine Ait Bulgular

Babanın Çalıştığı Sektör	Sayı	Yüzde
Çalışmıyor	86	45,3
Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	39	20,5
Kamu Sektöründe Çalışıyor	14	7,4
Özel Sektörde Çalışıyor	51	26,8
Annenin Çalıştığı Sektör	Sayı	Yüzde
Çalışmıyor	178	93,7
Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	5	2,6
Kamu Sektöründe Çalışıyor	3	1,6
Özel Sektörde Çalışıyor	4	2,1
İlerde Kendi İşini Kurma İsteği	Sayı	Yüzde
İstemiyorum	9	4,7
Az İstiyorum	6	3,2
Kararsızım	21	11,1
İstiyorum	57	30,0
Çok İstiyorum	97	51,1
Fon Kaynağından Yaralanma	Sayı	Yüzde
Kişisel Birikimlerden Yararlanma	73	38,4
Aile ve Akrabalara Başvurma	23	12,1
Ticari Kredilerden Yararlanma	64	33,7
Bir veya Birkaç Ortakla Çalışma	30	15,8
Bir Yıl İçinde İş Kurma Olasılığı	Sayı	Yüzde
Hiç Yok	45	23,7
%25	45	23,7
%50	66	34,7
%75	14	7,4
%75'ten Fazla	20	10,5
Kendine Ait Bir Fikri Olasılığı	Sayı	Yüzde
Evet	121	63,7
Hayır	69	36,3

Tablo 3.7' ye baktığımızda öğrencilerin babalarının %45,3'ü çalışmamakta, %20,5'i kendine ait bir iş yerinde çalışmakta, %7,4'ü kamu sektöründe ve %26,8'i da özel sektörde çalışmaktadırlar. Öğrenci annelerinin %93,7'si çok büyük bir yüzdeyle çalışmamakta, %2,6'sı kendine ait bir iş yerinde çalışmakta iken, %1,6'sı kamuda ve %2,1'i özel sektörde çalışmaktadır. Tabloda görüldüğü üzere ilerde iş kurmak istiyor musunuz sorusuna yanıtlayan öğrencilerin %4,7' si iş kurmayı istemezken, %3,2'si az istemekte, %11,1'i

kararsız kalmakta, %30'u ilerde iş kurmayı istiyorken %51,1'i çok istemektedir. İş kurmak isteyen öğrencilerin yararlanacağı fon kaynaklarına bakılırsa %38,4'ü kişisel birimlerini kullanacaklarını, %12,1'i aile ve akrabalarına başvuracaklarını, %33,7'si ticari kredilerden yararlanabileceklerini ve %15,8'i ise bir veya birkaç ortakla çalışabilecekleri neticesine ulaşmaktayız. Mezun olduktan sonra bir yıl içinde iş kurma olasılığınız nedir? Sorusuna öğrenciler cevaplarını şöyle belirtmektedirler; %23,7'si hiç yok, %23,7'si yüzde 25 olasılıkla, %34,7'si yüzde 50 olasılıkla, %7,4'ü yüzde 75 olasılıkla iş kuracaklarını belirtirken, %10,5'i yüzde 75'den daha fazla olasılıkla iş kurabileceği dağılımı gözlemlenmektedir. Ankete katılan öğrencilerin %63,7'si kendilerine ait ve hiç kimseyle paylaşmadığı bir fikirlerinin olduğunu ve %36,3 'ü ise böyle bir fikirlerinin olmadığı yanıtı vermişlerdir.

3.5.2. Üniversitedeki Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimi ve Yaratıcılık Faaliyetleri Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğrencilerin hangi düzeyde girişimcilik eğilimi ve yaratıcılık faaliyetine sahip olduklarını belirlemek amacıyla öğrencilerin her ifadeye verdikleri cevapların ortalamaları ve frekansları Tablo 3.8'deki gibidir. İfadelerin yorumlanmasında aşağıdaki değerler sınır değerler olarak alınmış ve buna göre değerlendirmeler yapılmıştır.

- 1-1,79 çok düşük,
- 1,80 – 2,59 düşük,
- 2,60 – 3,39 orta,
- 3,40 – 4,19 yüksek,
- 4,20 –5,00 çok yüksek.

Tablo 3.8: Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri ve Yaratıcılık Faaliyetlerine İlişkin Bulgular

Faktörler	Gözlem Değeri	Ortalama	Standart Sapma
Yaratıcılık	190	3,86	,59
Girişimcilik Eğilimi	190	3,52	,46
Belirsizliğe Karşı Tolerans	190	3,86	,68
Risk Alma Eğilimi	190	3,90	,65
Yenilik	190	2,89	,93
Kendine Güven	190	3,77	,77
Kontrol Odağı	190	2,98	,86
Başarı İhtiyacı	190	3,14	,79

Tablo 3.8'de görüldüğü üzere yaratıcılık boyutunun ortalaması 3,86 olup yüksek düzeyde, girişimcilik eğiliminin ortalaması 3,52 ile yüksek, belirsizliğe karşı toleransın ortalaması

3,86 ile yüksek, risk alma eğiliminin ortalaması 3,90 ile en yüksek, yenilik boyutunun ortalaması 2,89 olup orta, kendine güven boyutunun ortalaması 3,77 ile yüksek, kontrol odağı boyutunun ortalaması 2,98 ile orta ve başarı ihtiyacı boyutunun ortalaması 3,14 olup yüksek düzeyde ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

3.5.3.Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

Aşağıda Tablo 3.9'dakorelasyon analizi bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 3.9: Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

		Yaratıcılık	Girişimcilik Eğilimi	Belirsizliğe Karşı Tolerans	Risk Alma Eğilimi	Yenilik	Kendine Güven	Kontrol Odağı	Başarı İhtiyacı
Yaratıcılık	R	1							
	P								
Girişimcilik Eğilimi	R	,481**	1						
	P	0,000							
Belirsizliğe Karşı Tolerans	R	,634**	,752**	1					
	P	,000	,000						
Risk Alma Eğilimi	R	,570**	,697**	,593**	1				
	P	,000	,000	,000					
Yenilik	R	,001	,605**	,157*	,137	1			
	P	,994	,000	,031	,059				
Kendine Güven	R	,374**	,546**	,405**	,381**	,220**	1		
	P	,000	,000	,000	,000	,002			
Kontrol Odağı	R	,070	400**	,003	,032	,380**	,074	1	
	P	,340	,000	,970	,665	,000	,310		
Başarı İhtiyacı	R	,079	,395**	,082	,053	,239**	,015	,194**	1
	P	,279	,000	,258	,466	,001	,837	,007	
Düşük Güç: $r < 0,30$, Orta Güç: $0,30 < r < 0,70$, Yüksek Güç: $r > 0,70$									

Not: *,** sırasıyla %5 ve %1 önem düzeyini göstermektedirler.

Tablo 3.9' dan hareketle girişimcilik eğilimi ile yaratıcılık faaliyeti arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,481$, $p<0,01$).

Belirsizliğe karşı tolerans ile yaratıcılık arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,634$, $p<0,01$).Belirsizliğe karşı tolerans ile

girişimcilik eğilimi arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,752$, $p<0,01$).

Risk alma eğilimi ile yaratıcılık faaliyeti arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,570$, $p<0,01$).Risk alma eğilimi ile girişimcilik eğilimi arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,697$, $p<0,01$).Risk alma eğilimi ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,593$, $p<0,01$).

Kendine güven boyutu ile yaratıcılık faaliyeti arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,374$, $p<0,01$).Kendine güven boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,546$, $p<0,01$).Kendine güven boyutu ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,405$, $p<0,01$).Kendine güven boyutu ile risk alma eğilimi arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,381$, $p<0,01$).

Kontrol odağı boyutu ile yaratıcılık faaliyeti arasında %5 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,070$, $p<0,05$). Kontrol odağı ile girişimcilik eğilimi arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,400$, $p<0,01$). Kontrol odağı ile yenilik boyutu arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,003$, $p<0,01$).

Başarı ihtiyacı ile yaratıcılık faaliyeti arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,079$, $p<0,01$).Başarı ihtiyacı ile girişimcilik eğilimi arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,395$, $p<0,01$).Başarı ihtiyacı ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,082$, $p<0,01$).Başarı ihtiyacı ile risk alma eğilimi arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,053$, $p<0,01$).Başarı ihtiyacı ile kendine güven boyutu arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,239$, $p<0,01$).Başarı ihtiyacı ile kontrol odağı boyutu arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,015$, $p<0,01$).

3.5.4. Regresyon Analizine İlişkin Bulgular

Regresyon analizine ilişkin sonuçlar Tablo 3.10'daki gibidir.

Tablo 3.10: Regresyon Analizine İlişkin Bulgular

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişken ve Sabit Katsayı	B	t	R ²	F	Önem Düzeyi (p)
Girişimcilik Eğilimi	Sabit Katsayı	2,657	30,403	,366	108,390	,000
	Yaratıcılık	,300	10,411			,000

$$\text{Girişimcilik eğilimi} = 2,657 + 0,300 * \text{Yaratıcılık} + e$$

Yukarıdaki regresyon analizi bulgularından hareketle, bağımsız değişken olan yaratıcılık faaliyetindeki 1 birimlik artışın girişimcilik eğilimini 0,300 oranında pozitif olarak artırdığı sonucu bulunmuştur. Bağımsız değişkenin sıfır olması durumunda bağımlı değişken ortalama 2,657 olacağı görülmektedir. Ayrıca R² değeri 0,366 olarak bulunmuştur. Bu değer modelin açıklama gücünü gösterir. Yani kurulan regresyon modeli bağımlı değişkeni %36,6 oranında açıklamaktadır.

3.5.5. t Testi Sonuçlarından Elde Edilen Bulgular

Iğdır üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesinde 2016-2017 döneminde eğitim gören öğrencilerin cinsiyetleri ve iş kurma fikirleri ile girişimcilik eğilimi ve yaratıcılık faaliyetleri arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişki olup olmadığını araştırmak için bağımsız örneklem t testi (%5 önem seviyesinde) yapılmıştır. Sonuçlar iki ayrı tablo biçiminde özetlenmiş ve gerekli yorumlamalar yapılmıştır.

Tablo 3.11: Cinsiyet Değişkenine İlişkin t Testi Bulguları

	Cinsiyet	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Yaratıcılık	Kadın	3,98	,455	2,264	,025
	Erkek	3,78	,676		
Girişimcilik Eğilimi	Kadın	3,51	,403	-,412	,681
	Erkek	3,54	,507		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Kadın	3,97	,596	2,019	,045
	Erkek	3,77	,734		
Risk Alma Eğilimi	Kadın	3,92	,655	,370	,712
	Erkek	3,88	,651		
Yenilik	Kadın	2,73	,864	-2,116	,036
	Erkek	3,02	,971		
Kendine Güven	Kadın	3,67	,766	-1,472	,143
	Erkek	3,84	,769		
Kontrol Odağı	Kadın	2,76	1,01	-2,717	,007
	Erkek	3,15	,972		
Başarı İhtiyacı	Kadın	3,16	,788	,413	,680
	Erkek	3,12	,804		

Tablo 3.11' den elde edilen t testi neticesinde yaratıcılık faaliyetine katılma boyutuna kadınların katılma düzeyi ($x=3,98$), erkeklerin katılma düzeyi ($x=3,78$) dir. Uygulanan t testi sonucuna göre, cinsiyete göre yaratıcılık faaliyetleri bakımından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır ($t: 2,264, p<0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutuna kadınların katılma düzeyi ($x=3,51$), erkeklerin katılma düzeyi ($x=3,54$) tür. t testi sonucuna göre, cinsiyete göre girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($t:-2,019, p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutuna kadınların katılma düzeyi ($x=3,97$), erkeklerin katılma düzeyi ($x=3,77$) dir. t testi sonucuna göre, cinsiyete göre belirsizliğe karşı tolerans arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($t:2,019, p<0,05$).

Risk alma eğilimi boyutuna kadınların katılma düzeyi ($x=3,92$), erkeklerin katılma düzeyi ($x=3,88$) dir. Bağımsız örneklem t testi sonucuna göre, cinsiyete göre risk alma eğilimi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($t:0,370, p>0,05$).

Yenilik boyutuna kadınların katılma düzeyi ($x=2,73$), erkeklerin katılma düzeyi ($x=3,02$) dir. Yapılan t testi sonucuna göre cinsiyete göre yaratıcılık arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucu tespit edilmiştir ($t: -2,116, p<0,05$).

Kendine güven boyutuna kadınların katılma düzeyi ($x=3,67$), erkeklerin katılma düzeyi ($x=3,84$) tür. Uygulanan t testi sonucundan hareketle, cinsiyete göre kendine güven arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($t: -1,472, p>0,05$).

Kontrol odağı boyutuna kadınların katılma düzeyi ($x=2,76$), erkeklerin katılma düzeyi ($x=3,15$) dir. Uygulanan t testi sonucuna göre, cinsiyete göre kontrol odağı arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir ($t: -2,717, p<0,05$).

Başarı ihtiyacı boyutuna kadınların katılma düzeyi ($x=3,16$), erkeklerin katılma düzeyi ($x=3,12$) dir. Uygulanan t testi sonucundan hareketle, cinsiyete göre başarı ihtiyacı arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($t: 0,413, p>0,05$).

Tablo 3.12: İş Kurma Fikri İfadesine Ait t Testi Bulguları

	İş Kurma Fikri	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Yaratıcılık	Evet	3,90	,634	,815	,416
	Hayır	3,82	,520		
Girişimcilik Eğilimi	Evet	3,52	,496	-,123	,902
	Hayır	3,53	,400		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Evet	3,82	,747	-,951	,343
	Hayır	3,92	,551		
Risk Alma Eğilimi	Evet	3,93	,706	1,034	,302
	Hayır	3,83	,540		
Yenilik	Evet	2,92	,964	,491	,624
	Hayır	2,85	,883		
Kendine Güven	Evet	3,84	,795	1,821	,070
	Hayır	3,63	,710		
Kontrol Odağı	Evet	2,88	1,00	-1,864	,064
	Hayır	3,16	,986		
Başarı İhtiyacı	Evet	3,12	,797	-,484	,629
	Hayır	3,17	,798		

Yukarıdaki Tablo 3.12' de yaratıcılık boyutunda; ilerde kendilerine ait iş kurma fikri olanların katılma düzeyi ($x=3,90$), olmayanların düzeyi ($x=3,82$) dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testinden hareketle, iş kurma fikri ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır ($t: 0,815, p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutunda; ilerde kendilerine ait iş kurma fikri olanların katılma düzeyi ($x=3,52$), olmayanların düzeyi ($x=3,53$) tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testinden hareketle, iş kurma fikri ile girişimcilik eğilimi boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır ($t: -0,123, p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutunda; ilerde kendilerine ait iş kurma fikri olanların katılma düzeyi ($x=3,82$), olmayanların düzeyi ($x=3,92$) dir. Uygulanan bağımsız örneklem

t testinden hareketle, iş kurma fikri ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır (t: -0,951, $p>0,05$).

Risk alma eğilimi boyutunda; ilerde kendilerine ait iş kurma fikri olanların katılma düzeyi ($x=3,93$), olmayanların düzeyi ($x=3,83$) tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testinden hareketle, iş kurma fikri ile risk alma eğilimi boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır (t: 1,034, $p>0,05$).

Yenilik boyutunda; ilerde kendilerine ait iş kurma fikri olanların katılma düzeyi ($x=2,92$), olmayanların düzeyi ($x=2,85$) tir. Uygulanan bağımsız örneklem t testinden hareketle, iş kurma fikri ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır (t: 0,49, $p>0,05$).

Kendine güven boyutunda; ilerde kendilerine ait iş kurma fikri olanların katılma düzeyi ($x=3,84$), olmayanların düzeyi ($x=3,63$) tür. Uygulanan bağımsız örneklem t testinin sonucu itibariyle, iş kurma fikri ile kendine güven boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır (t: 1,821, $p>0,05$).

Kontrol odağı boyutunda; ilerde kendilerine ait iş kurma fikri olanların katılma düzeyi ($x=2,88$), olmayanların düzeyi ($x=3,16$) dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testinden hareketle, iş kurma fikri ile kontrol odağı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır (t: -1,864, $p>0,05$).

Başarı ihtiyacı boyutunda; ilerde kendilerine ait iş kurma fikri olanların katılma düzeyi ($x=3,12$), olmayanların düzeyi ($x=3,17$) dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testinden hareketle, iş kurma fikri ile başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır (t: -0,484, $p>0,05$).

3.5.6. Tek Yönlü Varyans Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin uyrukları, bölümleri, yaşları vb. gibi değişkenler ile girişimcilik ve yaratıcılık faaliyetleri arasındaki anlamlı bir farklılık olup olmadığını %5 önem seviyesinde, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Farklılığın tespitine kanaat getirilen değişkenlerde, farklılığın hangi değişkenden kaynaklandığını tespit etmek amacıyla Post-Hoc testlerinde Tukey Testi uygulanmıştır. Boyutlara ilişkin yapılan anova analizleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.13: Uyruk İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	Uyruk	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	Türkiye	3,88	,582	1,234	,299
	Kırgızistan	4,23	,449		
	Kazakistan	3,63	1,05		
	Diğer	3,66	,582		
Girişimcilik Eğilimi	Türkiye	3,53	3,51	3,151	,026
	Kırgızistan	3,77	,423		
	Kazakistan	3,10	,322		
	Diğer	3,10	,322		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Türkiye	3,85	,688	1,103	,349
	Kırgızistan	4,22	,416		
	Kazakistan	3,49	,669		
	Diğer	4,03	,642		
Risk Alma Eğilimi	Türkiye	3,88	,652	,728	,536
	Kırgızistan	4,29	,233		
	Kazakistan	3,83	,618		
	Diğer	4,06	,766		
Yenilik	Türkiye	2,88	,651	2,569	,056
	Kırgızistan	3,25	,923		
	Kazakistan	2,04	,755		
	Diğer	3,38	,590		
Kendine Güven	Türkiye	3,76	,767	,480	,697
	Kırgızistan	3,67	,817		
	Kazakistan	3,53	,869		
	Diğer	4,00	,831		
Kontrol Odağı	Türkiye	2,99	1,00	1,107	,347
	Kırgızistan	2,33	,81650		
	Kazakistan	2,53	1,26051		
	Diğer	3,23	,98194		
Başarı İhtiyacı	Türkiye	3,11	,77470	3,814	,011
	Kırgızistan	3,63	,85391		
	Kazakistan	2,40	1,03983		
	Diğer	3,70	,67495		

Yaratıcılık alt boyutunda uyrugu Türkiye olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,88$), Kırgızistan olanların katılma düzeyi ($x=4,23$), Kazakistan olanların katılma düzeyi ($x=3,63$) ve diğer ülke vatandaşı olanların katılma düzeyi ise ($x=3,66$) dir. Tek yönlü varyans analizi sonucuna göre öğrencilerin uyrugu ile yaratıcılık arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılık elde edilememiştir ($f:1,234$, $p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi alt boyutuna Türk öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,53$), Kırgız öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,77$), Kazakistan olanların katılma düzeyi ($x=3,10$) ve diğer ülke vatandaşı olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,10$) dur. Tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin uyrukları ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir ($f:3,151$, $p<0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans alt boyutuna Türkiye vatandaşı öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,85$), Kırgızistan vatandaşı öğrencilerinin katılma düzeyi ($x=4,22$), Kazakistan olanların katılma düzeyi ($x=3,49$) ve diğer ülke vatandaşı olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=4,03$) dir. Tek yönlü Anova analizi sonuçlarına göre öğrencilerin uyrukları ile belirsizliğe karşı tolerans arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,103$, $p>0,05$).

Risk alma eğilimi alt boyutuna Türkiye vatandaşı öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,88$), Kırgızistan vatandaşı öğrencilerinin katılma düzeyi ($x=4,29$), Kazakistan olanların katılma düzeyi ($x=3,83$) ve diğer ülke vatandaşı olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=4,06$) dir. Tek yönlü Anova analizi sonuçlarına göre öğrencilerin uyrukları ile risk alma eğilimi arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,728$, $p>0,05$).

Yenilik alt boyutuna Türkiye vatandaşı öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,88$), Kırgızistan vatandaşı öğrencilerinin katılma düzeyi ($x=3,25$), Kazakistan olanların katılma düzeyi ($x=2,04$) ve diğer ülke vatandaşı olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,38$) dür. Tek yönlü Anova analizi sonuçlarından hareketle öğrencilerin uyrukları ile yenilik boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:2,569$, $p>0,05$).

Kendine güven alt boyutuna Türkiye vatandaşı öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,76$), Kırgızistan vatandaşı öğrencilerinin katılma düzeyi ($x=3,67$), Kazakistan olanların katılma düzeyi ($x=3,53$) ve diğer ülke vatandaşı olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=4,00$) dür. Tek yönlü Anova analizi sonuçlarından hareketle öğrencilerin uyrukları ile kendine güven boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,480$, $p>0,05$).

Kontrol odağı alt boyutuna Türkiye vatandaşı öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,99$), Kırgızistan vatandaşı öğrencilerinin katılma düzeyi ($x=2,33$), Kazakistan olanların katılma düzeyi ($x=2,53$) ve diğer ülke vatandaşı olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,23$) dir. Tek yönlü Anova analizi sonuçlarından hareketle öğrencilerin uyrukları ile kontrol odağı

boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır (f:1,107, $p>0,05$).

Başarı ihtiyacı alt boyutuna Türkiye vatandaşı öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,11$), Kırgızistan vatandaşı öğrencilerinin katılma düzeyi ($x=3,63$), Kazakistan olanların katılma düzeyi ($x=2,40$) ve diğer ülke vatandaşı olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,70$) dir. Tek yönlü Anova analizi sonuçlarından hareketle öğrencilerin uyrukları ile başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir (f:3,214, $p<0,05$).

Tek yönlü varyans analizinde ortalamalar yardımıyla sadece ana kütle ortalamalarının farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Bu test sonucunda anlamlı bir farklılığın olduğu tespiti yapılırsa, bu tespitin hangi örneklemden kaynaklandığı bilinmemektedir. İşte bu farklılığın hangi örneklemden kaynaklandığını belirlemek için Post-Hoc testlerine başvurulur. Bizim çalışmamızda bu farklılığın tespiti için Tukey testine başvurulmuştur.

Tablo 3.14: Tablo 3.13'den Elde Edilen Post-Hoc Test Bulguları

(I) Uyruk	(J) Uyruk	Ortalamalar farkı (I-J)	Standart Hata	P
TÜRKİYE	KIRGIZİSTAN	-,25302	,23010	,690
	KAZAKİSTAN	,40988	,20640	,197
	DİĞER	-,29657	,14800	,190
KIRGIZİSTAN	TÜRKİYE	,25302	,23010	,690
	KAZAKİSTAN	,66290	,30517	,135
	DİĞER	-,04355	,26913	,998
KAZAKİSTAN	TÜRKİYE	-,40988	,20640	,197
	KIRGIZİSTAN	-,66290	,30517	,135
	DİĞER	-,70645*	,24917	,026
DİĞER	TÜRKİYE	,29657	,14800	,190
	KIRGIZİSTAN	,04355	,26913	,998
	KAZAKİSTAN	,70645*	,24917	,026
TÜRKİYE	KIRGIZİSTAN	-,37164	,46650	,856
	KAZAKİSTAN	,83836	,41844	,190
	DİĞER	-,50164	,30005	,342
KIRGIZİSTAN	TÜRKİYE	,37164	,46650	,856
	KAZAKİSTAN	1,21000	,61868	,209
	DİĞER	-,13000	,54562	,995
KAZAKİSTAN	TÜRKİYE	-,83836	,41844	,190
	KIRGIZİSTAN	-1,21000	,61868	,209
	DİĞER	-1,34000*	,50515	,043
DİĞER	TÜRKİYE	,50164	,30005	,342
	KIRGIZİSTAN	,13000	,54562	,995
	KAZAKİSTAN	1,34000*	,50515	,043
TÜRKİYE	KIRGIZİSTAN	-,51096	,39362	,565
	KAZAKİSTAN	,71404	,35307	,183
	DİĞER	-,58596	,25318	,098
KIRGIZİSTAN	TÜRKİYE	,51096	,39362	,565
	KAZAKİSTAN	1,22500	,52203	,091
	DİĞER	-,07500	,46039	,998
KAZAKİSTAN	TÜRKİYE	-,71404	,35307	,183
	KIRGIZİSTAN	-1,22500	,52203	,091
	DİĞER	-1,30000*	,42623	,014
DİĞER	TÜRKİYE	,58596	,25318	,098
	KIRGIZİSTAN	,07500	,46039	,998
	KAZAKİSTAN	1,30000*	,42623	,014

Yapılan post hoc testinden hareketle girişimcilik eğilimi alt boyutundaki farklılık, Kazakistan uyruklu öğrencilerin Kırgızistan ve diğer ülke vatandaşı öğrencilerinden farklı

olmasından kaynaklanmakta olduğu görülmektedir. Başarı ihtiyacı alt boyutundaki farklılık, Kazakistan uyruklu öğrencilerin Kırgızistan ve diğer uyruklu öğrenciler den farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.15: Bölüm İfadesine İlişkin Anova Analizi Bulguları

	Bölüm	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	İşletme	3,74	,725	1,411	,236
	İktisat	3,89	,573		
Girişimcilik Eğilimi	İşletme	3,39	,462	2,562	,111
	İktisat	3,54	,461		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	İşletme	3,69	,811	1,725	,191
	İktisat	3,88	,660		
Risk Alma Eğilimi	İşletme	3,66	,676	3,775	,054
	İktisat	3,93	,642		
Yenilik	İşletme	2,70	,889	1,150	,285
	İktisat	2,92	,940		
Kendine Güven	İşletme	3,56	,826	2,087	,150
	İktisat	3,80	,759		
Kontrol Odağı	İşletme	2,99	,920	,001	,975
	İktisat	2,98	1,019		
Başarı İhtiyacı	İşletme	3,24	,852	,483	,488
	İktisat	3,12	,788		

Yaratıcılık boyutuna işletme öğrencilerinin katılma düzeyi ($x=3,74$), iktisat öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,89$) dur. Tek yönü Anova analizi sonucuna göre öğrencilerin bölümleri ile yaratıcılık eğilimleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($f:1,411$, $p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutuna işletme öğrencilerinin katılma düzeyi ($x=3,39$), iktisat öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,54$) tür. Tek yönü Anova analizi sonucuna göre öğrencilerin bölümleri ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($f:2,562$, $p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutuna işletme öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,69$), iktisat öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,88$) dir. Tek yönü Anova analizi sonucundan anlaşıldığı üzere öğrencilerin bölümleri ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($f:1,725$, $p>0,05$).

Risk alma eğilimi boyutuna işletme öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,66$), iktisat öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,93$) tür. Tek yönü Anova analizi sonucundan anlaşıldığı üzere öğrencilerin bölümleri ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($f:3,775$, $p>0,05$).

Yenilik boyutuna işletme öğrencilerinin katılma düzey ($x=2,70$), iktisat öğrencilerinin katılma düzey ($x=2,92$) dir. Tek yönü Anova analizi sonucuna öğrencilerin bölümleri ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,150, p>0,05$).

Kendine güven boyutuna işletme öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,56$), iktisat öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,80$) dir. Tek yönü Anova analizi sonucuna öğrencilerin bölümleri ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:2,087, p>0,05$).

Kontrol odağı boyutuna işletme öğrencilerinin katılma düzey ($x=2,99$), iktisat öğrencilerinin katılma düzey ($x=2,98$) dir. Tek yönü Anova analizi sonucuna öğrencilerin bölümleri ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,001, p>0,05$).

Başarı ihtiyacı boyutuna işletme öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,24$), iktisat öğrencilerinin katılma düzey ($x=3,12$) dir. Tek yönü Anova analizi sonucuna öğrencilerin bölümleri ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,483, p>0,05$).

Tablo 3.16: Yaş İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	Yaş	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	21' den Küçük	3,69	,681	2,638	,061
	21-25 Arası	3,93	,560		
	26-30 Arası	3,63	,573		
	31 ve Üzeri	3,13	.		
Girişimcilik Eğilimi	21' den Küçük	3,45	,507	1,767	,155
	21-25 Arası	3,56	,450		
	26-30 Arası	3,18	,313		
	31 ve Üzeri	3,16	.		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	21' den Küçük	3,73	,766	2,136	,097
	21-25 Arası	3,91	,654		
	26-30 Arası	3,38	,507		
	31 ve Üzeri	3,00	.		
Risk Alma Eğilimi	21' den Küçük	3,68	,724	2,190	,091
	21-25 Arası	3,96	,624		
	26-30 Arası	3,77	,568		
	31 ve Üzeri	3,71	.		
Yenilik	21' den Küçük	2,99	,977	1,198	,312
	21-25 Arası	2,89	,930		
	26-30 Arası	2,16	,434		
	31 ve Üzeri	3,20	.		
Kendine Güven	21' den Küçük	3,63	,861	2,004	,115
	21-25 Arası	3,83	,732		
	26-30 Arası	3,33	,850		
	31 ve Üzeri	2,67	.		
Kontrol Odağı	21' den Küçük	3,10	,771	,530	,662
	21-25 Arası	2,96	1,07		
	26-30 Arası	2,53	,768		
	31 ve Üzeri	3,00	.		
Başarı İhtiyacı	21' den Küçük	3,12	,778	,135	,939
	21-25 Arası	3,14	,810		
	26-30 Arası	3,35	,698		
	31 ve Üzeri	3,00	.		

Yaratıcılık boyutuna 21'den küçük öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,69$), 21-25 yaş öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,93$), 26-30 yaş arası öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,63$) son olarak 31 yaş ve üzeri öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,13$) tür. Tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin yaşları ile yaratıcılık faaliyetleri arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı %5 önem seviyesinde tespit edilmiştir ($f:2,63$, $p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutuna 21'den küçük öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,45$), 21-25 yaş öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,56$), 26-30 yaş arası öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,18$) son olarak 31 yaş ve üzeri öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,16$) dir. Tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin yaşları ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı %5 önem seviyesinde tespit edilmiştir ($f:1,767$, $p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutuna 21'den küçük öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,73$), 21-25 yaş öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,91$), 26-30 yaş arası öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,38$) son olarak 31 yaş ve üzeri öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,00$) tür. Tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin yaşları ile belirsizliğe karşı tolerans arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı %5 önem seviyesinde tespit edilmiştir ($f:2,136$, $p>0,05$).

Risk alma eğilimi boyutuna 21'den küçük öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,68$), 21-25 yaş öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,96$), 26-30 yaş arası öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,77$) son olarak 31 yaş ve üzeri öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,71$) dir. Tek yönlü varyans analizi sonucuna göre öğrencilerin yaşları ile risk alma eğilimi arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı %5 önem seviyesinde tespit edilmiştir ($f:2,190$, $p>0,05$).

Yenilik boyutuna 21'den küçük öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,99$), 21-25 yaş öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,89$), 26-30 yaş arası öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,16$) son olarak 31 yaş ve üzeri öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,20$) dir. Tek yönlü varyans analizi sonucuna göre öğrencilerin yaşları ile yenilik boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı %5 önem seviyesinde tespit edilmiştir ($f:1,198$, $p>0,05$).

Kendine güven boyutuna 21'den küçük öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,63$), 21-25 yaş öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,83$), 26-30 yaş arası öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,33$) son olarak 31 yaş ve üzeri öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=2,67$) dir. Tek yönlü varyans analizi sonucuna göre öğrencilerin yaşları ile kendine güven boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı %5 önem seviyesinde tespit edilmiştir ($f:2,004$, $p>0,05$).

Kontrol odağı boyutuna 21'den küçük öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,10$), 21-25 yaş öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,96$), 26-30 yaş arası öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,53$) son olarak 31 yaş ve üzeri öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,00$) tür. Tek yönlü varyans analizi sonucuna göre öğrencilerin yaşları ile kontrol odağı boyutu arasında istatistiki

bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı %5 önem seviyesinde tespit edilmiştir (f:0,530, p>0,05).

Başarı ihtiyacı boyutuna 21'den küçük öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,12), 21-25 yaş öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,14), 26-30 yaş arası öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,35) son olarak 31 yaş ve üzeri öğrencilerin katılma düzeyi ise (x=3,00) dır. Tek yönlü varyans analizi sonucuna göre öğrencilerin yaşları ile başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistikî bakımdan anlamlı bir farklılığın olmadığı %5 önem seviyesinde tespit edilmiştir (f:0,135, p>0,05).

Tablo 3.17:Yaş Sırası İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	Yaş Sırası	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	Yaşça En Büyük	3,86	,658	,246	,912
	2. Sıra	3,87	,616		
	3. Sıra	3,94	,512		
	4. Sıra ve Sonrası	3,84	,623		
	Yaşça En Küçük	3,79	,560		
Girişimcilik Eğilimi	Yaşça En Büyük	3,48	,526	,501	,735
	2. Sıra	3,56	,541		
	3. Sıra	3,49	,352		
	4. Sıra ve Sonrası	3,51	,396		
	Yaşça En Küçük	3,61	,447		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Yaşça En Büyük	3,82	,847	,509	,729
	2. Sıra	3,88	,672		
	3. Sıra	3,86	,576		
	4. Sıra ve Sonrası	3,76	,668		
	Yaşça En Küçük	4,00	,551		
Risk Alma Eğilimi	Yaşça En Büyük	3,76	,776	,796	,529
	2. Sıra	3,99	,706		
	3. Sıra	3,90	,532		
	4. Sıra ve Sonrası	3,96	,594		
	Yaşça En Küçük	3,89	,548		
Yenilik	Yaşça En Büyük	2,93	1,05	,343	,849
	2. Sıra	2,95	,994		
	3. Sıra	2,80	,876		
	4. Sıra ve Sonrası	2,79	,914		
	Yaşça En Küçük	3,00	,739		
Kendine Güven	Yaşça En Büyük	3,69	,598	,457	,767
	2. Sıra	3,87	,854		
	3. Sıra	3,81	,699		
	4. Sıra ve Sonrası	3,69	,841		
	Yaşça En Küçük	3,75	,934		

Kontrol Odağı	Yaşça En Büyük	2,99	,962	,141	,967
	2. Sıra	2,96	1,07		
	3. Sıra	2,90	1,05		
	4. Sıra ve Sonrası	3,06	,915		
	Yaşça En Küçük	3,03	1,06		
Başarı İhtiyacı	Yaşça En Büyük	3,10	,676	1,051	,382
	2. Sıra	3,11	,915		
	3. Sıra	2,98	,768		
	4. Sıra ve Sonrası	3,27	,739		
	Yaşça En Küçük	3,34	,881		

Tablo 3.17' den hareketle yaratıcılık boyutuna yaşça en büyük olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,86$), yaş sırası 2.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,87$), yaş sırası 3.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,94$), yaş sırası 4.sıra ve sonrası olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,84$) ve yaşça en küçük olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,79$) dur. Tek yönlü varyans analizini sonucundan hareketle öğrencilerin yaş sıraları bakımından yaratıcılık faaliyeti arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,246$, $p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutuna yaşça en büyük olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,48$), yaş sırası 2.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,56$), yaş sırası 3.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,49$), yaş sırası 4.sıra ve sonrası olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,51$) ve yaşça en küçük olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,61$) dir. Tek yönlü varyans analizini sonucundan hareketle öğrencilerin yaş sıraları bakımından girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir ($f:0,501$, $p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutuna yaşça en büyük olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,82$), yaş sırası 2.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,88$), yaş sırası 3.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,86$), yaş sırası 4.sıra ve sonrası olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,76$) ve yaşça en küçük olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=4,00$) dür. Tek yönlü varyans analizini sonucundan hareketle öğrencilerin yaş sıraları bakımından belirsizliğe karşı tolerans arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,509$, $p>0,05$).

Risk alma eğilimi boyutuna yaşça en büyük olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,76$), yaş sırası 2.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,99$), yaş sırası 3.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,90$), yaş sırası 4.sıra ve sonrası olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,96$) ve yaşça en küçük olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,89$) dür. Tek yönlü varyans analizini sonucuna göre öğrencilerin yaş sıraları bakımından risk alma eğilimi boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,79$, $p>0,05$).

Yenilik boyutuna yaşça en büyük olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,93$), yaş sırası 2.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,95$), yaş sırası 3.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,80$), yaş sırası 4.sıra ve sonrası olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,79$) ve yaşça en küçük olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,00$) dür. Tek yönlü varyans analizini sonucuna göre öğrencilerin yaş sıraları bakımından yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,343$, $p>0,05$).

Kendine güven boyutuna yaşça en büyük olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,69$), yaş sırası 2.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,87$), yaş sırası 3.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,81$), yaş sırası 4.sıra ve sonrası olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,69$) ve yaşça en küçük olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,75$) dür. Tek yönlü varyans analizini sonucuna göre öğrencilerin yaş sıraları bakımından kendine güven boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,457$, $p>0,05$).

Kontrol odağı boyutuna yaşça en büyük olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,99$), yaş sırası 2.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,96$), yaş sırası 3.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,90$), yaş sırası 4.sıra ve sonrası olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,06$) ve yaşça en küçük olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,03$) dur. Tek yönlü varyans analizini sonucuna göre öğrencilerin yaş sıraları bakımından kontrol odağı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,141$, $p>0,05$).

Başarı ihtiyacı boyutuna yaşça en büyük olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,10$), yaş sırası 2.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,11$), yaş sırası 3.sıra olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,98$), yaş sırası 4.sıra ve sonrası olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,27$) ve yaşça en küçük olan öğrencilerin katılma düzeyi ise ($x=3,34$) dir. Tek yönlü varyans analizini sonucuna göre öğrencilerin yaş sıraları bakımından başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,051$, $p>0,05$).

Tablo 3.18:Aileyle Birlikte Yaşanılan Yer İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	Aileyle Birlikte Yaşanılan Yer	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	Köy	3,79	,502	,420	,794
	Kasaba	3,70	,547		
	İlçe	3,86	,583		
	İl	3,90	,601		
	Büyükşehir	3,93	,677		
Girişimcilik Eğilimi	Köy	3,46	,494	1,981	,099
	Kasaba	3,26	,418		
	İlçe	3,44	,382		
	İl	3,59	,479		
	Büyükşehir	3,63	,493		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Köy	3,77	,718	,514	,725
	Kasaba	3,76	,855		
	İlçe	3,83	,598		
	İl	3,98	,619		
	Büyükşehir	3,86	,777		
Risk Alma Eğilimi	Köy	3,65	,779	2,709	,062
	Kasaba	3,57	,886		
	İlçe	3,89	,525		
	İl	4,05	,625		
	Büyükşehir	4,01	,630		
Yenilik	Köy	2,93	1,01	1,201	,312
	Kasaba	2,60	,917		
	İlçe	2,70	,747		
	İl	2,93	1,00		
	Büyükşehir	3,07	1,00		
Kendine Güven	Köy	3,79	,725	2,139	,078
	Kasaba	3,73	,641		
	İlçe	3,56	,802		
	İl	3,77	,658		
	Büyükşehir	3,98	,815		
Kontrol Odağı	Köy	3,00	,897	1,160	,330
	Kasaba	2,20	1,12		
	İlçe	3,00	,992		
	İl	2,85	,970		
	Büyükşehir	3,11	1,10		
Başarı İhtiyacı	Köy	3,23	,594	1,681	,156
	Kasaba	2,90	,518		
	İlçe	2,93	,767		
	İl	3,17	,82		
	Büyükşehir	3,29	,923		

Tablo 3.18'dan hareketle yaratıcılık faaliyeti boyutuna aileleriyle birlikte köyde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,79$), kasabada yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,70$), ilçede yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,86$), ilde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,90$) ve aileleriyle birlikte büyükşehirde ikamet eden öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,93$) tür. Uygulanan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgulara göre aileleriyle birlikte yaşayan öğrencilerle yaratıcılık faaliyeti arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:0,420$, $p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutuna aileleriyle birlikte köyde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,46$), kasabada yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,26$), ilçede yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,44$), ilde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,59$) ve aileleriyle birlikte büyükşehirde ikamet eden öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,63$)dur.

Uygulanan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgulara göre aileleriyle birlikte yaşayan öğrencilerle girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:1,981$, $p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutuna aileleriyle birlikte köyde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,77$), kasabada yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,76$), ilçede yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,83$), ilde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,98$) ve aileleriyle birlikte büyükşehirde ikamet eden öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,86$) dır. Uygulanan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgulara göre aileleriyle birlikte yaşayan öğrencilerle belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır($f:0,514$, $p>0,05$).

Risk alma eğilimi boyutuna aileleriyle birlikte köyde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,65$), kasabada yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,57$), ilçede yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,89$), ilde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=4,05$) ve aileleriyle birlikte büyükşehirde ikamet eden öğrencilerin katılma düzeyi ($x=4,01$)dir. Uygulanan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgulara göre aileleriyle birlikte yaşayan öğrencilerle risk alma eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır($f:2,709$, $p>0,05$).

Yenilik boyutuna aileleriyle birlikte köyde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,93$), kasabada yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,60$), ilçede yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,70$), ilde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,93$) ve aileleriyle birlikte büyükşehirde ikamet eden öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,07$)dür. Uygulanan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgulara göre aileleriyle birlikte yaşayan

öğrencilerle yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır (f:1,201, p>0,05).

Kendine güven boyutuna aileleriyle birlikte köyde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,79), kasabada yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,73), ilçede yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,56), ilde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,77) ve aileleriyle birlikte büyükşehirde ikamet eden öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,98) dir. Uygulanan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgulara göre aileleriyle birlikte yaşayan öğrencilerle kendine güven boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır (f:2,139, p>0,05).

Kontrol odağı boyutuna aileleriyle birlikte köyde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,00), kasabada yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,20), ilçede yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,00), ilde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,85) ve aileleriyle birlikte büyükşehirde ikamet eden öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,11)dür. Uygulanan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgulara göre aileleriyle birlikte yaşayan öğrencilerle kontrol odağı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır (f:1,160, p>0,05).

Başarı ihtiyacı boyutuna aileleriyle birlikte köyde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,23), kasabada yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,90), ilçede yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,93), ilde yaşayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,17) ve aileleriyle birlikte büyükşehirde ikamet eden öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,29)dür. Uygulanan tek yönlü varyans analizinden elde edilen bulgulara göre aileleriyle birlikte yaşayan öğrencilerle başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır (f:1,681, p>0,05).

Tablo 3.19:Öğrenci Babalarının Çalıştığı Sektör İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	Babanın Çalıştığı Sektör	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	Çalışmıyor	3,85	,575	,168	,918
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,89	,513		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,96	,392		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,85	,730		
Girişimcilik Eğilimi	Çalışmıyor	3,52	,433	,198	,898
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,55	,489		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,44	,460		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,54	,501		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Çalışmıyor	3,84	,701	,052	,984
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,88	,585		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,90	,561		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,84	,762		
Risk Alma Eğilimi	Çalışmıyor	3,86	,651	,544	,653
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,97	,608		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,77	,694		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,94	,680		
Yenilik	Çalışmıyor	2,88	,886	,355	,786
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,06	1,06		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	2,76	1,05		
	Özel Sektörde Çalışıyor	2,85	,899		
Kendine Güven	Çalışmıyor	3,76	,793	,716	,544
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,68	,836		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	4,02	,710		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,78	,695		
Kontrol Odağı	Çalışmıyor	2,95	,983	,536	,658
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	2,94	,961		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	2,79	1,24		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,12	1,02		
Başarı İhtiyacı	Çalışmıyor	3,22	,777	1,298	,276
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,10	,786		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	2,79	,950		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,11	,782		

Yukarıdaki Tablo 3.19'dan bulunan sonuçlardan hareketle yaratıcılık faaliyeti boyutuna çalışmayan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,85$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,89$), özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,96$) ve özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi

($x=3,85$)dir. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin babalarının çalıştığı sektör ile yaratıcılık faaliyeti arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,168, p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutuna çalışmayan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,52$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,55$), özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,44$) ve özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,54$)dır. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin babalarının çalıştığı sektör ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,198, p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutuna çalışmayan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,84$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,88$), özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,90$) ve özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,84$) tür. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin babalarının çalıştığı sektör ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,052, p>0,05$).

Risk alma eğilimi boyutuna çalışmayan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,86$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,97$), özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,77$) ve özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,94$) tür. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin babalarının çalıştığı sektör ile risk alma eğilimi arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,544, p>0,05$).

Yenilik boyutuna çalışmayan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=2,88$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,06$), özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=2,76$) ve özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=2,85$) dir. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin babalarının çalıştığı sektör ile yenilik boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,355, p>0,05$).

Kendine güven boyutuna çalışmayan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,76$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,68$), özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=4,02$) ve özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,78$) dir. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin babalarının çalıştığı sektör ile kendine güven boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,716, p>0,05$).

Kontrol odağı boyutuna çalışmayan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=2,95$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=2,94$), özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=2,79$) ve özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,12$)dir. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin babalarının çalıştığı sektör ile kontrol odağı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:0,536$, $p>0,05$).

Başarı ihtiyacı boyutuna çalışmayan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,22$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,10$), özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=2,79$) ve özel sektörde çalışan öğrenci babalarının katılım düzeyi ($x=3,11$)dür. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin babalarının çalıştığı sektör ile başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır ($f:1,298$, $p>0,05$).

Tablo 3.20: Öğrenci Annelerinin Çalıştığı Sektör İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	Annenin Çalıştığı Sektör	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	Çalışmıyor	3,88	,582	,560	,642
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,89	1,16		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,65	,452		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,60	,492		
Girişimcilik Eğilimi	Çalışmıyor	3,52	,458	,968	,409
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,72	,842		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,62	,019		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,26	,264		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Çalışmıyor	3,87	,688	,398	,754
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,84	,908		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,89	,385		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,56	,433		
Risk Alma Eğilimi	Çalışmıyor	3,91	,661	,488	,691
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,83	,710		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,81	,165		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,60	,437		
Yenilik	Çalışmıyor	2,87	,928	,984	,402
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	3,56	1,31		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,13	,416		
	Özel Sektörde Çalışıyor	2,77	,933		
Kendine Güven	Çalışmıyor	3,77	,767	,481	,696
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	4,00	1,00		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	4,00	,000		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,50	,913		
Kontrol Odağı	Çalışmıyor	2,97	1,00	2,613	,053
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	4,07	,641		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,11	,192		
	Özel Sektörde Çalışıyor	2,44	1,05		
Başarı İhtiyacı	Çalışmıyor	3,14	,804	,223	,881
	Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor	2,95	1,10		
	Kamu Sektöründe Çalışıyor	3,42	,520		
	Özel Sektörde Çalışıyor	3,08	,376		

Yukarıdaki Tablo 3.20’den bulunan sonuçlardan hareketle yaratıcılık faaliyeti boyutuna çalışmayan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,88$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,89$), özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,65$) ve özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi

($x=3,60$) dır. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin annelerinin çalıştığı sektör ile yaratıcılık faaliyeti arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:0,560$, $p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutuna çalışmayan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,52$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,72$), özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,62$) ve özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,26$) dır. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin annelerinin çalıştığı sektör ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:0,968$, $p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutuna çalışmayan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,87$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,84$), özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,89$) ve özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,56$) dır. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin annelerinin çalıştığı sektör ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:0,398$, $p>0,05$).

Risk alma eğilimi boyutuna çalışmayan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,91$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,83$), özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,81$) ve özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,60$) dır. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin annelerinin çalıştığı sektör ile risk alma eğilimi arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:0,488$, $p>0,05$).

Yenilik boyutuna çalışmayan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=2,87$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=2,56$), özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,13$) ve özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=2,77$) dir. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin annelerinin çalıştığı sektör ile yenilik boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:0,984$, $p>0,05$).

Kendine güven boyutuna çalışmayan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,77$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=4,00$), özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=4,00$) ve özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,50$) dır. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin annelerinin çalıştığı sektör ile kendine güven boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:0,481$, $p>0,05$).

Kontrol odağı boyutuna çalışmayan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=2,97$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=4,07$), özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,11$) ve özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=2,44$) dır. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin annelerinin çalıştığı sektör ile kontrol odağı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:2,613$, $p>0,05$).

Başarı ihtiyacı boyutuna çalışmayan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,14$), kendine ait iş yerinde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=2,95$), özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,42$) ve özel sektörde çalışan öğrenci annelerinin katılım düzeyi ($x=3,08$) dir. Tek yönlü anova analizinin sonucuna göre öğrencilerin annelerinin çalıştığı sektör ile başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($f:0,223$, $p>0,05$).

Tablo 3.21: İş Kurma İsteği İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	İş Kurma İsteği	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	İstemiyorum	3,38	,938	5,063	,001
	Az İstiyorum	3,21	,756		
	Kararsızım	3,87	,415		
	İstiyorum	3,80	,524		
	Çok İstiyorum	3,99	,574		
Girişimcilik Eğilimi	İstemiyorum	3,35	,582	2,114	,081
	Az İstiyorum	3,09	,498		
	Kararsızım	3,51	,424		
	İstiyorum	3,50	,485		
	Çok İstiyorum	3,58	,432		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	İstemiyorum	3,62	,936	3,436	,010
	Az İstiyorum	3,09	,634		
	Kararsızım	4,07	,571		
	İstiyorum	3,76	,737		
	Çok İstiyorum	3,93	,611		
Risk Alma Eğilimi	İstemiyorum	3,49	,623	4,065	,004
	Az İstiyorum	3,36	,501		
	Kararsızım	3,65	,453		
	İstiyorum	3,87	,724		
	Çok İstiyorum	4,04	,611		
Yenilik	İstemiyorum	3,07	,529	,427	,789
	Az İstiyorum	2,77	,852		
	Kararsızım	3,09	,896		
	İstiyorum	2,89	,878		
	Çok İstiyorum	2,84	1,01		
Kendine Güven	İstemiyorum	3,41	,909	3,269	,013
	Az İstiyorum	3,28	,534		
	Kararsızım	3,48	,637		
	İstiyorum	3,70	,790		
	Çok İstiyorum	3,93	,746		
Kontrol Odağı	İstemiyorum	2,74	1,09	,611	,655
	Az İstiyorum	3,44	,720		
	Kararsızım	2,84	,827		
	İstiyorum	3,05	1,05		
	Çok İstiyorum	2,97	1,03		
Başarı İhtiyacı	İstemiyorum	3,28	,667	1,116	,350
	Az İstiyorum	2,58	,970		
	Kararsızım	3,06	,821		
	İstiyorum	3,24	,828		
	Çok İstiyorum	3,11	,768		

Tablo 3.21'den elde edilen sonuçlardan hareketle yaratıcılık faaliyeti boyutuna iş kurmayı istemeyen öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,38$), az isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,21$), kararsız olanların katılma düzeyi ($x=3,87$), isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,80$) ve çok isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,99$) dur. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile yaratıcılık faaliyetleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f:5,093$, $p<0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutuna iş kurmayı istemeyen öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,35$), az isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,09$), kararsız olanların katılma düzeyi ($x=3,51$), isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,50$) ve çok isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,58$) dir. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f:2,114$, $p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutuna iş kurmayı istemeyen öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,62$), az isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,09$), kararsız olanların katılma düzeyi ($x=4,07$), isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,76$) ve çok isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,93$) dür. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f:3,436$, $p<0,05$).

Risk alma eğilimi boyutuna iş kurmayı istemeyen öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,49$), az isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,36$), kararsız olanların katılma düzeyi ($x=3,65$), isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,87$) ve çok isteyenlerin katılma düzeyi ($x=4,04$) dür. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile risk alma eğilimleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f:4,065$, $p<0,05$).

Yenilik boyutuna iş kurmayı istemeyen öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,07$), az isteyenlerin katılma düzeyi ($x=2,77$), kararsız olanların katılma düzeyi ($x=3,09$), isteyenlerin katılma düzeyi ($x=2,89$) ve çok isteyenlerin katılma düzeyi ($x=2,84$) dür. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,427$, $p>0,05$).

Kendine güven boyutuna iş kurmayı istemeyen öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,41$), az isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,28$), kararsız olanların katılma düzeyi ($x=3,48$), isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,70$) ve çok isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,93$) dir. Tek

yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile kendine güven boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucu tespit edilmiştir (f:3,269, $p<0,05$).

Kontrol odağı boyutuna iş kurmayı istemeyen öğrencilerin katılma düzeyi ($x=2,74$), az isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,44$), kararsız olanların katılma düzeyi ($x=2,84$), isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,05$) ve çok isteyenlerin katılma düzeyi ($x=2,97$) dir. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile kontrol odağı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu tespit edilmiştir (f:0,611, $p>0,05$).

Başarı ihtiyacı boyutuna iş kurmayı istemeyen öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,28$), az isteyenlerin katılma düzeyi ($x=2,58$), kararsız olanların katılma düzeyi ($x=3,06$), isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,24$) ve çok isteyenlerin katılma düzeyi ($x=3,11$) dır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu tespit edilmiştir (f:1,116, $p>0,05$).

Tablo 3.22’de farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılıkların kaynaklarının tespit edilmesi için Post-Hoc testlerinden Tukey testi yapılmış ve sonuçları aşağıda Tablo 3.23’deki gibi yorumlanmıştır.

Tablo 3.22: Tablo 3.21’den Elde Edilen Post-Hoc Testi Bulguları

	(I) İş Kurma İsteği	(J) İş Kurma İsteği	Ortalamalar Farkı (I-J)	Standart Hata	P
Yaratıcılık	İstemiyorum	Az İstiyorum	,26523	,24099	,806
		Kararsızım	-,15873	,18217	,907
		İstiyorum	-,15129	,16401	,888
		Çok İstiyorum	-,23006	,15933	,600
	Az İstiyorum	İstemiyorum	-,26523	,24099	,806
		Kararsızım	-,42396	,21167	,269
		İstiyorum	-,41653	,19625	,215
		Çok İstiyorum	-,49529	,19236	,079
	Kararsızım	İstemiyorum	,15873	,18217	,907
		Az İstiyorum	,42396	,21167	,269
		İstiyorum	,00744	,11672	1,000
		Çok İstiyorum	-,07133	,11005	,967
	İstiyorum	İstemiyorum	,15129	,16401	,888
		Az İstiyorum	,41653	,19625	,215
		Kararsızım	-,00744	,11672	1,000
		Çok İstiyorum	-,07876	,07631	,840
	Çok İstiyorum	İstemiyorum	,23006	,15933	,600
		Az İstiyorum	,49529	,19236	,079
		Kararsızım	,07133	,11005	,967
		İstiyorum	,07876	,07631	,840
Belirsizliğe Karşı Tolerans	İstemiyorum	Az İstiyorum	,30000	,49510	,974
		Kararsızım	-,02857	,37426	1,000
		İstiyorum	,17895	,33695	,984
		Çok İstiyorum	,22749	,32734	,957
	Az İstiyorum	İstemiyorum	-,30000	,49510	,974
		Kararsızım	-,32857	,43486	,943
		İstiyorum	-,12105	,40319	,998
		Çok İstiyorum	-,07251	,39519	1,000
	Kararsızım	İstemiyorum	,02857	,37426	1,000
		Az İstiyorum	,32857	,43486	,943
		İstiyorum	,20752	,23980	,909
		Çok İstiyorum	,25606	,22610	,789
	İstiyorum	İstemiyorum	-,17895	,33695	,984
		Az İstiyorum	,12105	,40319	,998
		Kararsızım	-,20752	,23980	,909
		Çok İstiyorum	,04854	,15678	,998
	Çok İstiyorum	İstemiyorum	-,22749	,32734	,957
		Az İstiyorum	,07251	,39519	1,000
		Kararsızım	-,25606	,22610	,789
		İstiyorum	-,04854	,15678	,998

Risk Alma Eğilimi	İstemiyorum	Az İstiyorum	,52469	,35065	,566
		Kararsızım	-,45150	,26507	,434
		İstiyorum	-,14295	,23864	,975
		Çok İstiyorum	-,31742	,23183	,648
	Az İstiyorum	İstemiyorum	-,52469	,35065	,566
		Kararsızım	-,97619*	,30798	,015
		İstiyorum	-,66764	,28555	,138
		Çok İstiyorum	-,84212*	,27989	,025
	Kararsızım	İstemiyorum	,45150	,26507	,434
		Az İstiyorum	,97619*	,30798	,015
		İstiyorum	,30855	,16984	,367
		Çok İstiyorum	,13408	,16013	,919
	İstiyorum	İstemiyorum	,14295	,23864	,975
		Az İstiyorum	,66764	,28555	,138
		Kararsızım	-,30855	,16984	,367
		Çok İstiyorum	-,17447	,11104	,518
	Çok İstiyorum	İstemiyorum	,31742	,23183	,648
		Az İstiyorum	,84212*	,27989	,025
Kararsızım		-,13408	,16013	,919	
İstiyorum		,17447	,11104	,518	
Kendine Güven	İstemiyorum	Az İstiyorum	,13492	,33264	,994
		Kararsızım	-,15420	,25145	,973
		İstiyorum	-,38012	,22638	,449
		Çok İstiyorum	-,54476	,21992	,100
	Az İstiyorum	İstemiyorum	-,13492	,33264	,994
		Kararsızım	-,28912	,29216	,860
		İstiyorum	-,51504	,27088	,320
		Çok İstiyorum	-,67968	,26551	,082
	Kararsızım	İstemiyorum	,15420	,25145	,973
		Az İstiyorum	,28912	,29216	,860
		İstiyorum	-,22592	,16111	,627
		Çok İstiyorum	-,39056	,15190	,080
	İstiyorum	İstemiyorum	,38012	,22638	,449
		Az İstiyorum	,51504	,27088	,320
		Kararsızım	,22592	,16111	,627
		Çok İstiyorum	-,16464	,10533	,523
Çok İstiyorum	İstemiyorum	,54476	,21992	,100	
	Az İstiyorum	,67968	,26551	,082	
	Kararsızım	,39056	,15190	,080	
	İstiyorum	,16464	,10533	,523	

Yaraticılık alt boyutunda farklılık, istemiyorum, çok istiyorum ve az istiyorum ifadelerinden kaynaklanmaktadır. Belirsizliğe karşı tolerans alt boyutundaki farklılığın kaynağını az istiyorum ifadesinin çok istiyorum ve kararsızım ifadelerinden farklı olması oluşturmaktadır. Risk alma eğilimimi alt boyutundaki farklılığın kaynağını ise az istiyorum ve çok istiyorum ifadeleri oluşturmaktadır. Kendine güven eğilimimi alt boyutundaki farklılığın kaynağı, anlamlı bir farklılık olmasına rağmen yapılan Post-Hoc testi sonucunda farkın kaynağı küçük olduğundan tespit edilemedi.

Tablo 3.23: Fon Kaynağından Yararlanma İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	Fon Kaynağından Yararlanma	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	Kişisel Birikimlerimi Kullanırım	3,82	,581	1,652	,179
	Aile ve Akrabalarımın Başvururum	3,69	,541		
	Ticari Kredilerden Yararlanırım	3,98	,595		
	Bir veya Birkaç Ortakla Çalışırım	3,90	,649		
Girişimcilik Eğilimi	Kişisel Birikimlerimi Kullanırım	3,47	,460	,629	,597
	Aile ve Akrabalarımın Başvururum	3,55	,604		
	Ticari Kredilerden Yararlanırım	3,54	,417		
	Bir veya Birkaç Ortakla Çalışırım	3,60	,449		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Kişisel Birikimlerimi Kullanırım	3,78	,694	1,229	,301
	Aile ve Akrabalarımın Başvururum	3,73	,907		
	Ticari Kredilerden Yararlanırım	3,97	,545		
	Bir veya Birkaç Ortakla Çalışırım	3,89	,714		
Risk Alma Eğilimi	Kişisel Birikimlerimi Kullanırım	3,82	,573	1,721	,164
	Aile ve Akrabalarımın Başvururum	3,76	,881		
	Ticari Kredilerden Yararlanırım	3,95	,561		
	Bir veya Birkaç Ortakla Çalışırım	4,09	,776		
Yenilik	Kişisel Birikimlerimi Kullanırım	2,93	,947	,389	,761
	Aile ve Akrabalarımın Başvururum	3,04	,741		
	Ticari Kredilerden Yararlanırım	2,83	,968		
	Bir veya Birkaç Ortakla Çalışırım	2,83	,984		
Kendine Güven	Kişisel Birikimlerimi Kullanırım	3,71	,733	,535	,659
	Aile ve Akrabalarımın Başvururum	3,74	,858		
	Ticari Kredilerden Yararlanırım	3,77	,807		
	Bir veya Birkaç Ortakla Çalışırım	3,92	,720		
Kontrol Odağı	Kişisel Birikimlerimi Kullanırım	2,92	,931	1,697	,169
	Aile ve Akrabalarımın Başvururum	3,42	,895		
	Ticari Kredilerden Yararlanırım	2,91	1,11		
	Bir veya Birkaç Ortakla Çalışırım	2,94	,995		
Başarı İhtiyacı	Kişisel Birikimlerimi Kullanırım	3,09	,755	1,328	,267
	Aile ve Akrabalarımın Başvururum	3,36	,891		
	Ticari Kredilerden Yararlanırım	3,04	,801		
	Bir veya Birkaç Ortakla Çalışırım	3,28	,790		

Tablo 3.23 yaratıcılık faaliyeti boyutunda ilerde iş kurmaya karar verirken kişisel birikimlerimi kullanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,82$), aile ve akrabalarımın başvururum diyen öğrencilerin katılım düzey ($x=3,69$), ticari kredilerden yararlanırım

diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,98$) ve bir veya birkaç ortakla çalışırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ise ($x=3,90$) dir. Tek yönlü anova sonucuna göre öğrencilerin fon kaynağından yararlanma ifadesi ile yaratıcılık eğilimleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,652, p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutunda ilerde iş kurmaya karar verirken kişisel birikimlerimi kullanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,47$), aile ve akrabalarıma başvururum diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,55$), ticari kredilerden yararlanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,54$) ve bir veya birkaç ortakla çalışırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ise ($x=3,60$) dir. Tek yönlü anova sonucuna göre öğrencilerin fon kaynağından yararlanma ifadesi ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,629, p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutunda ilerde iş kurmaya karar verirken kişisel birikimlerimi kullanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,78$), aile ve akrabalarıma başvururum diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,73$), ticari kredilerden yararlanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,97$) ve bir veya birkaç ortakla çalışırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ise ($x=3,89$) dur. Tek yönlü anova sonucuna göre öğrencilerin fon kaynağından yararlanma ifadesi ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,229, p>0,05$).

Riske girme eğilimi boyutunda ilerde iş kurmaya karar verirken kişisel birikimlerimi kullanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,82$), aile ve akrabalarıma başvururum diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,76$), ticari kredilerden yararlanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,95$) ve bir veya birkaç ortakla çalışırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ise ($x=4,09$) dur. Tek yönlü anova sonucuna göre öğrencilerin fon kaynağından yararlanma ifadesi ile riske girme eğilimi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,721, p>0,05$).

Yenilik boyutunda ilerde iş kurmaya karar verirken kişisel birikimlerimi kullanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=2,93$), aile ve akrabalarıma başvururum diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,04$), ticari kredilerden yararlanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=2,83$) ve bir veya birkaç ortakla çalışırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ise ($x=2,83$) dir. Tek yönlü anova sonucuna göre öğrencilerin fon kaynağından yararlanma ifadesi ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,389, p>0,05$).

Kendine güven boyutunda ilerde iş kurmaya karar verirken kişisel birikimlerimi kullanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,71$), aile ve akrabalarıma başvururum

diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,74$), ticari kredilerden yararlanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,77$) ve bir veya birkaç ortakla çalışırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ise ($x=3,92$) dir. Tek yönlü anova sonucuna göre öğrencilerin fon kaynağından yararlanma ifadesi ile kendine güven boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,535$, $p>0,05$).

Kontrol odağı boyutunda ilerde iş kurmaya karar verirken kişisel birikimlerimi kullanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=2,92$), aile ve akrabalarım başvururum diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,42$), ticari kredilerden yararlanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=2,91$) ve bir veya birkaç ortakla çalışırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ise ($x=2,94$) dir. Tek yönlü anova sonucuna göre öğrencilerin fon kaynağından yararlanma ifadesi ile kontrol odağı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,697$, $p>0,05$).

Başarı ihtiyacı boyutunda ilerde iş kurmaya karar verirken kişisel birikimlerimi kullanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,09$), aile ve akrabalarım başvururum diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,36$), ticari kredilerden yararlanırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ($x=3,04$) ve bir veya birkaç ortakla çalışırım diyen öğrencilerin katılım düzeyi ise ($x=3,28$) dür. Tek yönlü anova sonucuna göre öğrencilerin fon kaynağından yararlanma ifadesi ile başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,328$, $p>0,05$).

Tablo 3.24: İş Kurma Olasılığı İfadesine İlişkin Anova Bulguları

	İş Kurma Olasılığı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaratıcılık	Hiç Yok	3,77	,498	1,465	,215
	%25	3,89	,579		
	%50	3,84	,627		
	%75	4,20	,494		
	%75'den Fazla	3,90	,743		
Girişimcilik Eğilimi	Hiç Yok	3,48	,417	,712	,585
	%25	3,57	,449		
	%50	3,48	,467		
	%75	3,65	,522		
	%75'den Fazla	3,57	,543		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Hiç Yok	3,81	,640	,718	,581
	%25	3,95	,815		
	%50	3,78	,657		
	%75	4,03	,462		
	%75'den Fazla	3,88	,670		
Risk Alma Eğilimi	Hiç Yok	3,85	,548	,940	,442
	%25	3,86	,686		
	%50	3,85	,676		
	%75	4,11	,569		
	%75'den Fazla	4,08	,751		
Yenilik	Hiç Yok	2,88	,912	,131	,971
	%25	2,90	,822		
	%50	2,88	,934		
	%75	3,04	1,23		
	%75'den Fazla	2,81	1,07		
Kendine Güven	Hiç Yok	3,56	,819	2,210	,070
	%25	3,99	,659		
	%50	3,69	,791		
	%75	3,86	,701		
	%75'den Fazla	3,93	,769		
Kontrol Odağı	Hiç Yok	2,86	,889	,738	,567
	%25	2,99	1,01		
	%50	3,13	1,02		
	%75	2,95	1,20		
	%75'den Fazla	2,77	1,06		
Başarı İhtiyacı	Hiç Yok	3,24	,849	,909	,460
	%25	3,19	,846		
	%50	2,99	,736		
	%75	3,13	,777		
	%75'den Fazla	3,25	,761		

Tablo 3.24’da yaratıcılık faaliyeti boyutunda mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı hiç olmayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,77$), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %25 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,89$), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %50 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,84$), mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %75 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=4,20$) ve son olarak 1 yıl içinde iş kurma olasılığı 575’den fazla olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,90$) dır. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin mezun olduktan sonraki 1 yıl içinde iş kurma olasılıkları ile yaratıcılık faaliyetleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:1,465$, $p>0,05$).

Girişimcilik eğilimi boyutunda mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı hiç olmayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,48$), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %25 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,57$), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %50 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,48$), mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %75 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,65$) ve son olarak 1 yıl içinde iş kurma olasılığı 575’den fazla olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,57$) dir. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin mezun olduktan sonraki 1 yıl içinde iş kurma olasılıkları ile yaratıcılık faaliyetleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,712$, $p>0,05$).

Belirsizliğe karşı tolerans boyutunda mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı hiç olmayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,81$), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %25 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,95$), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %50 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,78$), mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %75 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=4,03$) ve son olarak 1 yıl içinde iş kurma olasılığı 575’den fazla olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,88$) dir. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin mezun olduktan sonraki 1 yıl içinde iş kurma olasılıkları ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,718$, $p>0,05$).

Risk alma eğilimi boyutunda mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı hiç olmayan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,85$), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %25 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,86$), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %50 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,85$), mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %75 olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=4,11$) ve son olarak 1 yıl içinde iş kurma olasılığı 575’den fazla olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=4,08$) dir. Uygulanan tek yönlü varyans analizi

sonucundan hareketle öğrencilerin mezun olduktan sonraki 1 yıl içinde iş kurma olasılıkları ile risk alma eğilimi boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir (f:0,940, p>0,05).

Yenilik boyutunda mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı hiç olmayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,88), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %25 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,90), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %50 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,88), mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %75 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,04) ve son olarak 1 yıl içinde iş kurma olasılığı 575'den fazla olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,81) dır. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin mezun olduktan sonraki 1 yıl içinde iş kurma olasılıkları ile yenilik boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir (f:0,131, p>0,05).

Kendine güven boyutunda mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı hiç olmayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,56), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %25 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,99), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %50 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,69), mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %75 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,86) ve son olarak 1 yıl içinde iş kurma olasılığı 575'den fazla olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,93) dur. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin mezun olduktan sonraki 1 yıl içinde iş kurma olasılıkları ile kendine güven boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir (f:2,210, p>0,05).

Kontrol odağı boyutunda mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı hiç olmayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,86), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %25 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,99), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %50 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,13), mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %75 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,95) ve son olarak 1 yıl içinde iş kurma olasılığı 575'den fazla olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,77) dır. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin mezun olduktan sonraki 1 yıl içinde iş kurma olasılıkları ile kontrol odağı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir (f:0,738, p>0,05).

Başarı ihtiyacı boyutunda mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı hiç olmayan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,24), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %25 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=3,19), 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %50 olan öğrencilerin katılma düzeyi (x=2,99), mezun olduktan sonra 1 yıl içinde iş kurma olasılığı %75 olan

öğrencilerin karılma düzeyi ($x=3,13$) ve son olarak 1 yıl içinde iş kurma olasılığı 575'den fazla olan öğrencilerin katılma düzeyi ($x=3,25$) dür. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucundan hareketle öğrencilerin mezun olduktan sonraki 1 yıl içinde iş kurma olasılıkları ile başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($f:0,909$, $p>0,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimci, piyasaya yenilik getirirken eskiyi ortadan kaldıran ekonomik kalkınmayı sağlayan yeni iş fırsatları sunan istihdam, bölgesel ve sektörel gelişmelere önemli katkılar sağlayan önemli bir iş adamı veya birey olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Girişimcilik süreci bir iş kurma aşamasında yaratıcılığı, yeniliği ve planlı çalışmayı gerektiren bir süreçtir. Girişimcilik ve sürecinin oluşması için bireyde girişimcilik niyeti olmalıdır ki birey yapacağı işe istek ve arzu duysun. Girişimcilik eğilimini aileden ve rol model alınan başka bir girişimci sayesinde de oluşmaktadır. Birey bu istek ve arzusunu hem yeteneği hem de girişimcilik yapabilmek için aldığı eğitimle destekleyerek yaptığı faaliyetle aldığı riskin sonucunda kendine güveni artmaktadır.

Tez çalışmasının uygulamaya ayrılmış üçüncü bölümünden elde edilen bulgular aşağıdaki gibi özetlenmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda girişimcilik eğiliminin 6 boyuta uygun bir biçimde açıklandığı tespit edilmektedir. Bunlar belirsizliğe karşı tolerans riske girme eğilimi, başarı ihtiyacı, yenilik, kontrol odağı ve kendine güven'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 93,7 ile çoğunluğunun Türkiye vatandaşı oldukları, erkek ve kız sayılarının birbirine yakın sayılacak nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların okudukları bölümler itibariyle ankete katılım düzeylerine bakıldığında iktisat bölümü çoğunluğu oluşturmaktadır. Ankete katılanların büyük bir kısmının 21-25 yaş grubu aralığında oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ankete katılım gösteren öğrencilerin kardeşler arasındaki yaş sıraları bakımından yakın sonuçlar elde edilmiştir kardeşler arasında yaşça en küçük %12,6 düzeyinde en düşük orana sahip olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı ilçede ikamet ederken, kasabada ikamet edenler % 2,6 ile en düşük kesimi oluşturduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerin babalarının % 45,3'nün bir işte çalışmadıkları ve %93,7'sinin ise annelerinin herhangi bir yerde çalışmadıkları görülmektedir. Öğrencilerin %51,1'i ilerde kendi işlerini kurmayı çok istedikleri, %38,4', bu işyerini kurarken kişisel birikimlerden yararlanmak istedikleri sonucuna ulaşmaktayız. Katılımcıların % 34,7'si önümüzdeki bir yıl içinde iş kurma olasılıklarının % 50 olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerin % 63,7 'sinin kendine ait bir iş kurma fikir olduğunu sonucuna ulaşılmaktadır. İş kurma fikri olup kimseyle paylaşmayan öğrencilerin bu fikri paylaşmama nedeni özgüven eksikliğidir ve fikrin uygun bir faaliyet alanı olup olmadığını araştırmamaktan kaynaklanmaktadır.

Değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için yapılan korelasyon analizi bulguları neticesinde, Girişimcilik eğilimi ile yaratıcılık faaliyeti arasında, belirsizliğe karşı tolerans

ile yaratıcılık arasında, belirsizliğe karşı tolerans ile girişimcilik eğilimi arasında, risk alma eğilimi ile yaratıcılık faaliyeti arasında, risk alma eğilimi ile girişimcilik eğilimi arasında, risk alma eğilimi ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında %1 önem seviyesinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

T testi neticesinde cinsiyete göre yaratıcılık faaliyetleri arasında, belirsizliğe karşı tolerans arasında, kontrol odağı arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu sonucu tespit edilmiştir. Anova bulguları sonucundan hareketle öğrencilerin uyrukları ile girişimcilik eğilimleri arasında, başarı ihtiyacı boyutu arasında istatistiki bakımdan anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın sonucu Tukey Post-Hoc testlerine göre Kazakistan uyruklu öğrencilerin Kırgızistan ve diğer ülke vatandaşı öğrencilerinden farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile yaratıcılık faaliyetleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan Tukey Post-Hoc testi sonucunda farklılık, istemiyorum, çok istiyorum ve az istiyorum ifadelerinden kaynaklanmaktadır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan Tukey Post-Hoc testi sonucunda farklılık, kaynağını az istiyorum ifadesinin çok istiyorum ve kararsızım ifadelerinden farklı olması oluşturmaktadır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile risk alma eğilimleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Tukey Post-Hoc testi sonucunda farklılık, farklılığın kaynağını ise az istiyorum ve çok istiyorum ifadeleri oluşturmaktadır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda öğrencilerin ilerde kendi işlerini kurma istekleri ile kendine güven boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucu tespit edilmiştir.

Girişimcilik eğilimi fakülteler arasında en fazla iktisadi idari bilimler fakültesinde olmasının nedeni gümüz koşullarında öğrencilerin hem atanma sıkıntısı çekmesi hem de aldıkları girişimcilik dersleri eğitim ve programlar onları girişimciliğe yöneltmektedir. Öğrencilerin bu eğilimleri desteklenmeli KOSGEB, İŞKUR gibi kuruluşların hibe ve kredileri hakkında bilgilendirilmede bulunulmalıdır. Hatta girişimci olmak isteyen bireylerin gerekli teorik bilgisini aldıktan sonra girişimci olmak isteği alanda uygulamalı olarak yani iş başı eğitimler verilerek bu yeteneğini geliştirmesi ve tecrübe kazanması adına atılacak önemli adımlardır.

KAYNAKÇA

- Ajzen**, I. The theory of planned behavior, *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 50, 1991.
- Ajzen**, I. The Directive Influence of Attitudes on Behavior. In P. Gollwitzer & J.A. Bargh (Eds.), *The Psychology of Action* (pp.385-403). New York: The Guilford Pres 1996.
- Akan** Murat, AET’de Küçük ve Orta Ölçekteki İşletmeler ve Türkiye İstanbul ; İktisadi Kalkınma Vakfı ,1988.
- Akpınar**, Selma. Girişimciliğin Temel Bilgileri, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2009.
- Akçanat** Tahsin, Mücevher Muhammed Hamdi ve Çarıkçı İlker Hüseyin ‘Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlık Bölümünde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi,SDÜ Örneği AKÜ İİBF Dergisi-Cilt XVI Sayı:2, Aralık 2014.
- Akmüt**, Ö, vd.,Girişimciler İçin İşletme Yönetimi, Ed:Tülin Durukan, Gazi kitapevi, Ankara, 2003.
- Alpugan** ,Oktay, Küçük İşletmeler, Der Yayınevi, İstanbul, 1994.
- Alaybeyoğlu** Küçük, Kübra, Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Davranışına Etkisi; “Abant İzzet Baysal Üniversitesi” Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, 2014.
- Ağca**, V., “Avrupa Birliğinin Girişimcilik Politikası ve Türkiye’ye Yansımaları”, içinde Türkiye’de İşletmecilikte Yeni Perspektifler, edit. Kurt, M. ve Bayraktaroğlu, S., Gazi Kitabevi, Ankara, 2007.
- Arıkan**, S., Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular, Siyasal Kitabevi, Ankara., 2002.
- Arıkan**, S. Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2004.
- Arnold** Nick CARTER, Etkin İletişim Kurun, Çev. Zeynep GÜDEN, Arion Yayınevi, İstanbul, 2004, s.17.
- Arslantaş**, C.C., 2001, “Girişimcilikte Yaratıcılık ve Yenilik”, İ.Ü. İşletme Fak. İşletme İktisadi Enstitü Yönetim Dergisi, 12(38), s.17-23.
- Arslan**, K. Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri, Doğu Üniversitesi Dergisi, 2002.
- Atik**, Selahattin, Kültürün Girişimciliğe Etkileri (2000), .J.Og. Alb., KHO Dekanlığı Sis. Ynt. Bil. Bol, İnternet Üzerinden.

- Barker**, Alan, Yenilikçiliğin Simyası, Çev: Ahmet Kardam, MESS Yayınları, İstanbul, Aralık 2002.
- Başar**, Mehmet,B.Tuğberk Tosunoğlu, A.Emre Demirci, Girişimcilik ve Girişimcinin Yol Haritası, İş Planı Eskişehir, Eskişehir Ticaret Odası Yayınları No:14, 2001.
- Bayrak**, C.,Terzi, Ç., Okul Yöneticilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Okullara Yansımaları İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Temmuz, 2004.
- Başol**,Oğuz, Girişimci Kadın ve Erkeklerin Başarı Algısındaki Farklılıklar, Küçük Ölçekli İşletmelerde Bursa İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Balaban**, Ö., & Özdemir, Y., Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İ.İ.B.F. Örneği, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt:32, 2008.
- Bayram** ,Gül Nazik, Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma ,Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2014.
- Bentley** Trevor, Yaratıcılık, Çeviren: Onur Yıldırım, Hayat Yayınları, İstanbul, 1999.
- Bedük**, A. Türkiye’de Çalışan Kadın ve Kadın Girişimciliği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:3, Sayı:12, 2005.
- Bozkurt**, Öznur, Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt:1, Sayı:2, Çanakkale, 2007.
- Bozgeyik**, Abdullah, Girişimcini Yol Haritası,İstanbul, Dharma Yayınları 2005.
- Bozkurt**, Ö. Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1 (2), 2007.
- Bozkurt**, Ö. ve Erdurur, K., Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi, Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, (8:2), 2013.
- Bozkurt** Çetinkaya Ö. ve Alparslan, A.M. Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler ile Girişimcilik Eğitimi, Girişimci ve Öğrenci Görüşleri, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(1), 2013.
- Borazan**, A. ve Erdal, M. Girişimciler İçin İş Kurma Rehberi, Ağrı: Serhat Kalkınma Ajansı Ağrı Yatırım Destek Ofisi, 2014.
- Bozkurt** Çetinkaya Özlem,Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi, Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler, Detay Yayıncılık Ankara 2011.
- Bosch**, D. A. A Comparison of Commercial and Social Entrepreneurial Intent: The Impact of Personal Values. School of Business & Leadership. Regent University, PHD, 2013.

- Börü**, D. Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Yayın No:733, İstanbul, Marmara Üniversitesi, 2006.
- Blaug**, Mark, Economic History and the History of Economics, New York Univ. Press,1987.
- Budak** Gönül ve Gülay, Capital Guide 13. Cemofset, İstanbul, şubat 1995.
- Birçek**, A. Girişimci Kişilik Özelliklerinin Liderlik Bağlamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, ÇOMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2008.
- Biçerli**, Mustafa Kemal, Çalışma Ekonomisi, İstanbul: Beta Basım Yayım, 2009.
- Cansız**, Emine. Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, Isparta, 2007.
- Can**, Y. ve Karataş, A. Yerel Ekonomilerde Kalkınmanın İtici Gücü Olarak Kadın Girişimcilerin Rolü ve Mikro Finansman, Muğla İli Örneği, Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı, Mayıs, 2007.
- Ceylan**, A., ve Demircan , N ., 2001, Girişimciliği Etkileyen Faktörler ile Girişimci Kişilik Arasındaki İlişkilere Yönelik Bir Araştırma 9. Ulusal Yönetim Organizasyon Kongresi Bildirileri, 24-25 Mayıs, S:827-840 .
- Cin**, Hatice ve Yumuk Günay, Gülsevrim, Girişimcilerin Girişimcilik Tipleri İle Duyusal Zekâları Arasındaki İlişki, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi C.8, S.2, 2013.
- Coşkun**, Recai, İşletmeye Giriş (Ders Notları), Sakarya Yayıncılık, Adapazarı, 2006.
- Chitvan** Trivedi and Daniel Stokols, Social Enterprises and Corporate Enterprises: Fundamental Differences and Defining Features, Journal of Entrepreneurship, 20(1), p.4. 2011.
- Cuervo** Á., Ribeiro D., ve Roig, S., Entrepreneurship as a Scientific Research Programme, Cuervo Á., Ribeiro D., ve Roig, S. (Ed.). Entrepreneurship: Concepts, Theory and Perspective (s. 23-71). New York, Springer Berlin Heidelberg, 2007.
- Çelik**, A. ve Akgemci, T., Girişimcilik kültürü ve kobiler, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 1998.
- Çetin** Bektaş ve Mehmet Ali Köseoğlu, Aile İşletmecilik Kültürünün Girişimcilik Eğilimine Etkileri ve Bir Alan Araştırması, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Y.9, S.13, Aralık 2007.
- Çetin**, C., Yeniden Yapılanma, Girişimcilik, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler ve Bunların Özendirilmesi, İstanbul, Der Yayınları, 1996.
- Çetindamar** , Dilek, Türkiye’de Girişimcilik, İstanbul, TÜSİAD Yayını, TÜSİAD-T, 2002 .

- Demirel**, Erkan, Turan, Girişimcilik Kùltürü, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2003.
- Demirez**, Murat, “Girişimciliğın Tarihçesi”, Üniversite Girişimci İşbirliğı Koordinatörlüğü Raporu, Süleyman Demirel Üniversitesi, 2004.
- Dikmen** Çiğdem, Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Arzına Etkisi, İ.Ü, İşletme Fakùltesi Dergisi, Cilt.19, Sayı:1-2, Nisan-Kasım 1990.
- Dikbaş**, K., Dünyaya Açılan Türk Girişimciliğı, Çerçeve, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneğı Dergisi, 13 (35), 2005,
- Dilsiz**, İrfan; Nihat, Kölük. Girişimcilik, Detay Yayıncılık, Ankara, 2005.
- Do PAÇO**, A., Ferreria, J.M., Raposo, M., Rodrigues, R.G., & Dinis, A. Entrepreneurial Intentions: Is education enough? International Entrepreneurship and Management Journal, 11, 2015.
- Dinler** Zeynel, Bölgesel İktisat, (Uludağ Üniversitesi, 1986), s.7.
- Doğramacı**, Bahar, Kadınları Girişimci Olmaya Yönelten Nedenler ve Giresun Örneğı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Doğın**, N. Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2013.
- Döm**, S., Girişimcilik ve küçük işletme yöneticiliğı, Ankara, Detay Yayıncılık, 2008.
- Ecevit**, Yıldız Kadın Girişimciliğinin Yaygınlaşmasına Yönelik Bir Model Önerisi, Kadın Girişimciliğe Özendirme ve Destekleme Paneli; Ankara, 1993.
- Eğ** A. Alper , OECD Ülkelerinde Yenilik Sistemleri ve Türkiye İçin Durum Değerlendirilmesi, DPT, 2002.
- Ekici** Ece, Öğrencilerinin Girişimcilik Eğiliminin Belirlemede Planlanmış Davranışlar Teorisi ve Girişimcilik Eğitiminin rolü, Yüksek Lisans Tezi Adana, 2016.
- Erbatu** Göknil, Kültürel Boyutları İçerisinde Girişimcilik Eğilimi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008,
- Eren** Erol , Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, Beta Basım Yayın Dağıtım A.ř., İstanbul 2001.
- Eren**, Erol. Yönetim ve Organizasyon, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2009.
- Erdal**, Türkan, Türk Sanayisinde Sıfır Sermaye ile İşletme ile Girişimcilik Olgusu ,Hacettepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt 1, Sayı:1, Haziran 1983.
- Esen** şAHİN, Kadın Girişimciler ve Konya İli’nde Kadın Girişimciler Üzerine Bir Uygulama, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2006.

- Gerber**, Michael, E. Girişimcilik Tutkusu, Çeviren: Tayfun, Keskin, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- Gerber**, M. Girişimcilik Tutkusu, Çeviren: Tayfur Keskin. İstanbul: Sistem Yayıncılık 1997.
- Göksel**, A., Aydıntan, B. Gender, Business Education, Family Background and Personal Traits; a Multi Dimensional Analysis of Their Affects on Entrepreneurial Propensity: Findings From Turkey. International Journal of Business and Social Science. (2)13, 2011.
- Girişimciliğe Bakış Açıları**: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama”, III. Ulusal Bilgi Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Eskişehir, <http://iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/18-02.pdf> (15.08.2016).
- Güreşçi**, E., Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma, İspir Hamza Polat Myo Örneği, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, (9:1), 2014.
- Gürol**, Mehmet Ali., Küresel Arene’da Girişim ve Girişimcilik Ankara Gazi Kitapevi , 2006.
- Güney** Sema ve Nurmakhamatuly Arman, “Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.10, S.18, 2007.
- Güney**, Semra, Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular, Siyasal kitapevi, 3.Baskı Ankara, 2008.
- Gürol** Mehmet Ali, Küresel Arena’da Girişimci ve Girişimcilik, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.
- Haşıloğlu**, S., Kaya, D., Haşıloğlu S. E-Girişimcilik Araçları ve Türkiye’de egirişimciler üzerine bir uygulama, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (14), 2010.
- Hazel Er**, Perihan, Girişimcilik ve Yenilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter, Yüksek lisans Tezi, İktisat Anana Bilim Dalı, Konya, 2012.
- Hisrich**, D. R. ve Peters, M. P. Entrepreneurship. Fifth Edition. McGraw Hill Higher Education. USA, 2002.
- Hisrich**, R. and Peters, M. P. Entrepreneurship: Starting, Developing and Managing a New Enterprise. Third Edition. Irwin Publishing Ltd. America 1995.
- Hicks** Herbert G., Organizasyonlar: Teori ve Davranış, 1.Cilt, 3.baskı, Çeviri: Osman Tekok, Bintuğ Aytek ve Birol Bumin, Turhan Kitapevi, Ankara 1997.
- Hasan** İbicioğlu, Hatice Baysal ve Ahmet Sait Özkul, “The Role of High Education in Entrepreneurship Training in Respect of Transition Economies Albania Sample”, Epoka

UniversityCenter for European Studies, (Çevrimiçi) http://ces.epoka.edu.al/icme/Role_High_Education_Entrepreneurship_Albania_HI_HB_ASO.pdf, , p.93, 26 Ekim 2011.

İlhan, Süleyman, Girişimcilik ve Sosyo-Ekonomik Süreçteki Rolü, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 2004

İraz, R., Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ'ler, Çizgi Kitabevi, 2003.

İraz, R. Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve Kobi'ler, Konya: Çizgi Kitabevi 2010.

İrmiş Ayşe, İbrahim Durak, Lütfiye Özdemir, Girişimcilik Kültürü, Anadolu Girişimciliğinden Örnekler, Ekin, Bursa, 2010.

Isır, T. Örgütlerde Personel Seçim Süreci: Bir Kamu Kuruluşundaki Yönetici Personelin Kişilik Özelliklerinin Tespit Edilerek Personel Seçim Sürecinin İyileştirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2006.

Jakopec, A., Kreçar, M.I. & Susanj, Z. Predictors of Entrepreneurial Intentions of Students of Economics, *Studia Psychologica*, 55, 4. (2013).

John M. Keynes, *The General Theory of Employment, Interest, and Money*, 1935.

Johnson, David, What is Innovation and Entrepreneurship? Lessons for Larger Organisations, *Industrial and Commercial Training*, Vol. 33, No. 4, 2001.

Kanbur, Engin, Çalışanların Bireysel Yaratıcılık Düzeylerinin İç Girişimcilik Performansları Üzerindeki Etkisinde Algılanan Örgütsel Desteğin Aracılık Rolü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Tokat, 2015.

Karakaş, Süleyman. Sanayileşme sürecinde Küçük ve orta ölçekli işletmeler.İstanbul, Veli Yayınları,1991.

Karabulut, A. T.,Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 26 (1), 2009.

Karagöz, M. Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2009.

Kaygın, E. ve Güven, B. Güçlü Kadınlar, Türkiye’de Kadının Girişimciliği, İstanbul, Çatı Akademi, 2013.

Kaygın, E. ve Karadal, H. Kadın girişimciliği. H. Karadal (Ed.), *Girişimcilik*, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2013.

- Kaygn**, E. Girişimcilik Sürecinde Dönüştürücü Liderlik Anlayışı - Bir Uygulama, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi Erzurum, 2011.
- Kayalar**, M. ve Ömürbek, N., Girişimci Adaylarının Risk Almaya Yatkınlık Özelliğinin Cinsiyet Bağlamında Değerlendirilmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Isparta, Cilt:21. Sayı:1, 2007.
- Kaya**, A. Bilişim ve İletişim Işığında Girişimcilik ve Kobi Yönetimi, Konya, Eğitim Kitabevi, 2007.
- Kaya**, N. İşletmelerde Girişimcilik Özelliği Yüksek Çalışanların Güdülenmesi,9. Ulusal Yönetim Organizasyon Kongresi Bildiriler, 2001.
- Kinay** ;Hasan Fehmi, Girişimcilik, Kalkınma ve Rekabet İlişkisi Kütahya’da Kobilerin Girişimcilik Profili, Yüksek Lisans Tezi, İktisat Ana Bilim Dalı, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2006.
- Koe**, W.L., Sa’ari, J.R., Majid, I.A. ve Ismail, K. Determinants of Entrepreneurial Intention of Millennial Generation, Procedia- Social and Behavioral Sciences, 40, 2012.
- Kozak**, Meryem Akoğlan ve Yılmaz, Esra Gül, “Otel Yöneticilerinin İç Girişimcilik Algılamaları: Frigya Bölgesi Örneği”, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, C.21, S.1, 2010.
- Kuvan**, Hakan, Türk Girişimcilerinin Yaşam ve Çalışma Değerleri Malatyalı Girişimciler Üzerine Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2007.
- Kurban**, Zuhul, Girişimcilik, Küçük işletmeler, işlevsel Alanlarla ilgili Sorunları ve Çözüm Önerileri, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 1994.
- Küçük**, Orhan. Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi, Seçkin Yayıncılık Ankara, 2005.
- Koe**, W.L., Sa’ari, J.R., Majid, I.A. ve Ismail, K. Determinants of Entrepreneurial Intention of Millennial Generation, Procedia- Social and Behavioral Sciences, 40, 2012.
- Koh**, Hian Chye, Testing Hypotheses Of Entrepreneurial Characteristics, A Study Of Hong Kong MBA Students, Journal Of Managerial Psychology, Vol: 11, No: 3, 1996.
- Kutanis** Özen, Rana; Alparslan, Sümeyra Afyon Kocatepe Üniversitesi Çalıştayını , 2006.
- Krueger**, Norris, F; Deborah, V, Brazeal. Entrepreneurial Potential and Petential Entrepreneur, Entrepreneurship Theory and Practice, Vol. 18, No. 3, Spring 1994.
- Kruger**, Norris F. Jr. “The Cognitive Infrastructure of Opportunity Emergence”, Entrepreneurship Theory and Practice. Volume:24, Number:3, 2000.

- Kruger**, N.F.,Reilly, M.D., & Carsrud, A.L. Competing Models of Entrepreneurial Intentions, Journal of Business Venturing, 15, 5/6, 2000.
- Lowel W.**, Busenitz. Entrepreneurial Risk And Strategic Decision Making, Journal Of Applied Behavioral Science, September, 1999.
- Müftüoğlu**, Tamer Nasıl Girişimci Olunur? Ankara, Turhan Yayınları, 2013.
- Müftüoğlu**, T. ve Durukan, T., Girişimcilik ve Kobi'ler, Ankara, Gazi Kitabevi, 2004.
- Müftüoğlu**, T., 1990'lı Yıllarda Türkiye'de Esnaf-Sanatkâr ve Küçük Sanayi, TES-AR, Ankara, 1991.
- Müftüoğlu**, Tamer, Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler: Sorunlar ve Öneriler, Sevinç Yayınevi, Ankara, 1991.
- Mucuk**, İsmet, Modern İşletmecilik, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2003.
- Milli Eğitim Bakanlığı**, Mesleki Gelişim-Girişimci Fikirler Üretme, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 2013.
- Meeks**, Michael D., Antecedents to the Entrepreneurial Decision, An Ampirical of Three Predictive Models, Colorado, University of Colorado, PHD, 2004.
- Naktiyok**, A. İç Girişimcilik, İstanbul, Beta Yayınları, 2004.
- Naktiyok**, Atılhan, M. Kürşat Timuroğlu "Öğrencilerin Motivasyonel Değerlerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama",Atatürk üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23,3, 2009.
- Negis** Nilüfer, Özdaşlı Kürşat, Özkul Gökhan, Alparıslan Ali M., Girişimcilik Özellikleri ve Tipleri Açısından Cinsiyet Farklılıkları, SDÜ İİBF Araştırması, Uluslararası-Disiplinler arası Kadın Çalışmaları Kongresi Bildiri Kitabı I.Cilt, 247-257, 2009.
- Okur**, A. Girişimcilik. İstanbul: Ya- Pa. 2002.
- Orhan**, M. And Scott, D. Why Women Enter into Entrepreneurship; an Explanatory Model. Women in Management Review, Vol:16, No:5, pp.232-247, 2001.
- Orhan**, Türkey, Mikro İktisat Teorisi, Adım Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 1991.
- Özden**, K., TEMURLENK, M. S., BAŞAR, S., Girişimcilik Eğilimi:Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, 2.Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Bişkek, 7-10 Mayıs 2008.
- Örücü**, Edip, Kılıç, Recep ve Özer Yılmaz, Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt 2, Sayı 2: 2007.

- Öktem**, M. K., Leblebici, D. N., Arslan, M., Kılıç, M. & Aydın, M. D. Girişimci örgütsel kültür ve çalışanların iç girişimcilik düzeyi,Uygulamalı bir çalışma, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 2003.
- Öğüt**, A. Bilgi Çağında Yönetim, 5.Basım.Ankara, Nobel Yayınları, 2012.
- Özkul**, G. ve Dulupçu, M. A. Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi, Antalya-Isparta İllerinde Bir İnceleme, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2 (2), 2007.
- Özkul**, G. Girişimcilik Teorileri ve Girişimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde (İBBS Düzey 2 Tr61 Bölgesinde) İmalat Sanayi KOBİ'lerindeki Girişimciler Üzerine Bir İnceleme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2008.
- Özdevecioğlu**, M. ve Cingöz, A. Sosyal Girişimcilik Ve Sosyal Girişimciler, Teorik Çerçeve, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (32), 2009.
- Praag**, C. M. V., 'Willigness and Opportunity to Start up As An Entrepreneur', Succesful Entrepreneurship, MPG Boks Ltd., Netherlands, ss.37-54, 2005. (KİTAP)
- Robert D.Hisrich and Michael P.Peters**, Entrepreneurship: Starting, Developingand Managing A New Enterprise, 2nd Edition, U.S.A., Irwin Inc., 1989.
- Robert E Evenson ve Larry E.Westphal**. Technological Change and Technology Strategy UNI/INTECH Working Paper No.12, 1994.
- Rauch**, A.ve Frese, M. Psychological Approachesto Entrepreneurial Success: A General Model and An Overview of Findings, In C.L. Cooper ve I.T. Robertson (Eds.), International Review of Industrialand Organizational Psychology, Chichester: Wiley. 2000.
- Rauch**, A.J., & Hulsink, W. Putting Entrepreneurship Education Where the Intention to Act Lies. An Investigation into the Impact of Entrepreneurship Education on Entrepreneurial Behaviour, Academy of Management Learning & Education Vol,14, No: 2, 2015.
- Raposo**, M. ve Paço, D. A. Entrepreneurship Education: Relationship between education and entrepreneurial activity. Psicothema, 23(3), 2011.
- Saatçi**, E. Y. ve Arıkan S., Girişimcilikle Diğergamlık Harmanından Sosyal Girişimci mi Çıkar? Kar veya Değer Makzimizasyon Vizyonunun Belirleyicisi Olarak Diğergamlık, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,(2), 2014.
- Şekerler**, H. Kadın Girişimciler, Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2006.

- Sezer**, Uğur Girişimcilik Programları Eğitimlerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Etkilerinin Analizi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015.
- Şeşen H.** ve **Basım N.** Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi, Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Ege Akademik Bakış, 12, Özel Sayı, 21-28, 2012.
- Shook**, C.L., **Priem**, R.L. & **McGee**, J. E., Venture creation and the enterprising individual, A review and synthesis, Journal of Management. 29 (3). 2003.
- Shane**, S., **Kolvereid**, L. & **Westhead**, P: An Exploratory Examination of the Reasons Leading to New Firm Formation across Country and Gender, Journal of Business Venturing, 6(6), 1991.
- Shane**, S., **Locke**, E. A. ve **Collins**, C. J., Entrepreneurial Motivation, Human Resource Management Review, 13 (2), 2003.
- Siphai Ebru**, Türkiye’de Girişimcilik ve Kadın Girişimciler Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, 1997.
- Taşkın Ercan**, Girişimcilik ve Özgüven, Girişimcilik ve Kobiler-Teori ve Uygulama, Ed. B.Zafer Erdoğan, Bursa, Ekin Yayınevi, 2008.
- Tatar**, Tevfik; **Mithat**, Üner, İşletmecilik İlkeleri, Gazi Büro yayınları, Ankara, 1992.
- Taş**, Ahmet; Girişimcilik Eğitimi ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkinin Parametrik Tekniklerle Analizi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği, Yüksek lisans tezi, Bolu 2016.
- Tekin**, Mahmut Girişimcilik Hayallerin Gerçeğe Dönüşümü. Konya, Günay Ofset, 2014.
- Tekin**, M. Girişimcilik, Kendi İşini Kurma ve İşletme, Konya, Damla Ofset, 1999.
- Tekin M.**, 1999, Girişimcilik, B:2, Damla Ofset, Konya, 2004, Girişimcilik, B:4, Ankara.
- Tikici**, M. ve **Aksoy**, A., Girişimcilik ve Küçük İşletmeler, 1.basım, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2009.
- Titiz** Tınaz, Küçük Girişimciler, Küçük İşletme Dergisi, sayı 4, 1995.
- Timuroğlu**, M.K. ve **Çakır**, S. Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi ile İlişkisi, Journal of Economics and Administrative Sciences, Vol:16 , Issue:2, 2014.
- Tosunoğlu**, B. Tuğberk, Girişimcilik ve Türkiye’nin Ekonomik gelişme sürecinde Girişimciliğin Yeri, Doktora Tezi, 2003.
- Top** Seyfi, Girişimcilik Keşif Süreci, Beta Basım, İstanbul, 2006.
- TÜSİAD**. Türkiye’de Girişimcilik. İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları, Yayın No. TÜSİADT/2002-12/340, 2002.

- TÜGİAD**, Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimcilik Nitelikleri, TÜGİAD Yayınları, 1986.
- TÜSİAD** (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği), Türkiye’de Girişimcilik, Yayın No. TÜSİAD-T/2002-12/340, Aralık 2002.
- TÜGİAD**, Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimci Nitelikleri, İstanbul, TÜGİAD yayını, 1993.
- Tutar**, Hasan ve Altınkaynak, Fırat Girişimcilik, Ankara, Detay Yayınları, 2013.
- Tunç**, Barbaros, İşletmelerde Yaratıcılık Yenilikçilik Girişimcilik Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Tuncer**, Doğan, Ayhan; Yaşar, Doğan, Demet, Varoğlu, Genel İşletmecilik, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2007.
- Tuna** Muammer, Türkiye’de Çevre Toplum İlişkileri ve Çevre Sosyolojisi, Sosyoloji Konferansları No: 52 (2015-2) / 291-318.
- Ulucan**, Serhat, Girişimcilik Eğiliminin ve Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörlerin Analizi, Ortaöğretimde Lise 3. ve 4. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama , Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Uygun**, M., Mete, S. & Güner, E. Genç girişimci adayların girişimcilik eğilimlerinde girişimciliğe yönelik motivasyonlarının rolü. International Journal of Social Sciences and Education Research, 1 (4), 2015.
- Üzülmez**, Hüseyin, Girişimcilik ve Girişimciliğin Konya’daki Geleceği, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi C.3, S.2, 2008.
- Ülgen**, Hayri; Kadri, S. Mirze. İşletmelerde Stratejik Yönetim, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2004.
- Ülgener** Sabri, Milli Gelir, İstihdam ve İktisadi Büyüme, Der Yayınları, İstanbul, 1991.
- Üst**, G., Kadının Fendi. UnıBusiness Aylık Ulaşım ve İş Dergisi. Yıl:4. Sayı:40, 2016.
- Van Gelderen**, M.; Brand, M.; Van Praag, M.; Bodewes, W.; Poutsma, E.& Van Gils, A. Explaining Entrepreneurial Intentions by means of the Theory of Planned Behavior, Career Development Interneational, Vol:13, No: 6, 2008.
- Yıldırım**, H. Girişimcilik Ateşi ve İş Melekleri Temel Kavramlar ve Ateşte Çiçek Açtıran İş Melekleri, İstanbul, Değişim Yayınları, 2008.
- Yiğit**, R., İyi Bir Lider Olmanın Yolları, C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 6(1), 2002.

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.etoHum.com/blog-tr/basarili-girisimcilerin-10-kisisel-ozelligi/>

<http://www.etoHum.com/blog-tr/basarili-girisimcilerin-10-kisisel-ozelligi/>

<https://www.sakyurek.com/girisimcide-bulunmasi-gereken-ozellikler/>

<http://www.bizobiz.net/teknolojik-girisimcilik-tanimlamak/>

<http://www.activefinans.com/activelinehaber/say12/p2.html> .

Sevgili öğrenciler,

Bilindiği gibi, almakta olduğunuz eğitimin bir amacı da, iş dünyasına, temel bir üretim faktörü olan girişimciler yetiştirmektir. Bu bağlamda, Fakültemiz öğrencilerinin girişimcilik güçlerinin bilinmesi, eğitim sürecinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu çalışma Fakültemiz öğrencilerinin girişimciliğe yatkınlık derecesini ve yaratıcılık düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ankete vereceğiniz samimi cevaplarınız da bu amaca hizmet edecektir. Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

ÖĞRENCİ
İLAYDA DEMİRCİ

DANIŞMAN
Doç.Dr. ERKAN TOKUCU

1. Uyuşgunuz (Vatandaşlığınız):

Türkiye () Kırgızistan () Rusya () Özbekistan () Kazakistan () Diğer.....

2. Cinsiyetiniz

Bayan () Erkek ()

3. Bölümünüz:

İşletme () İktisat () Kamu Yönetimi () Ulus. Tic. Ve Lojst. ()

4. Yaşınız

21 den küçük () 21- 25 arası() 26-30 arası() 31-40 arası()

5. Kardeşler arasında sizin yaş sıranız:

Yaşça en büyük () 2. Sıra () 3. Sıra () 4.Sıra ve sonrası () Yaşça en küçük()

6. Ailenizle birlikte yaşadığınız yer

Köy() Kasaba() İlçe() İl() Büyükşehir ()

7. Babanız hangi sektörlerde çalışıyor?

Çalışmıyor() Kendine ait işyerinde çalışıyor() Kamu sektöründe çalışıyor()
Özel sektörde çalışıyor ()

8. Anneniz hangi sektörlerde çalışıyor

Çalışmıyor() Kendine ait işyerinde çalışıyor () Kamu sektöründe çalışıyor () Özel sektörde çalışıyor ()

9. İleride kendi işinizi kurmayı istiyor musunuz?

İstemiyorum() Az istiyorum () Kararsızım () İstiyorum () Çok istiyorum()

10.İleride kendi işinizi kurmaya karar vererseniz öncelikle hangi fon kaynağından yararlanmayı düşünürsünüz.

Kişisel birikimlerimi kullanırım() Aile ve akrabalarımın başvururum()

Ticari kredilerden yararlanırım() Bir veya birkaç ortakla çalışırım()

11. Mezun olduktan sonra bir yıl içinde bir iş kurma olasılığınız nedir?

Hiç Yok() %25() %50() %75() 75'ten fazla ()

12.Kimseyle paylaşmadığınız kendinize ait bir iş fikriniz var mı?

Evet() Hayır()

ÖNEM DÜZEYİ İFADE	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	①	②	③	④	⑤
1. Yeni yaşantı ve deneyimleri merak ederek, çeşitli konularla yakından ilgilenirim.	①	②	③	④	⑤
2. Risk almayı ve beklenmeyen sonuçlarla karşılaşmayı işimin bir parçası sayarım	①	②	③	④	⑤
3. Bireysel inisiyatif alarak, cesur davranırım	①	②	③	④	⑤
4. Olay ve olgular arasındaki farklı ilişki noktalarını görür ve değerlendiririm	①	②	③	④	⑤
5. Yeni düşünceleri özümseyebilmek için esnek davranmaya çalışırım.	①	②	③	④	⑤
6. Rekabet ederek, potansiyel fırsatları somut yararlaraya dönüştürmeye çalışırım	①	②	③	④	⑤
7. Yeni şeyler denemeyi/uygulamayı önemseyerek, girişimci davranırım.	①	②	③	④	⑤
8. Her seferinde yeni bilgi ve becerileri kullanmaya çalışırım	①	②	③	④	⑤
9. Sürekli öğrenerek kendimi geliştirmenin yollarını ararım.	①	②	③	④	⑤
10. Yeni hedeflere ulaşmak için mevcut sınırların ötesine geçmeye çalışırım.	①	②	③	④	⑤
11. Yapılandırılmamış, farklı iş süreçlerini kullanırım	①	②	③	④	⑤
12. Yeni yöntemlerin işe koşulması için değişime açık bir tutum takınırım	①	②	③	④	⑤
13. Beklenenin üstünde ve ötesinde performans göstermeye çalışırım.	①	②	③	④	⑤
14. Çok yönlü hareket ve dinamizm içinde olmaya gayret ederim.	①	②	③	④	⑤
15. Sorunlara farklı çözümler geliştirmek için rutin davranış kalıplarını terk ederim.	①	②	③	④	⑤
16. Sıradanlığı aşarak özgün düşünceler üretmeye ve buluşlar yapmaya çalışırım.	①	②	③	④	⑤

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.İnsanların şanssızlıkları yaptıkları hatalardan kaynaklanır	①	②	③	④	⑤
2.Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar	①	②	③	④	⑤
3.İşin sürekli ve güvenli olması benim için kardan daha önemlidir	①	②	③	④	⑤
4.Benim için iş güvenliği önemlidir	①	②	③	④	⑤
5. Başkasını gözetimi olmadığı zamanlarda daha başarılı olurum	①	②	③	④	⑤
6. İşlerin yapılma şeklini değiştirmekten kaçınırım	①	②	③	④	⑤
7.İnsanların mutsuz durumları kötü şanslarından kaynaklanır	①	②	③	④	⑤
8.Başarılı olduğumu hissetmezsem yüksek ücretlide olsa o işi yapmaktan hoşlanmam	①	②	③	④	⑤
9.Yaptığım işte yükselmek için büyük risk almaya gönüllüyüm	①	②	③	④	⑤
10.Bana göre iyi iş neyin nasıl yapılacağına açık talimatlarla ifade edildiği iş demektir	①	②	③	④	⑤
11.Başarabilme yeteneğim konusunda kendime güvenirim	①	②	③	④	⑤
12.Diğer insanlar çevrede olağan dışı bir şeyler görmediği halde ben işle ilgili fırsatları algılayabilirim	①	②	③	④	⑤
13.Kendi çabalarımın ürünü değilse olayların sonuçları beni memnun etmez	①	②	③	④	⑤
14.Sadece rahat yaşamama yetecek kadar para kazanmak istiyorum	①	②	③	④	⑤
15.Yeterince kar elde ediyorsam işle ilgili belirsiz koşullarda çalışmaktan rahatsız olmam	①	②	③	④	⑤
16.Düzensiz şartlarda çalışmaktan zevk alırım	①	②	③	④	⑤
17.Çözümsüz korkularım ve zayıflıklarım var	①	②	③	④	⑤
18.Zekam ve kapasitem sayesinde karşılaştığım zorluklarla baş edebilirim	①	②	③	④	⑤
19.Karar ve eylemlerimin olumlu ve olumsuz sonuçlarına razı olurum	①	②	③	④	⑤
20.Ücreti iyi olduğu sürece rutin ve sıkıcı işlerde çalışmaktan kaçınmam	①	②	③	④	⑤
21.Hisselerinin kar getirebileceğini hesaplayabildiğim bir ortaklığa paramı yatırmaktan çekinmem	①	②	③	④	⑤
22.Hassasiyetle takip etmeye çalıştığım bir iş programım var	①	②	③	④	⑤
23.Yeni ve alışılmamış durumlarla baş edebileceğimden şüpheliyim	①	②	③	④	⑤

24. Her zaman mevcut yöntemlerden daha iyi yöntemlerin var olduğuna inanırım	①	②	③	④	⑤
25. Yaşamımdaki olayların sonuçlarını şans ve kötü kader değil ben etkilerim	①	②	③	④	⑤
26. Bir şeyi onu yapmış olmak için değil mükemmel yapmış olmak için yaparım	①	②	③	④	⑤

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
27. Başarı oranı %60 ve daha fazla ise riski göze alabilirim	①	②	③	④	⑤
28. Amirlerimin birbiri ile çakışan iş talimatları vermesi beni rahatsız eder	①	②	③	④	⑤
29. Çoğunluğun görüşüne karşı kendi görüşümü savunmakta zorlanırım	①	②	③	④	⑤
30. Yeni, ilginç, hatta çılgın fikirleri üretmekte zorlanırım	①	②	③	④	⑤
31. Bir şeylerin olmasını beklemek ya da seyretmek yerine ben kendim bir şeyler yapmayı tercih ederim	①	②	③	④	⑤
32. İnsanları işe alırken beceri esasına göre değil bağlılıklarına göre alırım	①	②	③	④	⑤
33. Hakkında bir şey bilmediğim görevi üzerime almaktan çekinirim	①	②	③	④	⑤
34. Yetenekli, hırslı ve çalışkan olsam da param olmadığı sürece bir iş kuramam	①	②	③	④	⑤
35. Belirsizliğin olduğu durumlarda karar almayı ve önderlik yapmayı severim	①	②	③	④	⑤
36. Başarının kişisel çabadan çok şansın ve kaderin bir sonucu olduğuna inanırım	①	②	③	④	⑤